

Novo mesto sinonim podjetništva?

V ponedeljek so šle v prodajo obveznice novomeške občine, s pomočjo katerih naj bi hitreje ustvarili infrastrukturne pogoje za nov razvojni zagon

NOVO MESTO — V petek zvečer je bila v Dolenjski galeriji javna predstavitev obveznic novomeške občine. Udeležile so se je mnoge vidne osebnosti novomeškega političnega in gospodarskega življenja, namesto obolevlega pokrovitelja, premiera Lojzeta Peterleta, pa se je s strani republiške vlade udeležila ministrica za delo Jožica Puhar. Iz Ljubljane sta se na slovesnost pripeljala tudi ljubljanski župan Jože Strgar in Edvard Oven, ki je s svojim podjetjem Sonce pripravil projekt novomeških obveznic do njihove prodaje.

Namen projekta novomeških obveznic je jasen. Z 20 milijoni nemških mark, za kolikor je izdanih obveznic, naj bi v čim krajšem času uresničili 33,5 milijona mark vredne investicije, s pomočjo katerih naj bi novomeška občina ustvarila možnosti za nov razvojni zagon Novega mesta in vse občine. Mag. Boštjan Kovačič, predsednik novomeškega izvršnega sveta, je na predstavitvi poudaril, da naj bi novomeška občina postala sinonim za podjetništvo, sinonim uspeha ter boljše in prijaznejše življenja.

CIRIL RIBIČIČ V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — V četrtek, 7. novembra, bo črnomaljska Stranka demokratske prenove pripravila srečanje članov republiškega vodstva stranke Sonje Lokarjeve in Miloša Čiriča s člani občinskega izvršnega sveta in skupščine, obiskali pa bodo tudi hrvaške begunce v črnomaljski občini. Ob 19. uri bo v kulturnem domu v Črnomlju javna tribuna o splošnih političnih razmerah in ustavi. Gost bo Ciril Ribičič. Na tribuno vabljeni vsi, ki jih te teme zanimajo!

Projekt obveznic ima pet podprojektov. Prvi je program telekomunikacij. S pomočjo 2,8 milijona nemških mark, pridobljenih s prodajo obveznic, naj bi dogradili novomeško pošto poslopje

• **Novomeške obveznice, ki so nominirane in obrestovane v nemških markah (letna obrestna mera je 11-odstotna), vplačljive in izplačljive pa v tolarjih, so od ponedeljka napredaj na vseh enotah bank iz družine Ljubljanske banke in na poštah. Doba vračljivosti je 7 let, moratorij na glavnico je dve leti. Kupci obveznic bodo ta nakup lahko uveljavljali za olajšavo pri plačilu dohodnine, imeli naj bi tudi popuste pri rečeh, narejenih s pomočjo obveznic. Za varnost projekta obveznic pa jamči novomeška občina s svojim premoženjem, ocenjenim na 200 milijonov mark in s proračunom.**

in postavili novo glavno centralo. Krajevna telefonska omrežja naj bi bila iz obveznic sofinancirana z 2,7 milijona mark. Cilj tega projekta je 35 namesto sedanjih 21 telefonskih priključkov na sto prebivalcev, nemotne zvezde, odprava problemov podjetnikov pri priključitvi telefona. Program komunalne dejavnosti bo iz obveznic sofinanciran s 5,5 milijona mark. Predvideva razvoj

lokalnih središč Žužemberka in Mirne Peči, kjer naj bi zgradili kanalski sistem s čistilnimi napravama vred. Vrednost celotnega cestnega programa, ki naj bi ga realizirali s pomočjo obveznic, je 15,3 milijona mark, iz obveznic naj bi zanj dobili 4,5 milijona mark. V programu pa je: rekonstrukcija novomeške Ceste herojev ter Zagrebške in Partizanske ceste, severna novomeška obvoznica, dokončanje obnove ceste Bršljin—Čeča vas, obvoznica in most v Dolenjskih Toplicah, cesti Maharovec—Draga, Prevole—Žužemberk in priprava rekonstrukcije Šmihelske ceste v Novem mestu. S pomočjo obveznic naj bi tudi hitreje razpeljali plinovod po Novem mestu za široko potrošnjo, 2 milijona mark pa bo vloženi tudi v opremljanje stavbnih zemljišč za razvoj malega podjetništva. V zgornjem delu obrtne cone Cikava naj bi na 74 tisoč m² komunalno opremili in uredili 35 lokacij, od katerih naj bi bile prve na prodaj že v juniju prihodnje leto.

Z. L.-D.

ŽE 10. OTROŠKI GRAFIČNI BIENALE

KOSTANJEVICA — V Lamotovem likovnem salonu v Kostanjevici so pred kratkim odprli tradicionalno likovno prireditev, že 10. grafični bienale jugoslovanskih otrok. Na razpisani natečaj je prispelo 3441 grafik iz 153 šol na ozemlju nekdanjih jugoslovanskih republik. Za razstavo je izbrala žirija pod predsedstvom dr. Andreja Smrekarja 207 grafičnih listov.

TUJINA O NAS

Zakaj stališče Bonna izziva nezaupanje

Le point, Pariz

Od izbruha jugoslovanske krize je Bonn zagovarjal zahteve Slovenije in Hrvaške. Po srbskem udaru v Predsedstvu je nemška zvezna vlada odkrito obsodila »vojaško diktaturo v Beogradu«. Nemška diplomacija se je skupaj z velikim delom javnosti opredelila za eno stran. Razlogov je več. Izstopata pa geografska bližina Slovenije in prisotnost velikega števila pretežno hrvaških priseljencev v Nemčiji. Pravico samoopredelitve, ki so jo Nemci imeli pri združitvi, zahtevajo tudi za Slovenijo in Hrvaško. Stališče Bonna stalno izziva nezaupanje evropskih zveznikov in ogorčenje Beograda. Prvi se bojijo, da ne bi Nemčija preko Slovenije in Hrvaške ponovno vzpostavila področja vpliva na jugu Evrope. Srbska oblast, ki do skrajnosti izkorišča povezavo med sedanjo Hrvaško in pronacistično ustaško NDH, pa oboja novi Drang nach Osten (prodor na Vzhod) nemških ambicij. Da bi pomirila strahove, je Nemčija izjavila, da izključuje vsakršno enostransko priznanje.

Rečeno ta teden:

O KNEŽJEM KAMNU

Morda že od druge polovice 9. stoletja, vsekakor pa od leta 976 naprej, so na tem mestu ustoličevali koroškega vojvoda, ki je imel vso oblast, tudi nad sosednjimi markami. Vendar so bile to posebne marke in po frankovskem pravu niso bile vključene v grofijo, ampak so bile podrejene, prirejene grofiji.

S tega stališča v resnici ni mogoče trditi, da bi kdajkoli v zgodovini, kolikor mi te stvari poznajo, bil na knežjem kamnu ustoličen vladar, ki bi vladal tudi, recimo, ali na spodnjem Štajerskem ali na Kranjskem, v Posočju pa sploh ne im.

S tega stališča je pa res, da je — če gledamo na deželne ali teritorialne vidike — knežji kamen simbol Koroške, ne more pa biti simbol države, ki nastaja zunaj tega koroškega ozemlja.

(Dr. BOGO GRAFENAUER v Slovenskem vestniku)

OSAMOSVOJITEV BO DRAGA

MARIBOR — Cena naše osamosvojitve bo visoka, če ne bomo čimprej obnovili blagovnih tokov in normalnih gospodarskih odnosov z drugimi republikami. Kot poročila mariborski Večer, je Hrvaška prepovedala izvoz šestih osnovnih živil, v drugih republikah pa so nam pri prodaji hrane zaradi uvedbe lastnega denarja prav tako zaprli pipe. Zaradi precejšnjih republiških rezerv to slovenske preskrbne bilance za zdaj še ne ogroža, močno pa že vpliva na rast cen. Tako se je v obdobju od 17. septembra do 22. oktobra podražil sladkor za 50 odst., olje za 30, mast za 30, sol za 35, detergenti za 32, testenine za 19, riž za 28 in moka za 28 odstotkov. Kaj bo šele, ko bodo rezerve pošle in bo treba hrano kupovati v tujini za devize, ki jih povsod primanjkuje?

Samostojna SLOVENIJA 1991

Z. L.-D.

Banka bi rada postala evropska

V LB DB se trudijo s poslovanjem čim bolj ustreči varčevalcem

NOVO MESTO — Ljubljanska banka, Dolenjska banka Novo mesto, je letos uspešna v povečevanju bilančne vsote, ki se bo v primerjavi s tisto v začetku leta več kot podvojila. Izvirnih sredstev ima banka že nad 70 odst., kljub ekonomskim težavam pa se tudi tolarstvo varčevanje pri njej krepi.

»LB Dolenjska banka je letos izdala drugo emisijo delnic in s tem povečala trajni kapital. Pridobila je nove komitente tudi izven območja Dolenjske in Bele krajine, kar ne bi bilo mogoče, če s korektnostjo in hitrostjo poslovanja ne bi bili konkurenčni. Banka dosledno ugotavlja boniteto kreditnojemalcev, saj želi sredstva plasirati s čim manj rizika in skozi boljše rezultate omogočiti dobro likvidnost banke ter varnost denarja varčevalcev in komitentov. Čiste naložbe banke bodo letos večje za dobrih 30 odst., bile pa bi še bolj, če ne bi bilo novih oblik sodelovanja s podjetji, na primer odkupa terjatev,« pravi direktor LB Dolenjske banke Novo mesto, Franci Borsan.

Vse omenjeno, pa tudi uvajanje novih storitev in maksimalno racionalizacija poslovanja so delničarji zahtevali od banke s sprejetjem ciljev letošnjega poslovanja, na katerega seveda močno vplivajo vse zadeve, ki so se dogajale pri

nas od vojne. Borsan pravi, da si v banki predvsem želijo, da bi lahko postali po-

Franc Borsan: ob današnjem dnevu varčevalcev

dobni bankam Zahodne Evrope. Za to pa bo potrebno izpeljati finančno sanacijo bank. Potrebno bo rešiti hipoteko, ki jo imajo banke do deviznih varčevalcev. Tega dolga je v Dolenjski banki LB nekaj pod 50 milijonov mark.

»Pri poslovanju z občani banka že tradicionalno sodeluje tako rekoč od rojstva do smrti človeka. Dobro smo razvili varčevanje že predšolskih otrok v vrtcih in šolarjev. Samo mladih varčevalcev imamo prek 3 tisoč in nad 5 tisoč štipendistov. Banka letos za petino povečuje kreditiranje občanov, od tega je tretjina kratkoročnih, dve tretjini pa dolgoročnih posojil. Vključili smo se v kreditiranje prek občinskih razvojnih skladov. Dogradili smo bančno mrežo, svoje storitve nudimo že na 21 mestih. Zdjaj posodabljam poslovanje z novimi bančnimi karticami, bankomati, z boljše informatiko. Število zaposlenih smo v letu zmanjšali iz 419 na 363, pri čemer smo nanovo zaposlili 10 visokošolsko izobraženih. Delavcev z visoko in višjo izobrazbo je že četrtnina. Trudimo se nuditi čim boljše pogoje. Sama obrestna mera pa je v veliki meri odvisna od tega, koliko sredstev banke je naloženih v »slabe« kredite in v obvezno rezervo. V slednji imamo mi trenutno 200 milijonov tolarjev, ki se obrestujejo po 1-odstotni letni obrestni meri. Država pač na ta način pokriva neke svoje potrebe,« pravi Borsan, ki se ob današnjem dnevu varčevanja varčevalcem zahvaljuje za zaupanje in računa tudi na bodoče sodelovanje z njimi.

Z. L.-D.

Tone se ne da

Kako je predsednikovo (nesojeno) potovanje vznemirilo mesto

MARIBOR — Maribor ima novo kost za glodanje: predsednik mestnega izvršnega sveta Anton Rous bi želel oditi na službeno pot v Kanado, za to pa mu mora mariborski parlament odobriti 600 tisoč tolarjev iz (praznega) občinskega proračuna. Rous namreč ne želi iti sam, temveč bi s seboj vzel še nekaj mariborskih direktorjev, da bi onkraj luže skupaj našli nove posle za obubožano gospodarstvo štajerske metropole. Napako je storil tisti hip, ko je sploh računal na proračunski denar; veliko bolje bi bilo, da bi si po vzoru mnogih drugih, ki želijo v tujino, poiskal sponzorje, če res gre po pose. V javnosti je zadeva dobila še bolj čuden prizvok, ker naj bi na stroške občine šli posle iskat predstavniki firm, čeprav bi bilo logično, da bi jim stroške poravnale njihove lastne firme in morebiti celo še plačale pot predsedniku mestne vlade... Kolobocija torej, ki sicer še ni dobila epiloga, je pa že jasno, da z načrtovanim potovanjem ne bošo lahko.

MILAN PREDAN

Ljubljanska banka

Dolenjska banka d. d. Novo mesto

Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto načrtuje v letošnjem letu z instalacijo dveh bankomatov izboljšati kvaliteto bančnih storitev do varčevalcev. Bankomat je samopostrežni stroj, ki v povezavi z računalnikom s pomočjo bančne kartice z magnetnim zapisom in z uporabo tajne osebne številke omogoča opravljanje enostavnih bančnih poslov brez prisotnosti bančnega delavca. Banka je oktobra letos pričela zamenjevati imetnikom tekočih računov čekovne kartice z novimi, plastičnimi bančnimi karticami. V tesni fazi delovanja bankomata, ki bo trajala predvidoma dva meseca, bo banka omogočila poslovanje prek bankomata le omejenemu krogu varčevalcev. Nato pa bo izdala posebno osebno številko, ki je pogoj za poslovanje prek bankomata, vsem komitentom, ki vestno poslujejo s tekočim računom. V prvi fazi bodo varčevalci lahko uporabljali bankomat le za dvig gotovine. Dnevni dvig gotovine je omejen na 1.500 SLT. Varčevalec lahko prek tipkovnice določi višino in apoensko sestavo sredstev, ki jih želi dvigniti s tekočega računa. V prvi fazi bo banka namestila dva bankomata — enega na sedežu banke in drugega v centru Novega mesta. V naslednjih letih načrtuje banka z bankomati opremiti sedeže svojih ekspozitur v Črnomlju, Metliki in Trebnjem, nato pa večja bivalna naselja in nakupovalne centre. Ker bo bankomat opravljal del opravil namesto bančnih uslužbencev, se bo lahko le-ti preusmerili v svetovanje varčevalcem in opravljanje zahtevnejših bančnih opravil. S tem pa se bo izboljšala kvaliteta bančnih storitev do svojih varčevalcev.

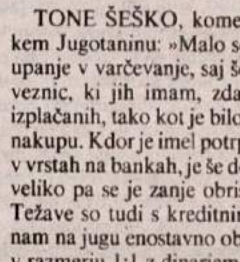
Naša anketa

Kdo bo še kaj varčeval?

8. oktobra smo dobili slovenski denar tolar, z velikim pompom in velikim pričakovanjem ljudi. Sicer skrajno tvegan ukrep je prišel pozno, a bolje tako kot nikoli. Bil je tudi slabo pripravljen, kar je vse bolj očitno. Pretrgal pa je vez z dinarji, ki so jih posebno v zadnjem času v Beogradu nepokrite tiskali za financiranje vojske, vojne in drugih podobno škandaloznih stvari. Da pa se je večina kljub prepričanju, da tako skoraj mora biti, bala, kako bo z zamenjavo denarja, pričela velikansko povpraševanje po markah v dneh pred 8. oktobrom. Za vsak primer! Vedno so pač najbolj nasankali tisti, ki so zaupali državi in na primer nosili privarčevane devize v banke. Brez zaupanja v državo se ljudje pač skušajo obnašati razumno, četudi to v končni posledici in na ravni družbe škodi. Prebivalci Slovenije, bolj ali manj navdušeni nad samostojno državo in svojo valuto, s strani oblasti, žal, še niso prepričani, da kaže povsem zaupati novi valuti. Še zdaj se v marke pretapljajo vse, kar se lahko, marke pa romajo v domače nogavice. Kolikor tega sploh še je. Dejstvo je, da naša ljuba Slovenija postaja dežela vse bolj bogate približno petine ljudi in vse bolj siromašne večine, ki nima kaj varčevati. Pot, da bo nekoč bolje, pa je zastavljena. Koliko od tistega, kar lahko stori, je vsak posamezni člen te družbe pripravljen in sposoben storiti za trdnost tolarja, ki se ga bo splečalo tudi varčevati, bomo še videli. In upajmo, da bomo imeli kaj varčevati.

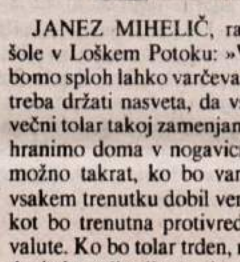
CIRIL LOGAR, dipl. inženir, solastnik firme Barlog iz Trebnja: »Danes se pri nas zelo jasno postavlja vprašanje, v kakšni obliki se spleča varčevati. Menim, da se ne spleča niti v tolarjih, ampak samo v devizah oz. v določenem materialu in potrošnih dobrinah. Inflacija je še zmeraj velika, tako da se splečala malo potruditi in primerjati cene določenega artikla, da se kaj kupi še po stari ceni pred podražitvijo.«

TONE ŠEŠKO, komercialist v sevnškem Jugotranu: »Malo sem že izgubil zaupanje v varčevanje, saj še tisti nekaj obveznic, ki jih imam, zdaj ne bom dobil izplačanih, tako kot je bilo zagotovljeno ob nakupu. Kdor je imel potrdilne in čas stati v vrstah na bankah, je še dobil svoje devize, veliko pa se je zanje obrisalo pod nosom. Težave so tudi s kreditnimi karticami, saj nam na jugu enostavno obračunavajo tolar v razmerju 1:1 z dinarjem.«

NEŽKA ŠTIMAC, lastnica trgovine Nevlas iz Kočevja: »Kakšno varčevanje! Ljudje nimajo kaj varčevati. Na razprodajah, pri raznih ugodnostih in popustih se dobro vidi, da ljudje nimajo denarja. Imajo nizke plače, cene rastejo, plače pa ne, kvečjemu se še znižujejo. Delam v trgovini in vem, da se je nikoli ni prodalo toliko mleka in kruha kot sedaj. Preprosto ni kaj varčevati, tudi pri meni je tako. Slabo gre, res slabo!«

JANEZ MIHELIČ, ravnatelj osnovne šole v Loškem Potoku: »Vprašanje je, kaj bomo sploh lahko varčevali. Verjetno se bo treba držati nasveta, da vsak slučajno odvečni tolar takoj zamenjamo v marke, te pa hranimo doma v nogavici. Varčevanje bo možno takrat, ko bo varčevalec lahko v vsakem trenutku dobil ven, kar varčuje oz. kot bo trenutna produktivnost neke trdne valute. Ko bo tolar trden, ne bo treba iskati deviz in tudi tujina ga bo sprejela kot enakovredno valuto.«

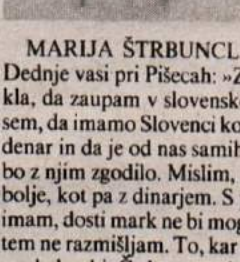
IVAN KRŽAN, strojni ključavničar v semiški Iskri: »V naši družini varčujemo, da sploh lahko preživimo. Zaslужim po 200 DEM na mesec in s tem res ne moremo kupovati deviz. Otroke imam na šolanju v Ljubljani, Novem mestu in Semiču in to so veliki stroški. Poleg tega moram vzdrževati še kmetijske stroje. Upam, da bo nekoč spet tako kot nekdanj, ko je moja denarnica vsaj kdaj pa kdaj videla kakšno marko.«

DARINKA KOČEVAR, trgovka v metalški Metalki: »Včasih sem lahko od plače kupila nekaj mark, zdaj nič več. Pa ne zato, ker bi bila preveč razpisna in ne bi znala varčevati. Trgovske plače so mizerne. Pri nas je še toliko težje, ker gradbeni material ne gre v prodajo zaradi prihajajoče zime in vse manj novih gradenj. Gospodinjstkih strojev ljudje tudi skoraj ne kupujejo več, če pa že, se odločijo za posojilo. Trgovci pa smo plačani od prometa.«

MARIJA ŠTRBUNCL, upokojenka iz Dednje vasi pri Pišecah: »Zase bi lahko rekla, da zaupam v slovenske tolarje. Vesela sem, da imamo Slovenci končno svoj lasten denar in da je od nas samih odvisno, kaj se bo z njim zgodilo. Mislim, da bo šlo z njim bolje, kot pa z dinarjem. S pokojnino, ki jo imam, dosti mark ne bi mogla kupiti, zato o tem ne razmišljam. To, kar dobim, bom zapala banki. Če bomo pokazali zaupanje v tolar mi, ga bodo tudi drugi.«

ROMAN GOLOB, direktor podjetja Ideja iz Šentjerneja: »Prihajajo časi, ko se bo potrebno navaditi na varčevanje z vso energijo, tudi lastno. Od denarja pa zaenkrat zaupam le marki. Kaj bo s tolarjem, bomo še videli. Želim si, da bi bilo tako, kot je bilo pred desetletji z dinarjem. Deset let si varčeval in na koncu kupil avto. Če bi to počel sedaj, bi bilo po desetih letih za sladkojed.«

SLOVENSKI MED

LJUBLJANA — Na vsakoletnem sejmu Narava — zdravje, ki so ga v nedeljo zaprli na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, so predstavili tudi prvo zaščitno znamko za slovenski med. Novost, ki naj bi kakovostnemu slovenskemu medu utrla samostojno pot na evropska tržišča, je uvedena na predlog zveze čebelarstev društev.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Minuli teden je bil v znamenju kostonjan. Poleg branjcev so ga, pakirane v vrečkah ponujali tudi učenci iz 4. c razreda Osnovne šole Grm. Dan prej so ga nabrali kar 104 kilograme, denar, ki bi ga tako zaslužili, pa so namenili za končni izlet. Žal ni šlo vse tako, kot so si zamislili. Kostonj so na tržnico ta dan prinesli tudi begunci z Otočca in ga ponudili po polovico nižji ceni kot soljarji. Če je bil en del tržnice namenjen kostonju, je bil drugi v znamenju bližajočega praznika dneva mrtvih. Krizanteme so ponujali po 60 tolarjev, sveče pa od 15 do 80 tolarjev. Na tržnici je bilo ta ponedeljek še veliko jabolk za ozimnico po 25 tolarjev, čebula je bila po 30 tolarjev, celo paradiznik in paprika sta bila na policah po 30 tolarjev. Domače rdeče grozdje je branjevka ponujala po 50 tolarjev, solata po 40 tolarjev, radič je bil 10 tolarjev dražji, smetana 80 tolarjev, kilogram sirčka pa 100 tolarjev. Pokukali smo tudi v pokriti stojnici Sadija in zelenjave in pri Deladiniju. Banane so bile po 70 (55) tolarjev, grozdje po 150 (70) tolarjev, mandarine 80 tolarjev, čebula iz uvoza 38 (25) tolarjev, cvetača 67 (60) tolarjev, jabolka 28 (30) tolarjev, limone 93 (90) tolarjev, radič 50 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni redni tedenski sejem so prodajalci pripeljali 193 do tri mesece starih prašičev in 96 starejših. Prvih so prodali 105 po 100, drugih pa 37 po 95 do 100 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Obeta se vzpon sadjarstva

V kmetijstvu ima sadjarstvo največ razvojnih možnosti; to trdi inž. Milko Kranjc iz Posavnega združenja prehrane Slovenije in v dokaz navaja letošnje razmere v evropski sadni trgovini. Zaradi pobil in drugih nevesočnosti je namreč letos sadno dreve v deželah Evropske gospodarske skupnosti slabo obrodilo in domači pridelek ob visoki povprečni letni porabi sadija na prebivalca — kar 89 kilogramov — ne zadošča. To je priložnost za slovensko sadje, ki zaradi povečanega povpraševanja dosega sorazmerno dobro ceno (izvozna cena platančastih jabolk v bokspalci se vrta okrog nemške marke za kilogram). Še več: sadjarstvo je ta čas najbolj edina dejavnost, ki dosega v tujini višje cene kot doma, prav to pa je zelo obetavno, če vemo, kako je s cenami drugih kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov. Resda je letošnje leto zaradi manjše evropske letine izjemno, je pa vseeno mogoče reči, da lahko pričakujemo postopno ponovno vzpon slovenskega sadjarstva, zlasti pridelovanja jabolk kot daleč najvažnejše sadjarske panoge, po kateri je naša dežela nekdanj že slovela v svetu. Na roke nam gredo predvsem sodobna gibanja v sadjarstvu in zahteve kupcev. Nizozemec ali Belgijec ne moreta pridelati sadija brez uporabe

• **NASADE BI LAHKO POTROJILI** — V obetajoči renesansi slovenskega sadjarstva bi zlasti Posavje lahko našlo svoje mesto. Kot je na nedavnem odmevnem predavanju v Srednji kmetijski šoli Grm navedel mag. Alojz Mustar, posavske občine že sedaj pridelajo petino slovenskega sadija in samo Krško ima dobro desetino slovenskih intenzivnih nasadov. Vendar bi pridelovanje sadija v Posavju lahko še potrojili. Ob izjemnih naravnih možnostih ima ta pokrajina tudi sodobne hladilnice, brez katerih ni modernega sadjarstva in sadne trgovine.

hormonov ter velikih količin drugih kemičnih pripravkov, naš sadjar pa to lahko naredi. Integralna pridelava sadija, kot imenujemo naravi prijaznejše pridelovanje, se bo potemtakem pri nas lažje uveljavila, četudi je strokovno zahtevnejša. Tako pridelano bolj zdravo slovensko sadje ima že svoj simbol — siričko in oznako SIPS, ki spremlja pridelek na naše in tuje trge. Vsekakor so to lepi obeti za slovenske sadjarje, ki pa ne smejo spustiti priložnosti iz rok.

Inž. M. LEGAN

Usoda klavnice visi še v zraku

Zaradi negativnih mnenj različnih črnomaljski občinski organ ne more izdati lokacijskega dovoljenja za adaptacijo in dozidavo — Rešitev novembra?

ČRNOMELJ — Vsakih nekaj mesecev pride v Črnomlju na površje problem klavnice. Tokrat je o rekonstrukciji in dozidavi klavnice razpravljali občinski izvršni svet, ki pa omenjenim posegom ni dal zelene luči. Res, da sanacija klavnice, ki bi veljala 2,8 milijona DEM, podpirata tako poslovni sistem Mercator kot ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora, toda ta podpora lahko doseže svoj namen le z izpolnitvijo vseh pogojev, ki jih zahtevajo inšpekcijske in druge strokovne službe, kar pa je v sedanjih razmerah nemogoče v celoti izpolniti.

Skupina SEPO pri Inštitutu Jožef Stefan je namreč izdelavo predhodne lokacijske dokumentacije izdelala oceno ekološke obremenitve okolja zaradi obnove klavnice. Ta ocena je sicer pozitivna, vendar pod pogojem, da v Črnomlju že deluje oz. bo ob dokon-

• **Do sredine novembra, ko naj bi bila dokončna odločitev sprejeta, usoda klavnice visi v zraku.** V Črnomlju pa so že izračunali, kaj bi pomenilo, če bi jo morali zapreti. Na cesti bi ostalo 17 delavcev, sicer pa bi črnomaljsko občino, ki je na leto porabila okrog 400 ton svežega mesa, lahko oskrbovala metliška klavnica, ki ima dovolj zmogljivosti. Vendar pa se kmetje zavzemajo, da bi klavnica v Črnomlju ostala, ker menijo, da bodo imeli tako večji vpliv na poslovno politiko klavnice in lastno ekonomijo, bližina klavnice pa spodbudno vpliva tudi na večji stalež živine.

čanju rekonstrukcije klavnice obratovala komunalna čistilna naprava, kar pa se zagotovo ne bo uresničilo. Pridoblje-

• **Dr. Osterc je kot kmetijski minister le gasil požar, opravljal le sprotno delo, medtem ko so v kmetijski politiki potrebne korenite spremembe. Takšne razmere, kakršne so danes, ne vodijo nikamor. (Oman)**

DRUGI NATEČAJ ZA ZBIRANJE OREHOV

LJUBLJANA — Biotehniška fakulteta Ljubljana, izpostava Maribor, Vinarska 14, že drugič vabi lastnike orehov, ki menijo, da so plodovi z njihovih dreves nadpovprečno okusni in veliki, naj vzorce plodov (dvaletni orehov, posušeni na zraku) pošljejo v Maribor na navedeni naslov ter tako sodelujejo pri natečaju za zbiranje kakovostnih domačih orehov. Ob podatkih o lastniku, rastišču, starosti, rasti in zdravju drevesa naj z vzorcem pošljejo tudi druge morebitne podatke, ki jih posedujejo, med njimi zlasti pomemben čas odganjanja brstov spomladi. Z natečajem želijo sadjarski strokovnjaki pridobiti kar najboljši selekcijski material za vzgojo najprimernejših sort. V drugem natečaju spet računajo na dolenske lastnike orehov, ki so se, kot smo poročali, že na prvem natečaju najbolj izkazali. Najboljši vzorci bodo spet nagrajeni!

na so bila tudi vsa potrebna mnenja, ki pa so, predvsem zaradi neugodne lokacije klavnice, v večini negativna. Tako so negativna soglasja sanitarne inšpekcije, mnenje republiške vodne uprave — izpostave vodnega območja Dolenjske, mnenje vodnogospodarske inšpekcije, Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto ter mnenje komisije za varstvo okolja. Le inšpekcija za požarno varnost je izdala soglasje brez pogojev, veterinarska inšpekcija pa je dala dovoljenje pod pogoji, da se izpolnijo vse zahteve v predhodni lokacijski dokumentaciji. Pozitivno je tudi soglasje Elektra Novo mesto, edini pogoj je poseben kabelski priključek s transformatorske postaje.

Ker so torej skoraj vsa mnenja ustreznih institucij negativna, marsikaj pa celo zelo različna in nasprotujoča, so na izvršnem svetu menili, da strokovni organ ne more izdati dovoljenja za rekonstrukcijo in dozidavo klavnice. Čeprav je direktor kmetijske zadruge, ki naj bi bila investitor, menil, da gre bolj za politično odločitev, ali klavnica v Črnomlju bo ali ne, je izvršni svet naročil pristojnemu občinskemu organu in

Komisije ne bo

Morebitne nepravilnosti v TZO Žužemberk so stvar pristojnih institucij

NOVO MESTO — Novomeška občinska skupščina naj bi na seji pred tednom končno — na prejšnji seji so imenovanje odložili zaradi nekaterih »neprimernih« kandidatov za člane — imenovala komisijo za preverbo pogojev KZ Krka TZO Žužemberk. Občinska komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predlog 7-članske komisije sestavila na podlagi delegatske pobude in pobude skupščinskega predsedstva. Komisija naj bi preverila vse pogodbe, sklenjene s strani TZO Žužemberk v zadnjih petih letih, zaradi suma, da so bili kmetje oškodovani.

Oglasil pa se je poslanec socialistov Boris Dular in izrazil načelen pomislek o namenu komisije: »Če stvari niso v redu, so v v državi institucije, SDK, UNZ, javno tožilstvo itd., ki morajo ukrepati na takšen način. Naša skupščina nima pravice imeti preiskovalnih komisij. Takšni komisiji sicer ne bi nasprotoval, če bi bilo narejeno, kar bi moralo biti, tako pa sem proti. Če so sumi o nepravilnostih, naj SDK pokrene potrebne postopke, ne pa, da se mi ukvarjamo s tem.«

Jože Zupančič iz Žužemberka je kljub temu vztrajal na komisiji, češ da je SDK ugotovila nepravilnosti, pa ni ukrepala. Pritegnil mu je tudi predsednik skupščine Marjan Dvornik, v prid zakonitosti takšne komisije pa citiral republiški poslovnik. Jože Pršina iz Dolenjskih Toplic pa je vprašal, zakaj so se, če so se, Žužemberčani zadruzi pustili priti okoli. »Sam sem pogodbo, ki zame ni bila sprejemljiva, še v zadruzi raztrgal in vrnil v koš.« Eden od poslancev pa je v zadnjih poslanskih vrstah za ožji krog komentiral, da bo naslednjič, ko se mu bo zdelo, da ga je na trgu nekdo »nategnil« pri prodaji avta, prišel na skupščino in zahteval ustanovitev preiskovalne komisije. Na koncu je skupščina sicer tesnim izidom glasovala proti ustanovitvi komisije, ki naj bi proučevala sklenjene pogodbe TZO Žužemberk v zadnjih petih letih. Z. L.-D.

KMETJE NABRISALI VLADO — Predstavniki slovenske vlade in člani Slovenske kmečke zveze — Ljudske stranke so se pretekli konec tedna v metliški športni dvorani pomerili v malem nogometu. Čeprav precej nepopustljiva, je vlada tokrat le morala priznati premoč kmetov, ki so dali 6 golov, le trikrat pa dovolili, da je zoga zatresla njihovo mrežo. Sicer pa ni toliko pomemben rezultat kot pa humana gesta igralcev in vseh, ki so tekmo pripravili. Izkupiček, bilo ga je nekaj manj kot 20 tisočakov, so namreč namenili metliškem Rdečemu križu, ki ga bo z vsa vestnostjo porabil za hrvaške begunce v občini. Na fotografiji: obrambni minister Janša in podpredsednik SKZ — LS Marjan Podobnik nekaj trenutkov potem, ko so nasprotniki poskušali onesposobiti Podobnika, a jim to, kot kaže, ni uspelo. (Foto: M.B.—J.)

zadruzi, da čim prej uskladiata dokončno odločitev o klavnici, bodisi da bodo dela stekla ali pa tudi ne.

M. BEZEK — JAKŠE

Martinovanje

SEMIČ — Semiška podružnica društva vinogradnikov Bele krajine bo pripravilo od 8. do 10. novembra v Semiču že peto martinovanje zapovrstje. Prireditelj je namenjena predvsem ocenjevanju mladih vin, pri katerih je s pravnim kletarjem še moč odpraviti napake. Uvodna degustacija bo pod vodstvom mag. Julija Nemaniča že v torek in sredo, 5. in 6. novembra.

Martinovanje se bo pričelo v petek, 8. novembra, ob 15. uri z otvoritvijo degustacije mladih vin. Uro pozneje bo okrogla miza z gostinci o točenju odprtih belokranjskih vin, po njej bodo podelili nagrade za kvalitetna vina, z vinskimi pesmimi pa bo nastopil Dolenjski oktet. V soboto se bodo vinogradniki iz vse Slovenije ob 16. uri zbrali na okrogli mizi o prihodnosti slovenskega in belokranjskega vinogradništva, sledil bo nastop pevskega zbora iz Kopra. V nedeljo si bo od 9.30 moč ogledati kletarjenje mladih vin, pokušno pa bo vodil mag. Julij Nemanič. Ob 14. uri bodo domače vzdušje ob martinških jedeh in odličnem semiškem vinu pripravili harmonikaši, ob 20. uri pa bo krst vina v zidnici Janka Bukovca.

odprto vsak dan od 8. do 22. ure ob nedeljah od 11. do 22. ure

V MESECU NOVEMBRU PRIPOROČAMO

SAN DOMINGOS (testo, pelati, sir, šunka, česen, peteršilj, olivno olje, začimbe, olive)
SAN BERNARDINO (testo, pelati, sir, šunka, gobe, domača klobasa, jajce, hren, kislina smetana)

DOBER TEK! SE PRIPOROČAMO!

Okusen domač sir, s hribov doma

Novakova mama iz Jagodnika zna speči dober kruh in narediti okusen domač sir — Nekoč je bila tam le revščina, danes obložene mize z dobrotami

JAGODNIK — Vas, ki jo najdemo kmalu za gradom Hmeljnik, so še nedolgo tega prebivalci sosednjih vasi imeli za revno bajtarsko naselje, kjer je doma le kup otrok in pomanjkanje. Danes se je tu tudi tu marsikaj spremenilo, otrok in predvsem mladih je malo, tisti pa, ki so ostali, zelo dobro kljubujejo neizprosni hribovska zemlji. Dokazati hočejo, da se tudi tu da živeti in marsikaj pridelati. Novakova mama to potrjuje.

Novakova Tončka je pridna tako na njivi kot tudi v kuhinji. Ljudje jo poznajo zlasti po tem, da zna v krušni peči

Tončka Novak: »Nikoli si nisem mislila, kaj vse ti lahko da tudi ta skromna hribovska zemlja.«

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Razkisanje vina

Na ravni kmečkega ali drobnega kletarstva v posavskem vinorodnem rajonu se nismo ukvarjali z rakisanjem vina. Višja kislost je značilnost naših vin zlahkne kisline, so tudi element kakovosti vina in vino s premalo kisline nas je bolj motilo kot poudarjena kislina. Toda v nekaterih letnikih so skupne kisline le previsoke in motijo harmonijo vinskega okusa. Vsega vina ne porabimo na bližnjem trgu, prodajamo ga po celi Sloveniji, zato moramo imeti pred očmi ne samo dolenjski, belokranjski in posavski, temveč tudi slovenski okus. Ne nagovarjam iz korenitemu posegu v karakter naših vin, ker bi s tem ogrozili podobo vina, ki jo smemo le neopazno popravljati na boljše. Veliko je ljubiteljev posavskih vin, ki bi nam zamerili preveliko vnetje v friziranju vina in bi jih izgubili kot kupce, kot zveste porabnike. Dovoliti si smemo samo majhne korake, ki bodo pomenili izboljšanje kakovosti v veselje zvestih kupcev in v pridobivanje novih. Naši lepi hribčki bodo okrašeni z vinsko trto trajno, če bo ta za oko privlačna dekoracija narave tudi vir dohodka. Da bi si zagotovili čim večji dohodek, moramo biti konkurenčni in imeti stalen krog odjemalcev.

Zakon o vinu imamo, v pripravi je novi, toda bistveno se ne bo menjal. Zakon dovoljuje popravek mošta v slabih letinah s sladkorjem in tehnika popraviljanja je natančno predpisana. Mnogi kletarji popravljajo mošt na pamet, brez tehnice, s katero bi stehali sladkor, in zmotijo se tudi v količini mošta, ki je v sodu. Ni prevelika nesreča, če imamo za pol odstotka preveliko alkoholno stopnjo v vinu.

Pri razkisanju ali dokisanju vina je tehnika popraviljanja bolj natančna, ker v količini ni veliko kis-

line na liter mošta ali vina. Računati moramo v gramih in razpolagati z natančno tehtnico in z nekaj matematike. Nekateri vinogradniki me vprašujejo, kako bi zmanjšali kislinu v vinu. Da bi preprečil nesreče in opozoril tiste, ki prelahkomiselno kletarijo, pišem o tej temi skoraj svarače.

Na dva način lahko znižamo kislinu v vinu: po biološki poti in s kemijskim razkiso. Po biološki poti ne pridemo z gotovostjo do zaželenega cilja, je pa manj tvegano. Da daljše zadrževanje vina na drožeh manjša kislinu, vinogradniki večinoma razumejo. V vsakem mladem vinu imamo prisotne bakterije jabolčno mlečnega vrenja. Te bakterije spreminjajo grobo jabolčno kislinu v mlečno. V manj zrelem grozdju je veliko jabolčne kisline. Pri temperaturi 18 do 22°C se ta biološki proces razkisa lepo odvija in nam lahko skupna kislina pade za nekaj gramov v litru v 20 dneh. Ako so pogoji za bakterije ugodni, se začne biološki razkis takoj po končanem alkoholnem vrenju. Drožji, umrle kvasovke, pospešujejo razkisanje. Torej prvi pretok vina lahko ta proces prekine ali prepreči. Dober kletar ve, ali je v njegovem vinu zaželen razkis ali ne. Pri rdečih vinih, predvsem bolj intenzivno obarvanih, je biološki razkis zaželen. Pri cvičku popoln razkis ni zaželen. Torej v fazi po alkoholnem vrenju lahko uravnavamo razvoj vina. Zato moramo imeti analitiške podatke o vinu takoj po končanem alkoholnem vrenju. Pri belih vinih je razkis manj zaželen. Srečo imamo, da so bakterije zelo občutljive za žveplanje. Količina 20 mg na liter prostega žvepla blokira biološki razkis. Naravni ali spontani biološki razkis je odvisen od raznih okoliščin, zato se vedno ne zgodi. Povečanje pride, ko ne želimo, in obratno.

mag. JULIJ NEMANIČ

gospodinjski kotiček

Meso in njegova uporabnost

Že od prazgodovinskega časa sodi meso k najvažnejšim in najvrednejšim živilom. Iz mesa dobimo hranilne beljakovine, ki jih telo ne more samo proizvajati in tudi druge snovi jih ne morejo nadomestiti. Telo ne more skladiščiti večjih količin beljakovin naenkrat, zato je pomembno, da jih uživamo vsak dan v kombinaciji z rastlinskimi beljakovinami. Pod pojem meso štejemo meso klavne živine, perutnine, divjadi in meso vodnih živali. Meso je nasitljivo in razmeroma dobro prebavljivo. Pripravljamo ga lahko na različne načine. Nekateri vrste mesnih jedi imajo zelo kratek čas priprave, zato so se uvrstile v vsakodnevni jedilnik.

Poraba mesa na osebo je eden izmed važnih kazalcev ravni strukture prehrane. Potrošnja mesa na prebivalca po svetu je zelo različna. Za primerjavo lahko vzamemo podatke o porabi mesa v Avstraliji in ZDA, kjer je poraba 250 g dnevno na osebo, in v Indiji ali na Cejlonu, kjer je poraba pod 10 g dnevno na osebo. Hranilna vrednost mesa je

odvisna od vrste živali, pasme, od krme in od načina pitanja. Meso vsebuje 45 — 75% vode, 15 — 25% beljakovin, zelo različno količino maščob, malo mineralov in vitaminov. Sodobna živinoreja skuša doseči s selekcijskimi postopki povečanje količine beljakovin, vplivati hoče na sestavo maščob, zlasti pa zmanjšati količino holesterola in povečati delež nasičenih maščobnih kislin.

Meso pridobivamo z zakolom živali, pri čemer upoštevamo pravilno pripravo na zakol, uporabo tehnike in higieno pri zakolu. Potreben je strokovni pregled mesa in drobovine. Meso se potruje z žigom, ki ima vpisan tudi datum in kraj, kjer je bilo pregledano. Od pravkar zaklanih živali je meso trdo in še čez nekaj časa se razvije v mišičah mlečna kislina, ki zrahlja vezno tkivo. To pa postane voljno in prijetnega okusa ter vonja. Meso vedno režemo pravokotno na smer vlaken. To pravilo velja za surovo, kuhano, pečeno in dušeno meso.

HELENA MRZLIKAR

Smetarina razcepila parlament

Kolikšno smetarino naj bi plačevala kmečka gospodinjstva, bo odločila posebna usklajevalna komisija skupščine — Špet nov direktor urbanizma

NOVO MESTO — Na četrtkovi seji, ki se je zaradi težav z zagotavljanjem sklepčnosti spet začela s precejšnjo zamudo, je novomeška občinska skupščina najprej brez pripomb sprejela odlok o ureditvenem načrtu pokopališča v Mirni Peči in v ta namen potrebno spremembo družbenega plana občine. S tem je dana zelena luč za že pred leti predvideno širjenje mirmoškega pokopališča na jugovzdolno stran sedanjega in za postavitev poslovnega objekta na vrhu vzpetine, ohranjena pa bo sedanja kapela, pokopališki ambient in organizacija pokopavanja.

Proti pričakovanjem je bil tako rekoč brez razprave sprejet tudi odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za območje mestnega jedra Novega mesta, ki ga je izdelal Urbanistični inštitut republike Slovenije. Gre za enega temeljnih dokumentov za urejanje mestnega prostora — zgodovinskega jedra in vplivnega območja, h kateremu sodi Grm do gradu, Kandija do bolnišnice, Ragov log itd. — in poseganje vanj, ki doslej kljub trudu Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ob premoči investitorjev ni bilo vedno ravno najbolj posrečeno. Novi odlok naj bi stvari spremenil. Ali jih bo res, bomo še videli, navsezadnje je tudi doslej te stvari urejalo nekaj dokumentov, na katere pa se v praksi niso pretirano ozirali. Soglasno je bil podprt tudi amandma občinske vlade, da se v celotnem območju urejanja po tem odloku objekti ne smejo namenjati za potrebe enot, štabov in zavodov oboževanih sil.

Zapletlo se je pri spremembah odloka o ravnanju z odpadki na območju

novomeške občine. Med novostmi je bila tudi sprememba v obračunavanju smetarine za kmečka gospodinjstva, in sicer naj bi Komunala smela na zahtevo zavezanca ali na predlog krajevne skupnosti smetarino zmanjšati, plačati pa bi bilo treba najmanj polovico polne obveznosti. Delegat v zboru krajevnih skupnosti Marko Ajdnik pa je zahteval,

Sindikati ne pristaja na zamrznitev OD

Na seminarju v Semiču več o tem Dušan Semolič

SEMIČ — Na dvodnevem seminarju za sindikalne zaupnike svobodnih sindikatov iz Bele krajine pretekli četrtek in petek v Semiču so prisotni prisluhnili tudi gostu večera Dušanu Semoliču, predsedniku Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Predsednik je brez ovinkov zaupal sindikalistom namero slovenske vlade o zamrznitvi plač in cen. Ta namera je pristojne še posebno vznejevoljila, kajti prav zamrznitev je bila neučinkovit prijem jugoslovanskih vlad, ki je vedno najbolj prizadel delavce z najnižjimi osebnimi dohodki.

Tudi tokrat bi ta ukrep najbolj prizadel delavce z najnižjimi plačili v Sloveniji in še posebej v Beli krajini, kjer osebni dohodki delavcev za petino zaostajajo za slovenskimi. Polovica podjetij še nima podpisanih podjetniških kolektivnih pogodb, kjer pa so, jih ne izjavljajo. Kljub nizko določenemu zamenjenemu OD (bruto 7.100 SLT) je v septembru 1991 prejelo skoraj 400 delavcev zamenjene plače, od tega polovico v obratu Novoteks Predilnica Metlika. Tako nizki osebni dohodki pa več ne zagotavljajo golega preživetja.

J. M.

KULTURNI DOM BREZ EDVARDA KARDELJA

METLIKA — Pred enajstimi leti so v Metliki sprejeli sklep o tem, da bodo kulturni dom poimenovali po Edvardu Kardelju. Brez posebne obrazložitve in nikakršne razprave pa so delegati zborov občinske skupščine pretekli teden soglasno sprejeli sklep, da iz imena kulturnega doma zbrisejo ime Edvarda Kardelja.

naj odlok za kmečka gospodinjstva predpiše smetarino v višini največ 25 odst. polne obveznosti, češ da kmečka gospodinjstva večino odpadkov sama uničijo. Tudi pri ustvarjanju črnih odlagališč, ki jih je treba počistiti potem na skupne stroške, menda ne sodelujejo. Občinska vlada se je umaknila na posvet in pristala na amandma o najmanj

• Na dnevnem redu četrtkove seje novomeške skupščine je bilo tudi imenovanje novega direktorja Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje, ker dosednji direktor Bojan Mikec odhaja v drugo službo. Da bi bil to dipl. gradbeni inženir Dušan Granda, delavec Zavoda, ki ga je predlagal predsednik vlade mag. Boštjan Kovačič, delegati niso bili najbolj navdušeni. Inž. Grandu so potrdili le za v. d. direktorja. Ob tem je poslanec Zelenih Marjan Ravbar ugotovil, da je tragedija, kako se menjavajo kadri, ki naj bi skrbeli za novomeški urbanizem, za kar bi potrebovali močno strokovno ekipo. Jovo Grobovšek, direktor Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, pa je dodal, da Novemu mestu očitno ni do tovrstnega kreativnega jedra in nam bodo načrte še naprej delali v Ljubljani. Za javnega pravobranilca občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje pa so poslanci bili pripravljeno imenovati dosedanjega načelnika Uprave inšpekcijskih služb Andreja Tirana šele na namig, da je zdaj pač tu možnost dobiti boljšega načelnika UIS.

25-odstotni smetarini, s čimer pa delegat ni bil zadovoljen, češ da to lahko pomeni tudi stoodstotno smetarino. Na koncu sta družbenopolitični zbor in zbor združenega dela izglasovala amandma izvršnega sveta, zbor krajevnih skupnosti pa amandma poslance Ajdnika. Zaplet naj bi do prihodnje skupščine rešila posebna usklajevalna komisija.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

VRNILI SMO DEL DOLGA SUHI KRAJINI — Na slovesni otvoritvi nove osnovne šole v Žužemberku, ki je bila zgrajena s samopriskevkom občanov novomeške občine in denarnim prispevkom krajevne skupnosti Žužemberk, je spregovoril tudi predsednik novomeškega izvršnega sveta mag. Boštjan Kovačič. Predsednik je dejal: »Vesel sem, da izročamo v uporabo to lepo šolo, ker s tem poravnava del dolga naše družbe do vedno po krivici zapostavljenih Suhe krajine. Na sliki: ob otvoritvi šole in telovadnice so učenci prvih razredov pripravili tudi zanimivo razstavo svojih ročnih izdelkov. (Foto: S. Dokl)

Carina že »preusmerja« promet

Zaradi državne meje na Kolpi in mednarodnega mejnega prehoda v Metliki se je povečal promet na stranskih cestah proti Hrvaški — Most v nevarnosti

METLIKA — Ko so v Metliki pripravljali sejo vseh treh zborov občinske skupščine, so predvidevali, da bo najdaljša razprava o problemih pri vzdrževanju cest in krajevnih poti v občini ter o osnutku odloka o določitvi lokalnih in nekategoriziranih cest. Vendar je bila na presenečenje pripravljalec gradiva razprava precej skromna, morda tudi zato, ker vsi vedo, da je zlasti za vzdrževanje cest vse manj denarja.

Metliška občina ima 14,3 km magistralnih cest, 23,2 km regionalnih cest, 28,1 km lokalnih cest 1. prioritete ter 13,4 km lokalnih cest 2. prioritete. Za vse ostale krajevne poti v naseljih in med njimi nimajo podatkov. Pristojni občinski organ bo moral pripraviti tudi ažurno evidenco teh cestnih odsekov, s krajevnimi skupnostmi pa se dogovoriti o prednostih, ki jih bodo imele te ceste pri vzdrževanju, rekonstrukciji ter seveda financiranju. Denar za te vaške poti naj bi namreč prispevale krajevne skupnosti, medtem ko ga za magistralne in regionalne daje republika, za lokalne pa občina. Občina za te namene dobiva tudi nekaj denarja od prodanega bencina, toda tega je tako malo, da ne zadoštuje niti za najnujnejše vzdrževanje, kaj šele za rekonstrukcijo in asfaltiranje.

Metliška občina je namreč v letošnjem letu prejela za vzdrževanje več kot 40 km lokalnih cest iz bencinskega dinarja borih 530 tisočakov.

Delegati so na skupščini opozorili predvsem na ceste, ki vodijo proti Hrvaški in so sedaj, ko je Slovenija postala samostojna, dobile drugačen pomen. Tako bi morali popraviti nevaren odsek ceste, ki vodi od Krasinca proti hrvaški meji, za ceste iz Metlike proti Božakovemu pa so celo predlagali, da bi morala iz lokalne poti 1. kategorije postati magistralna. Odkar je namreč v Metliki carinarnica, se je promet po tej cesti, ki vodi na Hrvaško, močno povečal, saj mnogi očitno iščejo poti, da se bi izognili carinskemu pregledu. Zaradi večjega prometa pa je še bolj v nevarnosti

KOMEMORACIJE

NOVO MESTO — Ob 1. novembra, dnevu mrtvih, bo jutri žalna slovesnost na novomeškem pokopališču v Šihelu ob 8. uri, na pokopališču v Ločni pa ob 9. uri. Komemoracija ob dnevu mrtvih pa bo tudi v soboto, 2. novembra, ob 11. uri pri spomeniku na Cviljbu nad Žužemberkom.

O LJUDEH IN ŽIVLJENJU OB KRKI

DOLENJSKE TOPLICE — V četrtek, 7. novembra, ob 16. uri bo v gostišču Rog v Dolenjskih Toplicah okrogla miza na temo »Ljudje ob Krki: o življenju ob reki, ki umira«. Okroglo mizo pripravljajo Zeleni Novega mesta, pogovor bo vodil mag. Marjan Ravbar, sodeloval pa bo predsednik Zelenih Slovenije dr. Dušan Plut s svojimi gosti.

KJE SO STANARINE?

NOVO MESTO — Stanarine so se v novomeški občini z oktobrom podražile za 25 odstotkov. Predlog, ki ga je potrdila občinska vlada, ni imel, kot je sicer navada, narejene analize potrebnosti podražitve. Stanovanjskemu referatu pa ni uspelo udar, da bi v bodoče kar avtomatično mesečno dražili stanarine v skladu z rastjo cen, brez vsake preverbe v sekretariatu za družbeni razvoj, ki je pristojen za predlaganje tovrstnih podražitev, in v vladi. Ne glede na to, da je vedno obilo govora o stanarinah, ki ne zagotavljajo niti minimalnega vzdrževanja stanovanjskega sklada, je vseeno vprašanje, kaj se je lani in letos naredilo iz pobranih stanarin. Slišati je namige, da naj bi jih v glavnem hranili za kapitalna osnovno bodočega pol privatnega stanovanjskega podjetja.

VZTRAJNOST NE BO ODVEČ

METLIKA — Metliški delegati so že drugič razpravljali o Beli krajini kot regiji, le da so imeli tokrat na voljo nekoliko bolj strnjeno gradivo. Ugotovili so, da je to gradivo prav sedaj še kako aktualno, saj se je razmahnila razprava o krajevni samoupravi, vendar naj bi bili namesto regij okrajji, ki bi bili podaljšana roka državne uprave. Še večjo težo pa bo gradivo dobilo, če bo v Beli krajini več občin, saj naj bi po novem za občino zadostovalo že 3.000 prebivalcev. Vendar so Metličani opozorili, da bodo morali biti s Črnomalci precej agresivni, da bodo uspeli z Belo krajino — regijo, bojijo pa se, da jih ne bi strpali v kakšen administrativno narejen okraj, ki ne bi imel z Belo krajino nikakršne povezave.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 2. novembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: Market na Ravski
- Šentjernej: Samopostrežba Mercator
- Dolenjske Toplice: prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Market Dolenjka
- Straža: Samopostrežba KZ.
- Novo mesto: v nedeljo bo od 8. do 11. ure odprta prodajalna Samopostrežba na Glavnem trgu 23.

KDO JE KDO — V petek zvečer je bila v Dolenjski galeriji javna predstavitev obveznik, ki naj bi Novemu mestu pomagale prinesiti razcvet. Seveda jih je treba najprej prodati. Sicer pa je na predstaviti umanjkal pokrovitelj, premier Lojze Peterle. Rešil se je s prehladom. V Novo mesto je poslal nadomestilo v obliki ministrice za delo Jožice Puhar. Novomeški župan Marjan Dvornik jo je pozdravil kot ministrico dr. Katjo Boh. Šele na vzdihih prvih vrst je jel popravljati storjeno neudnost. Češ da je bila dr. Bohova v zadnjih dneh toliko na tapeti, da se mu je zarekla.

MINISTRICA — Duh ministrice dr. Bohove sicer že dlje straši tudi po Novem mestu, posebno med zdravstvenimi delavci. Zakaj se — kaj sama o tem misli, je seveda njena stvar — tako začetniško spopada s problemi zdravstva, se je novomeški »zdravstvenikom« zjasnilo pred časom. Ko so se pretolki v predvečerji gosp. ministrice, je bila do njene visokostje baje praktično nepremagljiva stopnica v obliki ministricega neuradnega svetovaleca dr. Leopolda Kocurtarja. Če bi žužemberški zdravnik, bolj znan kot predsednik zbora krajevnih skupnosti v novomeškem parlamentu, na ministrico prinesel vsaj del svojih pridobitniških sposobnosti, bi moralo zdravstvo imeti manj težav. Novomeško »poslanstvo« križa, kro po skupščini stoji prvi v vrsti za potne stroške, odpelje pa se z belim službenim jugom.

ZASLUGE — Pred dobrim tednom je bil dšip poveljnika štaba TO za Dolenjsko Albina Gutmana, zasačen, kako prispeva k povečanju že tako velikega novomeškega prometnega nerada. Izpred štaba je nekam proti občini počasi odpeljal kar po bližnjici, zaradi česar je bilo ob prometno zelo kritični jutranji uri najprej seveda treba zaustaviti vozila pred enosmernom cesto, ki vodi mimo štaba TO. Ali je šlo za njegovi ali objektivnost zmagovalcev, je vojaška skrivnost.

Ena gospa je rekla, da so po zaslugi predsednika krajevne skupnosti Žužemberk iztrebili vsa črna smetišča. Za so kupe nesnage z njih namesto od uradnega smetišča uspeli spraviti do gabsrškega pokopališča.

Sprehod po Metliki

KADAR SE MED LJUDMI ne govori o prešuštništvu, krajih in goljujih, pridejo na dan drugačne, vznemirljive govornice. Po metliški občini potuje neprebrana verjena čenča, da je naročil neki obrtnik vrtno, s katero naj bi prišel do vode, ki je ne bi uporabljal za pitje, ampak bi vanjo speljal kanalizacijo. Zadeva zveni verjetno, saj je znano, da je metliška voda zdaj bolj podobna gnojnici kot pitni vodi. Skrivnost pa ni tudi to, da je v metliški občini ni vasi, ki bi imela urejeno kanalizacijo. Marsikdo upa, da bodo stvar razsvetlili inšpektorji, ki sicer bolj poredko idejo na sončno stran Gorjancev.

KAR VELIKO JE LJUDI, ki na vsakem koraku jadikujejo zaradi visokih življenjskih stroškov in nizkih plač. V krajem času je odobril metliški izvršni svet vrsto podražitev. Dražja so stanovanja, ogrevanje, voda, kanališna odvod smeti, vzdrževalnina v otroškem vrtcu in domi starejših krajanov. Država Slovenija je poskrbela za podražitve električne energije, prehrabnih artiklov in drugega, pa zato sliši vedno več pripomb in pritožb na republiško in občinsko vlado. »Demokracija je lepa reč,« pravijo zmeraj bolj revni državljani, »a kaj, ko se samo od nje ne živeti!«

JOSIP FABINA DIREKTOR UDP

METLIKA — Delegati v zboru občinske skupščine so pretekli teden za prihodke izvolili Josipa Fabino, sicer novinarja in dipl. pravnika.

Misijon uspel

Deset misijonkih dni v dekaniji Novo mesto

NOVO MESTO — S popoldanskoma mašo in zahvalno pesmijo v katekizatski cerkvi se je v nedeljo, 27. oktobra, zaključil desetdnevni misijon v tukajšnji dekaniji. Misijon je potekal v večini od 17 župnij pod geslom »Jaz živim in živeli boste tudi vi«, njegov namen pa sta bila duhovna prenova ter poglubitve in utrditve vere.

V misijonkih dejavnostih in prireditvah je sodelovalo 25 slovenskih misijonarjev, številni župniki in laiki, poleg verskega dela pa je bilo pripravljenih tudi nekaj prireditvev širšega značaja, omenimo predvsem zelo dobro obiskano okroglo mizo v Domu kulture, na kateri so sodelovali številni ugledni gostje. Misijonski utrip je bilo čutiti tudi v filmskem programu in v kratkih vsakodnevnih oddajah na lokalni radijski postaji Studiu D. Maše in molitve po župnijah so bile povezane s pogovori, namenjenimi vsem stanovom in skupinam, pri čemer so ustrezno skrb posvetili tudi bolnikom, bolnim in ostarelim.

Vsaka meja boleče zarezje

A se, kot so Belokranjce tolažili slovenski ministri, rane sčasoma zacelijo — Veliko vprašanj

METLIKA — Metliška občina ima s Hrvaško 75 km državne meje, črnomaljska dobrih 50 km. Prav zaradi te meje, ki naj bi bila zelena, odprta, prijazna, a se sedaj kaže v drugačni luči, so se pretekli teden zbrali v Metliki predstavniki obeh belokranjskih občin, večjih podjetij in drugih pomembnejših institucij, kot gostje pa minister za obrambo Janez Janša, minister za zakonodajo Lojze Janko, namestnik ministra za notranje zadeve Milan Domadenik ter načelnik UNZ Novo mesto Borut Likar.

Belokranjci so odprli številna vprašanja. Na mnoga danes še ni moč dati natančnejšega odgovora, prenekatere pa bodo morali rešiti v dogovoru s Hrvači. Enostranske odločitve ne pridejo v poštev. Belokranjci želijo, da bremena južne meje ne nosi le Bela krajina, ampak naj bi se razdelilo po vsej Sloveniji. Predvsem pa si ne želijo, da bi se skalili tradicionalno dobri odnosi s Hrvači.

Po Domadenikovih besedah vsaka meja boleče zarezje, a se sčasoma rane zacelijo. Sicer pa je življenje ob meji v veliki meri odvisno od sporazumov in volje državljanov obeh držav. Razumljivo pa je, da bo potrebno razvoju nerazvitih in demografsko ogroženih obmejnih vasi

nameniti vso pozornost, so bile objube iz Ljubljane. Po mnenju ministrice Janka je padec prometa zgolj začasen, s tem, da obstaja državna meja, pa se bodo morali Belokranjci sprijazniti. Ne morejo se namreč delati, da je ni. Ko bo le moč, pa bodo to oviro odstranili, a sedaj zaradi vojne na Hrvaškem te možnosti ni.

Janez Janša je zatrdil, da trenutno ni nikakršne možnosti za napad na Slovenijo. Pravzaprav se je z odhodom zadnjega vojaka iz RS vojna pri nas končala, zato bodo vplake zmanjšali na mirnodobne, temu pa prilagodili tudi režim na meji. Odstotek tveganja pri vlaganju kapitala v Slovenijo je majhen, kar se kaže tudi v precejšnjem zanimanju tujih partnerjev za RS, pa tudi to, da se je zavarovalna premija v koprski luči zmanjšala z 2 na 0,12 odst. in je daleč najnižja v pristaniščih bivše Jugoslavije. Kar pa se tiče vojne na Hrvaškem, ki jo Belokranjci ne le dodobra občutijo zaradi številnih beguncev, ampak tudi slišijo, je bil Janša pesimist. Po njegovem do končne vojaške rešitve v sosednji republiki v kratkem še ne bo prišlo, do politične pa lahko pride le z zunanjimi pritiski.

M. BEZEK — JAKŠE

Črnomaljski drobir

ZASTAVE — Preteklo soboto smo po radiu lahko slišali, da v Sloveniji ni več nobene jugoslovanske zastave, ker je vse odnesla s seboj JA. Toda groza, na proslavi ob semiškem krajevnem prazniku sta obiskovalcu tamkajšnjega kulturnega doma najprej padli v oči zastavi, pritrjeni na steni nad odrom! Ena je bila bivša slovenska zvezda, druga pa jugoslovanska. Razumljivo, da slednje vojska ni mogla vzeti s seboj, ker je v Semiču nikoli ni bilo (vojske namreč). Vendar pa se sedaj nekateri od prisotnih na proslavi bojimo — žal med njimi očitno ni Semičanov — da bi JA prišla tudi po to »svojo« zastavo v Semič.

ZIVINA IN NOTE — Po zagotovitvi najdogovornejšega v črnomaljski kmetijski zadrugi sosedov sploh ne moti klavnica v središču Črnomlja, če seveda odšteje mo glasbeno šolo, ki ima svoje prostore prav nasproti klavnice. Menda se v glasbeni šoli pritožujejo zato, ker živina ne tuli in ne kruli po notah in se nikakor ne more zvihteti v igranje na različne instrumente.

ŠOLA — Ko so na občinskem izvršnem svetu razpravljali o osnovnem šolstvu, je bila večina članov izvršnega sveta tiho. Morda zato, ker so nekateri drugi govorili (pre)več, ali pa tudi zato, ker nihče od občinskih ministrov ne obiskuje več osnovne šole, niti večerne ne.

Drobne iz Kočevja

OPEL KOT OTROK — Podjetje Avto Bum iz Kočevja v svojih reklamah ne omenja hitre dobave avtomobilov. Priznati moramo, da je glede tega pošteno. Težko si je namreč predstavljati, da je za kogarkoli devet mesecev čakanja kratak čas. Kdor ne verjame, naj vpraša katerokoli nosečnico. In Avto Bum-ovi Oplji so kot otroci. Vsa časa bo poteklo devet mesecev, odkar so jih nekateri »srečneži« naročili pri Avto Bum-u.

SPOMIN NA PRETEKLOST — Nova oblast nas uči, naj ne pozabimo preteklosti in njenih grozot, tako kot nas je stara učila, naj ne pozabimo preteklosti in njenih revolucionarnih pridobitev. S kočevskih tlakovana cesta v Kolodvorski ulici v Kočevju je dokaz, da se Kočevci držijo obojega. Nekeč, v davnih časih, ko je bil še povsod makadam, je takšna cesta pomenila res revolucionarno pridobitev. Danes pa, ko je že povsod asfalt, je ta grozna cesta živ spomin na preteklost.

Ribniški zobotrebci

ZGREŠIL ZBOR — Zdravstveni delavci v Ribnici so preobremenjeni. Tudi takrat, ko stavekajo in praviloma ne delajo, imajo toliko dela in skrbi, da preprosto ne vidijo in ne slišijo nič okoli sebe. Tako se je zgodilo, da se je zdravstveni delavec kot poslanec družbenopolitičnega zbora udeležil seje zbora krajevnih skupnosti. Morda je k temu nekoliko pripomoglo to, da so bile seje prvič po dolgem času sklicane ločeno in da je seja družbenopolitičnega zbora potekala istočasno, le nadstropje višje. Kakorkoli že, če ne bi bil tako »obremenjen« in bi se malo ozrl po svojih sosedih poslancih, bi najbrž moral videti, da to niso njegovi zborovski kolegi. Da pa tudi slišati ni dobro, govori podatek, da je zelo zavzeto sodeloval v razpravi o zadevi, ki sploh še ni bila na dnevnem redu.

BREZ KINA — Z vojsko je iz Ribnice odšel tudi kino. Pred leti je Ribnica imela celo dva kina: enega v TVD Partizan, drugega v domu JLA. Ker sčasoma ni bilo več potrebe po dveh, se je obdržal le slednji. Dejstvo pa je, da že nekaj časa ni bilo več potrebe niti po tem.

Trebanjske iveri

SODELOVANJE — Trebanjska vlada je naposled odobrila prošnjo krajevnih skupnosti Temenica in grosupeljskega izvršnega sveta, naj bi Trebanjci pomagali pri posodobitvi cest v tej krajevni skupnosti s 300.000 tolarji. To je še zmeraj bolj v slogu medobčinskega sodelovanja, kajti pretežni del novega trebanjskega vodovoda poteka po ozemlju sosednje občine. Pobude in zahteve Temenčanov iz ne tako davne preteklosti, po 100 do 200.000 »orlov« nekakšne odškodnine oz. rente, so bolj dišale po izsiljevanju, zato je to že pomemben korak k dobrososedskim odnosom.

BARAGA — V letošnjem občinskem proračunu so za obnovo kulturnozgodovinskih spomenikov predvideli 600.000 tolarjev. Republika se je odločila prispevati polovico potrebnega denarja le za dve izmed 12 akcij, in sicer za Mandljevo kovačnico na Mirni in za kapelo Petra Pavla Glavarja na Lanspřezu. Novomeški zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine je opozoril na kričuno stanje kapelic križevskega pota na Brinju pri Veseli Gori, ki so potrebne obnove, a so izpadle iz republiškega programa. Za obnovo tega spomenika naj bi porabili preostalih 170.000 tolarjev iz občinske malhe za te namene. Trebanjska vlada se je odločila, da raje ta denar, ki ne bi zadoščal za pomembnejše posege na Brinju, porabi za ureditev kapele na Lanspřezu, prihodnje leto pa večino denarja namenijo za kapele križevskega pota. Kdo bo popravil stolp Baragovega gradu, ki se pred kratkim porušil, pa je še bolj v božjih rokah.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Bodo revni ljudje varovali mejo?

Črnomaljši zelo nezadovoljni s statusom mejnega prehoda v Vinici — Zahtevajo mednarodni prehod — Prometni tokovi sedaj preusmerjeni drugam

ČRNOMELJ — Črnomaljska oblast je že maja opozorila republiški izvršni svet na morebitne težave, ki bi lahko nastale ob vzpostavitvi državne meje Slovenije s Hrvaško na Kolpi, ki je v črnomaljski občini dolga več kot 50 kilometrov. Sedaj Črnomaljši ugotavljajo, da se njihova predvidevanja uresničujejo, zlasti pri trgovanju, prevozu, turizmu in gostinstvu, saj so se blagovni tokovi preusmerili drugam. Zato je predsednik črnomaljske skupščine občine Martin Janžekovič poslal republiškemu izvršnemu svetu zahtevo za spremembo statusa mejnega prehoda v Vinici.

Doslej se je namreč že pokazalo, da se je s tem, ko so za prehajanje državne meje v črnomaljski občini določili prehod v Vinici, in sicer za omejitveni cestni promet, v dobri meri paraliziralo življenje v občini. Po mnenju Črnomaljšev je status tega prehoda očitno prenizek in podcenjen. Doslej se prav skozi Vinico vozili na severni in srednji Jadran mnogi Slovenci pa tudi Avstrijci, zato regionalna cesta, ki prečka črnomaljsko občino ter Kolpo na mejnem prehodu v Vinici, ni bila nič manj obremenjena kot ostale ceste, ki povezujejo Slovenijo na jugu s Hrvaško, prav gotovo zaradi krajše povezave z reškim pristaniščem, severnim Jadranom in Istro. Prav tako je bila večina gospodarstva črnomaljske občine — upajo, da bo tako tudi v prihodnje — vezana na gospodarstvo sosednjih hrvaških občin. Iz teh občin pa je tudi najbližja povezava s Slovenijo in zahodno Evropo prav po cesti skozi Vinico. Še posebej pa so tam tesne vezi med prebivalstvom obeh republik.

Zaradi vsega tega je za Črnomaljšice nesporejmljiv sedanj status mejnega prehoda v Vinici, saj so sedaj vsi gospodarski tokovi usmerjeni na druge mejne prehode. Ob tem predsednik občinske skupščine poudarja, da so v občini sprejeli program razvoja, kjer so posebno pozornost namenili turizmu ob Kolpi. Razumljivo je, da se sedaj sprašujejo, kaj bo s tem območjem, ki je nerazvito in ga zato še vedno zapušča prebivalstvo. Pričakujejo sicer, da bo režim na meji v prihodnje dovoljeval uresničenje

blagovnega in potniškega prometa na druge mejne prehode, ne morejo sprejeti niti zaprtosti občine ali celotne izoliranosti. Toliko manj, ker so republiški funkcionarji izjavljali, bo bo južna slovenska meja odprta, zelena, poseljena in privlačna. Veliko so govorili o prebivalstvu, ki naj bi to mejo varovalo.

Zato Črnomaljši zahtevajo, da je v Vinici mejni prehod za mednarodni cestni promet z vsemi potrebnimi službami. Svoje deželico bi Črnomaljši radi naredili privlačno, tudi bogato, zato pričakujejo republiško pomoč. Čimprej pa bi morali na republiki rešiti tudi status mejnih prehodov v Žuničih in Sodevcih, in sicer za maloobmejni promet.

M.BEZEK — JAKŠE

Ni vseeno, kaj zdaj čaka Belt

Po odstopu direktorja

ČRNOMELJ — Po stavki v Beltu, ko je odstopil direktor Janko Gladek, je upravni odbor Belta zavezal vse službe v podjetju, da pripravijo temeljito analizo poslovanja, bilanco razmer ter da s tem dobijo natančno podobo o tem, kje je danes Belt. V Beltu je sicer že pripravljen sanacijski program s kratkoročnimi ukrepi do konca letošnjega leta, ki pa ga bodo morali ustrezno dopolniti glede na nove dogodke v tovarni ter ga v nekaj dneh predložiti v obravnavo občinskemu izvršnemu svetu.

Na sestanku, ki ga je pretekli teden v Beltu sklical svobodni sindikat, so z izvršnega sveta predlagali, da morajo kadrovske zadeve v podjetju — torej ne le vprašanje direktorja, ampak tudi ostale vrzeli v vodilni ekipi — razrešiti najpozneje do konca letošnjega leta. Naloga časovnega vodstva in upravnega odbora pa je, da zagotovi čim več naročil za delo, najde rešitev za tehnološke presežke ter zagotovi kolikor toliko normalno izplačilo plač. Vse to naj bo opredeljeno v kratkoročnih ukrepih do konca 1991 in v prvih mesecih prihodnjega leta.

Ker je odpovedal delovno razmerje tudi pomočnik direktorja inž. Peter Štor, čeprav je sicer pripravljen pomagati pri urejanju razmer v Beltu, se v podjetju bojijo, da se bo usul plaz odstopov članov vodilne ekipe. V.d. direktorja, inž. Antonu Škofu, so sicer zagotovili, da se to ne bo zgodilo, toda popolnega jamstva ni. Vsekakor pa drži, da se bo v reševanju razmer v Beltu moral vključiti tudi občinski izvršni svet, saj mu ne more biti vseeno, kaj se bo z Beltom zgodilo.

M.B.—J.

Strah pred avtomatizmom

Kočevje je po številu zahtevkov za sprejem v državljanstvo daleč pred Ribnico

RIBNICA, KOČEVJE — Do zadnjega petka je bilo v Ribnici skupno oddanih 121 prošelj, v katerih 189 občanov prosi za slovensko državljanstvo. Do sedaj imajo rešenih le 18 prošelj.

V Kočevju pa imajo rešenih že 120 prošelj, torej več, kot jih je bilo v Ribnici sploh oddano. Pred tednom dni so imeli skupno registriranih 667 prošelj za zahtevki za skupno 1050 oseb, njihovo število pa je samo v enem tednu poskočilo za več kot 100 prošelj oz. 200 prosilcev. Skoraj 6-krat večje število prošelj v Kočevju ne preseneča. Znano je namreč, da je Kočevje po strukturi prebivalstva »večnacionalno«, ali kot Kočevci radi rečejo, »zbrano iz vseh vetrov«, nasprotno pa ima ribniška občina bolj avtohtono prebivalstvo.

Vse prošnje so bile do sedaj pozitivno rešene. To ni nič čudnega, če vemo, da zakon določa, da bodo v državljanstvo Slovenije sprejeti vsi, ki so imeli 23. decembra 1990 v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče in so tu tudi dejansko živeli, če v 6. mesecih po uveljavitvi zakona, to je do 25. decembra 1991, predložijo svoje zahteve. Tisti občani drugih narodnosti, ki izpolnjujejo te pogoje, bi torej morali biti avtomatično sprejeti. Vendar pa je to še zagotovilo vlade, da tisti, ki so sodelovali v agresiji na Slovenijo, državljanstva ne bodo dobili.

Vprašanje je, kako se bo to zagotovilo vlade uskladilo z zakonskim avtomatizmom. V primeru uspešne uskladitve bi slej ko prej lahko pričakovali tudi kakšno zavrnitev zahtevka s strani ministrstva. V nasprotnem primeru pa je pošiljanje prošelj na republiko vprašljivo, saj bi, kot nam je povedal Stane Kromar, načelnik oddelka za notranje zadeve v Ribnici, po zakonskem avtomatizmu lahko reševali prošnje v občinah.

Ob tem je potrebno povedati, da je

bil zakon o državljanstvu sprejet 25. junija, torej pred agresijo jugoslovanske armade na Slovenijo. Brane Kožar, referent na SO Ribnica, ki ima na skrbi prošnje za sprejem v državljanstvo, pravi: »Če bi lahko predvidevali, kako bo zakon prav gotovo ne bi bil sprejet v takšni obliki. Nobena vlada namreč ne bi dopustila možnosti, da bi tudi agresor lahko postal njen državljani. Sedaj pa se lahko zgodi, da se kateri izmuzne.« Povedal je tudi, da si zakon ljudje različno razlagajo in da ni nobenih konkretnih navodil za delo občinske uprave, zato se pač ravnajo po zakonu. Vsako drugačno ravnanje bi se lahko označilo za samovoljno ravnanje referenta ali oddelka.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Kljub črnim napovedim gre

izšla je 12. številka Hafnarjevih Novih novic

RIBNICA — Z ukinutvijo ribniškega občinskega glasila Rešeto in prenehanjem izhajanja Kočevskih novic iz Kočevja je prišlo na področju obeh občin zaradi dolgotrajne navajenosti ljudi na »svoje« glasilo do informacijske praznine. Zapolniti jo skušata zakonca Hafnar iz Ribnice s časopisom Nove novice.

Idejo za samostojen časopis sta zakonca Hafnar dobila v Slovenskih Konjicah. Podjetje Dravinja Z&S iz Slovenskih Konjic je prevzelo tudi ustanoviteljsvo in izdajateljsvo Novih novic. Zakonca Hafnar sta tako le pogodbeno

sodelavca tega podjetja, ki pa jima vsestransko pomaga, da bi se postavila na lastne noge. To tudi nameravata, saj že ustanavljata lastno podjetje.

Prva številka Novih novic je izšla 9. maja, in čeprav so ji napovedovali črno prihodnost, je pred kratkim izšla že 12. številka. Prvotno naklado 3000 izvodov sta Hafnarjeva sicer morala zmanjšati na okoli 2000, vendar se časopis prodaja. Imata nekaj sto naročnikov, drugače pa poteka prodaja preko uličnih prodajalcev, po stanovanjih in trgovinah. Imata okoli 20 pogodb za stalne oglase in razmišljata o povečanju obsega časopisa, saj se reklamam, ki sedaj obsegajo eno četrtino časopisa, iz finančnih razlogov ne moreta odpovedati.

M. L.—S.

OBREMENJENI MILIČNIKI

RIBNICA — Občina Ribnica ima s sosednjo Hrvaško 3,5 km meje na območju krajevnih skupnosti Loški Potok. Njeno varovanje pokrivajo ribniški miličniki. Nekaj miličnikov je postaja milice v Ribnici odstopila sosednji postaji milice v Kočevju za delo na meddržavnem mejnem prehodu Draga. Preostali ribniški miličniki so zaradi povedanega bolj obremenjeni.

AKCIJA V TREBNJEM

TREBNJE — Občinska organizacija Rdečega križa vabi vse, ki se želijo udeležiti redne krvodajalske akcije, ki bo v ponedeljek, 4. novembra, od 7. do 13. ure v osnovni šoli na Mirni in v torek, 5. novembra, od 7. do 13. ure v zdravstvenem domu v Trebnjem, da se prijavijo v podjetjih ali na Rdečem križu.

ODPRLI ONIČEVO HIŠO

RIBNICA — Včeraj je bila v Ribnici svečana otvoritev Oničeve hiše. Po Miklovi hiši, v kateri so danes muzej, knjižnica in galerija, je to nova večja lepota iz programa prenavljanja starega mestnega jedra. Oničeva hiša je dograjena le do četrte faze. V njej so prostori Ljubljanske banke — enote Ribnica, Službe družbenega knjigovodstva — podružnice Ribnica in Zavarovalnice Triglav iz Novega mesta. Zaradi pomanjkanja denarja skupščina občine Ribnica kot soinvestitor stanovanjskih prostorov ni uredila. Namerava jih prodati najboljšemu ponudniku, ki naj bi jih dokončal in nato prodal bodisi kot stanovanjske ali poslovne prostore.

ŠTEVILKA NI BILA PRAVA

KOČEVJE — Iz občinske skupščine smo dobili obvestilo, da številka žiro računa Karitasa, posredovana sredstvom obveščanja, tudi našemu listu, in objavljena, ni prava. Pomoč za begunce je treba nakazovati na žiro račun Karitasa pri Ljubljanski banki: 51300-621-11006-320 40710/69.

Znosne stanarine — višje

S 1. novembrom bodo Trebanjci plačevali 40 odstotkov več — Zmanjkalo okrog 488.000 tolarjev

TREBNJE — Zaradi pomanjkanja denarja bodo od 1. novembra v trebanjski občini t.i. znosne stanarine višje za 40 odst. To je med drugim sklenila trebanjska vlada na predlog sekretariata za družbeno planiranje in gospodarstvo, potem ko se je, tudi ob pomoči Marije Koželj s trebanjskega centra za socialno delo, dovolj celovito seznanila s problematiko delnega nadomeščanja stanarin.

Ob koncu letošnjega septembra je bilo v trebanjski občini do delne nadomestitve stanarine upravičenih 122 družin ali občanov. V septembru je znašal skupni znesek izplačanih delnih nadomestitev stanarin 106.450 tolarjev, znesek znosnih stanarin pa 57.650 SLT. Od začetka leta do konca oktobra so Trebanjci porabili za delne nadomestitve stanarin skupaj 755.274 SLT, do konca leta pa bi po sedanjih odločbah potrebovali še 212.900 SLT, skupaj bi torej za leto 1991 porabili 968.174 tolarjev.

Za delno nadomeščanje so stro-

kovni organi načrtovali 960.000 SLT, na občini pa so ta znesek oklestili na 480.000 SLT. Čeprav so že v aprilu opozorjali, da je treba zagate financiranja delnih nadomestitev stanarin odpraviti, ni bilo nikakršnih konkretnih ukrepov niti dodatnih meril, ki bi Centru za socialno delo služili in bili podlaga za ukrepanje mimo veljavne zakonodaje. V maju so na centru le predlagali nekaj dodatnih meril, s pomočjo katerih bi zmanjšali to proračunsko postavko za 147.000 tolarjev, toda za uporabo teh kriterijev niso dobili ustrezne podpore. Gre pa za ukrep, ki pomeni že omenjeno zvišanje znosnih stanarin za 40 odst. Za november in december to pomeni 46.120 SLT prihranka. Drugi sklep pa je, naj se omeji tudi najnižji in najvišji znesek znosne stanarine tako, da se ta vrsta socialnovarstvene pomoči ne izplača tistim upravičencem, katerih znosna stanarina je nižja od 250 SLT, in tistim, pri katerih je višja od 1.280 SLT.

P. P.

Uspešno vrtanje

Prihodnje leto dodatna pitna voda z Blatnika

ČRNOMELJ — V okviru raziskovalne naloge »Oskrba Bele krajine s pitno vodo do leta 2050« je bila lani nad Blatnikom izvršana prva raziskovalno-piezometrična vrtnina, globoka 151 metrov, iz katere je moč načrpati do 5,6 litrov vode na sekundo. Letos so ob prvi vrtni zvrtili 120 metrov globoko črpalno vrtnino, iz katere lahko načr-pajo 25 l/sek., približno 100 metrov od prve vrtnine pa tudi drugo piezometrično 120 metrov globoko vrtnino.

Zaradi novih količin zdrave pitne vode na Blatniku je v letnem programu raziskav predvidena tudi izdelava novelacije študije glavnega vodovodnega omrežja Bele krajine. Ker bi v črnomaljski občini radi začeli čim prej izkoriščati teh dodatnih 30 litrov vode na sekundo, so se že zanimali za izdelavo projekta črpanja vode iz omenjenih vrtnin.

Ko bo projekt gotov, bo njegova uresničitev odvisna le še od denarja, v občini pa upajo, da bodo dela končali v prihodnjem letu. Sicer pa so na ljubljanskem Geološkem zavodu tudi pojasnili, da za pomanjkanje vode v KS Semič ni bilo krivo vrtanje vrtnin na Blatniku, ampak dolgotrajna suša.

PROMET OB MEJI OBČUTNO PADEL

OSILNICA — Promet v zasebnih in družbenih trgovinah ter gostiščih na območju KS Osilnica je ob uvedbi meje in mejnih prehodov občutno padel. Turisti, izletniki in vikendarji, pa tudi sorodniki domačinov zahajajo sedaj vedno redkeje. Tudi kupci, na primer iz vasi Hrvatsko na Hrvatskem, ne kupujejo več v bližnji Osilnici, ampak morajo skozi Osilnico v Plešce (se pravi samo v eno smer dvakrat preko meje!), kjer je najbližja hrvaška trgovina. Podobno velja za nekatere slovenske vasi na tem območju, ki so doslej kupovale na Hrvatskem, ker je bilo bližje. Ta preusmeritev prometa, kupcev in gostov se je začela le zato, ker prebivalci Hrvatske nimajo tolarjev, da bi kupovali v Sloveniji, Slovenci pa so brez dinarjev. Vmes pa je še carina. J. P.

KOMEMORACIJA

ČRNOMELJ — Krajevne skupnosti in organizacija borcev NOV mesta Črnomelj vabijo na komemoracijo ob dnevu mrtvih, ki bo ob vsakem vremenu v četrtek, 31. oktobra, ob 12. uri na Gričku. Spominski program bodo pripravili učenci osnovne šole Mirana Jarca. Predtem bodo učenci obeh črnomaljskih osnovnih šol uredili spomenik.

KRČENJA PROGRAMOV NE BO

KOČEVJE — Zaradi neuskajenega delovanja je prišlo v Kočevju do nejasnosti glede financiranja osnovnega in dodatnega programa kočevske osnovne šole. Ljudje so se bali, da krožkov, ki takrat še niso delovali, sploh ne bo in da bodo morali starši sami plačevati fakultativne pouk angleščine in nemščine. V Osnovni šoli Zbora odposlancev Kočevje so nam povedali, da se bo program, predpisan po predmetniku in učnem načrtu, izvajal v bistvu neokrnjeno. V manjšem delu bodo skrčeni le programi interesnih dejavnosti.

Vedno vroča kri ob zemljiščih

Sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje zahteva neplačane terjatve za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča — Mirna oproščena — Raziskovalna

TREBNJE — Zaradi vse večjega izmikanja plačevanja nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, zlasti v l.i. družbenem sektorju, so se na upravni odbor sklada, ki ga vodi Pavel Jarc, odločili, da ne bodo več odlašali s tožbami oz. z izterjavjo. Zato ima javno pravobranilstvo te dni s trebanjsko občino precej več dela kot običajno.

Občinski izvršni svet v Trebnjem je sprva soglasal, da bi odložili plačilo nadomestila trebanjskemu zdravstvenemu domu in drugim družbenim dejavnostim, vendar najdlje do konca tega leta. Na koncu pa je na predlog župana Cirila Pungartnika le presodil, da bi bilo bolj modro, ako bi iz občinskega proračuna zdravstvenemu domu, šolam in vrtecem »posodili« denar, da bi ga ti lahko nakazali skladi. Zaradi elementarne nesreče, viharja s točo, pa so opustili plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za drugo polletje 1991 gospodinjstva v naselju Mirna.

Po besedah inž. Marka Koščaka, ve-

tovalca trebanjskega sklada stavbnih zemljišč, se je prodaja parcel v trebanjski občini od sprejema novega zakona o kmetijskih zemljiščih popolnoma ustavila. Po Koščakovem mnenju je vprašljivo tudi sklep trebanjske občinske skupščine, da se četrtna zbrana denarja avtomatično dodeli naseljem, ki so plačniki tega nadomestila.

»Ker se ljudje na pretežno kmečkih območjih upirajo plačevanju nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, je problematika stavbnih zemljišč v občini Trebnje izredno pereča. Na to kažejo tudi zelo vroče razprave o tej problema-

tiki na izvršnem svetu in občinski skupščini,« pravi Koščak. p. p.

• Sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje je v letošnjem prvem polletju nadaljeval, družno s Komunalnim inštitutom ljubljanske fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo pod vodstvom dr. Albina Rakarja, lani začeto nalogo Gospodarjenje s stavbnimi zemljišči v občini Trebnje. Iz šestih krajevnih skupnosti so na sklad na 269 doposlanih pisem dobili vrnjene podatke za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča le od približno četrtine. Najbolje so se odrezali Mirenčani (35 odst.), sledita KS Veliki Gaber in Mokronog (30 odst.), Trebnje, Velika Loka in na koncu KS Šenturpet z le tremi (13 odst.) vrnjenimi podatki.

Izjemna sla po slikanju

Slikar Franc Smole, kočevski rojak, klub visoki starosti še vedno veliko ustvarja in razstavlja

LJUBLJANA — Dolgo je že od takrat, ko je Franc Smole za vselej odložil breme redne zaposlitve v republiški upravi socialnega zavarovanja in začel živeti od pokojnine. V tretje obdobje svojega življenja pa ni stopil s trpkimi občutki, da je odpisan in čedalje manj koristen, kar se dogaja mnogim, temveč je, nasprotno, začutil, da se bo lahko šele zdaj, kot upokojenec, ves predal slikanju. Sicer je res, da je pomalem vseskozi slikal, od mladosti, ko je v Kočevju, kjer je tudi prišel na svet, dobil prvi slikarski nauk od gimnazijskega profesorja, vendar se temu svojem notranjemu klicu ni mogel, dokler je bil v službi, nikoli dovolj posvetiti in mu služiti. Po upokojitvi ga pomanjkanje časa ni več oviralo, in ker je bil še ves poln telesnih in umskih noči, predvsem pa prevzet od silne sle po ustvarjanju, ni zamudil nobenega dne, da ne bi kaj naslikal.

Zelo ga je pritegnila narava, slovenska krajina s svojimi značilnimi oblikami in barvami, pa naj je to bil svet med Gorjanci in Kolpo, ob Kr-

ki, pod gorenskimi vršci ali kje na Štajerskem. Povsod je »pil preleste« te naše slovenske dežele in najdeval motive za skicirko ali razpet akvarelni papir. Na te poti je hodi v skupinah, če je slikal v slikarskih kolonijah ali na slikarskih ekstemporih, najčese pa sam in tako tudi večkrat na Dolenjsko, od koder je izšel sam, in v Belo krajino, kjer je bila doma njegova mati. Udeležil se je prestevilnih večdnevih likovnih kolonij in ekstemporov, ustvaril ogromno akvarelov pa gvašev, temper in risb in zelo veliko razstavljal. Udeležil se je nad 150 skupinskih razstav in priredil 59 samostojnih razstav.

Kako silna sla po ustvarjanju mora biti v njem in kako neizpovedanega se še počuti, najbolje povedo njegove nove in najnovejše stvaritve, predvsem pa dejstvo, da kljub svojim 82 letom še vedno slika, se udeležuje kolonij in ekstemporov ter razstavlja. Samo letos se je udeležil kar osmih tako imenovanih delovnih srečanj slikarjev — gre za tradicionalne kolonije, kot so: Vrata — Mojstrana, Muljava, Dol pri Ljubljani, Savudrija — Istra, Glazuta — Pohorje, Relik — Trbovlje in KS Jevnica — in se z njih vrnil s kupi zanimivih akvarelnih upodobitev krajskih motivov. Izbor del, nastalih na navedenih kolonijah ali srečanjih, si bo moč prihodnji teden ogledati v Ljubljani, in sicer v dvorani območne enote Republiške uprave za zdravstveno varstvo, na Miklošičevi 24. Dela bodo na ogled od ponedeljka, 4., do vključno petka, 8. novembra.

To bo 60. samostojna razstava del Franceta Smoleta, kar je nedvomno lep in ne prav pogost ustvarjalni dosežek, sama razstava pa pomeni tudi nekakšen slikarjev umetniški jubilej.

I. ZORAN

JUBILEJ MOHORJEVE

CELOVEC — Mohorjeva družba v Celovcu, ustanovljena dve leti po Prešernovi smrti, je minuli ponedeljek praznovala 140-letnico obstoja. Slovesnosti so se udeležile številne ugledne osebnosti iz avstrijskega in slovenskega javnega in kulturnega življenja. Podneli so Slomškova priznanja, Sloveniji pa izročili denarno pomoč v višini 9.750.000 šilingov ali 50 milijonov SLT.

KONCERT

NOVO MESTO — V torek, 5. novembra, bo v tukajšnjem Domu kulture gostoval znani Trio Lorenz iz Ljubljane. Na koncertu, ki se bo začel ob 19.30, bodo bratje Primož (klavir), Tomaž (violina) in Matija Lorenz (violončelo) izvajali Haydnova, Ramoševa, Rahmaninova in Dvorakova dela. Vstopnina bo 200 SLT.

Gimnazija zdaj do konca pozidana

Minuli petek zvečer so v novomeški gimnaziji odprli nove prostore, ki so to jesen zrasi po načrtih arhitekta Marjana Zupanca na gimnazijskem dvorišču

NOVO MESTO — Novomeška gimnazija, ki je letos maja praznovala 245-letnico ustanovitve, deluje od oktobra 1912 ali že celih 79 let v zgradbi, sezidani po načrtu, ki so ga izdelali na stavbnem uradu deželne vlade v Ljubljani, in sicer po navodilih pristojnega ministrstva na Dunaju. Zgradba zavzema 652 kvadratnih metrov tlorisne površine, sestavljena je iz treh traktov, ki tvorijo veliki oglati U, pri čemer je zgornji del te črke že ob postavitvi zgradbe zaprla telovadnica. Znotraj zidovja je ostala 246 kvadratnih metrov velika nepozidana površina, tako imenovano gimnazijsko dvorišče, ki pa je bilo vseskozi bolj ali manj neizrabljen prostor. In tako je bilo do te jeseni, ko so dvorišče pozidali in pridobili nove prostore za šolsko in izvenskolsko dejavnost.

Potreba po pozidavi je postala aktualna še zlasti potem, ko se je gimnazija, podobno kot številne druge srednje šole, začela otesati spon usmerjenega izobraževanja in delovati čedalje bolj po starem dobrem in preizkušenem gimnazijskem programu. Na dokončan vrnitev pa se je morala pripraviti ne le, kar zadeva vsebino in miselnost, ampak tudi opremljenost in prostre, ob tem pa je bilo treba misliti tudi na kulturno, ne samo na izobraževalno poslanstvo šole. V Novem mestu so se namreč zavredeli, da povrnjena ali nova gimnazija ne more biti zgolj ozko usmerjena pripravljavnica za višješolski in visokošol-

PREDSTAVA ZA OBISKOVALCE — Petkovo otvoritev novih prostorov novomeške Gimnazije, zgrajenih na gimnazijskem dvorišču, so obogatili dijaki s postmodernistično predstavo Strel sredi koncerta, ki so jo pripravili pod vodstvom režiserja in dramaturga Matjaža Bergerja. Na posnetku je prizor — aluzija na znano sliko slovenskega impresionista Ivana Groharja, Sejalce. (Foto: I. Zoran)

Novem mestu tudi številni predstavniki javnega življenja in občine, med njimi novomeški župan Marjan Dvornik, predsednik občinske vlade mag. Boštjan Kovačič, predstavniki graditelja, GIP Pionirja in drugi. Slavnostni govornik je bil mag. Boštjan Kovačič; v svojem govoru se je predvsem dotaknil vloge in poslanstva gimnazije v novodobnem času, ko je potrebno, da mladi že v gimnazijskih klopih dokažejo svojo ustvarjalnost, to pa jim je treba omogočiti. Nedvomno so prispevek k temu tudi takšni prostori, kot jih je gimnazija dobila s pozidavo svojega dvorišča. Spregovorila je tudi ravnateljica novomeške gimnazije prof. Vasja Fuis, ki se je za to pridobitev najprej zahvalila vsem, ki so največ pripomogli, da je šola prišla do novih in prepotrebni prostorov, to pa so ljudje od predsednika občinske do predsednika republiške vlade, ministri in drugi. Zatem je ravnateljica dejala, da si kljub slavnostnemu trenutku ne more kaj, da ne bi povzdignila glasu zoper razvednotenje intelektualnega dela, kar nedvomno odražajo neustrezne, premajhne plače za odgovorno pedagoško oziroma intelektualno delo na šolah.

Potem ko je zbranim arhitekt Marjan Zupanc iz Pionirja, po katerega načrtih so pozidali gimnazijsko dvorišče, ob diaprozitivnih nazorno razložil projekt te gradnje in kaj vse je bilo treba pri zasnovi upoštevati, so si udeleženci z zanimanjem ogledali nove prostore, s tem pa je bila slovesna otvoritev končana. Seveda je še treba omeniti, da je bil v slovesnost vključen prikaz kulturno-umetniškega dela gimnazijcev, ki delajo pod vodstvom mladega gledališkega režiserja Matjaža Bergerja, ki v zadnjem času kot profesor poučuje na novomeški gimnaziji. Obiskovalci pa so s tem videli le nekaj tistega, kar se snuje na tej šoli in čemur bodo poslej v teh prostorih še pogosteje pričle. Možnosti so, kot rečeno, zdaj dane.

I. ZORAN

Spet so peli v Langenhagnu

Dolenjski oktet se je pobratenemu mestu zahvalil za pomoč Novemu mestu in Sloveniji po agresiji JA

Ko so člani Dolenjskega okteta marca 1988 prvič potovali v Langenhagen, kjer so potem sodelovali na otvoritvi razstave, ki jo je pripravil Dolenjski muzej iz Novega mesta, niso niti pomislili na to, da bi lahko bilo že prvo srečanje z meščani tega z Novim mestom pobratenega nemškega mesta tako pristrano, kakor je res bilo. Langenhagenčani pa se niso izkazali samo kot izjemno dobri gostitelji in ljudje odprtih src, temveč so znali tudi pevsko nastope Dolenjskega okteta zelo dobro sprejeti. Medsebojni stiki s tem nemškimi mestom se kasneje niso le širili in poglobljali, ampak so postali stalni, oktet pa je bil vedno in povsod dobrodošel. Sodeloval je na vseh uradnih srečanjih z delegacijami, ki so prihajale iz Langenhagna v Novo mesto, in že jeseni 1990 je prišlo prvo vabilo, naj Dolenjski oktet spet obišče Langenhagen. Peveci so z veseljem sprejeli povabilo in začeli pripravljati program, s katerim so se nameravali predstaviti, pojavile pa so se težave, ker občina Novo mesto ni mogla zagotoviti sredstev za njihovo potovanje, oktet ni popustil in se je odločil, da bo potrebna sredstva zbral sam. Naslednjemu mu je uspelo dobiti sponzorje in so mu pot na Nemško omogočili v glavnem Tovarna zdravl Krka, IMV Revov in novomeški Petrol, del sredstev pa je prispevala tudi domača občinska skupščina. Na gostovanje se je Dolenjski oktet odpravil oktobra.

Langenhagenski gostitelji so pripravili pevce iz Novega mesta prisrčen sprejem in bivanje. Med drugim so zanje organizirali celodnevni ogled znamenitosti Langenhagna in okolice, pri

kultura in izobraževanje

Knjižničarka pride na dom

Zanimiva (samo) pobuda Študijske knjižnice Mirana Jarca

NOVO MESTO — Povsod so ljudje, ki zaradi starosti, onemoglosti, bolehnosti ali iz kakšnih drugih vzrokov ne morejo ali pa težko pridejo iz hiše in potem po opravih. Mnogi sami prežijo dolge dneve doma, ne da bi jih kdo obiskal, se njimi pogovoril, jim kako pomagal. Različno ali iz preganjajo čas, ki monotonno teče iz ure v uro, nekateri bi si ga radi tudi z branjem, a kaj, ko nimajo knjig pri roki.

Na slednje so mislili tudi v študijski knjižnici Mirana Jarca, ko so razglabljali, kako bi se lahko obogatili svojo ponudbo, poskrbeli, da bi prišle knjige iz njihove zakladnice še v več rok kot do zdaj, do še več bralcev. Kakšna naj bi bila ta ponudba, piše v obvestilu, ki ga je ravnatelj te knjižnice, prof. Jozef Mežan, minuli teden razposlal po Novem mestu. Tole je zapisano:

»Pripravljene smo prinesli knjige na dom vsem tistim v Novem mestu, ki zaradi starosti, onemoglosti ali iz kakšnega drugega vzroka ne morejo obiskati naše knjižnice, pa bi vendarle radi brali. Vse to smo pripravljene storiti brezplačno. Dovolj je, če zavrite telefonsko številko 21-118 (vsak dan med 9. in 19. uro) in poveste svoje želje, kaj bi radi brali. Svoje želje pa nam lahko sporočite tudi pisno ali kako drugače na naslov: Ljudska knjižnica, Jenkova 1, Novo mesto. Naša knjižničarka vas bo obiskala enkrat na mesec (zadnja dva delovna dneva v mesecu).«
Ni kaj, ta (samo)pobuda Študijske knjižnice Mirana Jarca je lahko deležna le pohvale in kar največje javne moralne podpore z željo, da bi knjižničarka med vsakokratno pojo k ljudem, ki bi radi brali, uspešno potrkala tudi na kakšna taka vrata, ki jih drugi prezro. I. Z.

SLIKE — OBJEKTI

RIBNICA — V Galeriji Miklova hiša v Ribnici so odprli v torek, 29. oktobra, novo razstavo. Avtor Tadej Pogar se obiskovalcem predstavlja s projektom, ki ga je imenoval Slike — objekti.

Moletove poetične slike v Brežicah

Pregledno slikarsko razstavo Izidorja Moleta odprli v galeriji Posavskega muzeja in z njo počastili brežiški občinski praznik — Koncert Zagrebčanov

BREŽICE — Akademski slikar Izidor Mole, med trojico umetnikov, ki so se v Prešernovem tednu 1953 skupaj, vendar pa vsak s svojo samostojno razstavo predstavili v novomeški Križatiji (Vladimir Lamut, Izidor Mole, Bogdan Borčić), brzokone najbolj poetična, lirično čuteča duša, je imel letošnjo pomlad, maja in junija, pregledno razstavo svojih del v Dolenjski galeriji. Na ogled je bilo 80 njegovih stvaritev, od tega malo manj kot polovica oljnih slik, drugo pa so bile risbe, gafike, akvareli in freske. Veliko teh del je Mole ustvaril med svojim nekajletnim službovanjem v Novem mestu, kar je razvidno tudi iz naslikanih motivov. V katalogu, ki je izšel ob otvoritvi, je med drugim zapisal, da mu je ob štiridesetletnici slikarskega delovanja žal, da ni ustvaril več zares lastnih, intimnih del.

V četrtek, 24. oktobra, zvečer so to razstavo, vendar nekoliko spremenjeno, odprli v galeriji Posavskega muzeja in z njo počastili brežiški občinski praznik. O slikarju, ki se otvoritve ni mogel udeležiti, saj le težko zmague posledice prometne nesreče pred šestnajstimi leti, o Izidorju Moletu kot človeku in umetniku, je ob koncu krajšega koncerta zagrebškega kvarteta Klina govoril Tone Gošnik iz Novega mesta, nekdanji glavni in odgovorni urednik Dolenjskega lista.

Gošnik pozna Moleta še iz njegovih novomeških let in ga večkrat obišče na domu v Brezovici pri Ljubljani. Podobno, kot je že zapisal v prej omenjenem katalogu, ki je bil zdaj na voljo tudi obiskovalcem razstave v Brežicah, je rekel, da je moral Mole okusiti trpkost tako na življenjski kot na umetniški poti. Ustvarjal je v zatiski, v likovno nehrupnem okolju, vedno pa zadržan in do skrajnosti pošten, skromen in brez ambicij, ki bi poudarjale njegovo individualnost ali izvornost. Vse te lastnosti se tako ali drugače odražajo na njegovih

slikah. »Prijatelj me je opozoril, da je v mojih slikah vidna precej izrazita melanholična nota. Bo najbrž držalo,« pravi slikar sam, katerega umetnost je bila v slovenski umetnostni zavesti dolgo potisnjena na rob zatišja in zanimanja.

Dela Izidorja Moleta napolnjujejo vse tri galerijske sobe v Posavskem muzeju. Pregledna postavitev razstave omogoča še boljše srečanje z intimnim

• Pred otvoritvijo Moletove razstave minuli četrtek v galeriji Posavskega muzeja je v mali koncertni dvorani poleg galerije nastopil godalni kvartet Klina iz Zagreba. Kvartet, ki ga sestavljajo J. Klina (prva violina), M. Sedak (druga violina), F. Rucner (viola) in D. Rucnerjeva (čelo), je izvedel koncert, na katerem je predstavil nekaj krajših skladb znanih skladateljev, od Haydna, Boccherinija in Rubinsteina do Beethovna in Dvoraka. Poslušalci so nastopajoče nagradili z aplavzom, ki je izražal njihovo zadovoljstvo.

svetom umetnika, ki je bil do zdaj tudi posavskim ljubiteljem likovne umetnosti premalo znan. Željelo si, da bi razstava, ki bo odprta do 10. novembra, imela vsaj tako dober obisk kot v Novem mestu. Udeležba na otvoritvi je že najavila dokajšnje zanimanje.

I. ZORAN

Od simpozija ostale samo razstave

5. mednarodni fotografski simpozij v Novem mestu je odpadel, vendar so kljub temu odprli štiri zanimive razstave — 18 ustvarjalcev

NOVO MESTO — Načrtovano je bilo, da naj bi konec oktobra tu potekal 5. mednarodni fotografski simpozij, s katerim bi Novo mesto nadaljevalo tovrstne prireditve, ki mu dajejo sloves močnega slovenskega fotografskega središča. Žal je zaradi naših razmer in strahu, ki ga med tujci v svetu zbuja balkansko medsebojno klanje (v obeh svetih pa je Slovenija še vedno del Balkana), prišlo preveč odpovedi in ZKOS je načrtovani simpozij zadnji hip odpovedala. Je pa mesto kljub temu zaživelo s fotografijo, saj so v sodelovanju novomeške občine, Viste 21 in Dolenjskega muzeja v celoti izpeljali razstavnih del simpozija in v soboto, 26. oktobra, odprli kar štiri fotografske razstave.

V prostorih Muzeja NOB je fotografska sekcija Društva obiskovalcev Slovenije pripravilo razstavo fotografij »Težka nočna glasba« Mirana Miša Hochstaetra, v Mali dvorani Dolenjske galerije je akademska kiparka Alenka Vidrgar pripravila postavitev neobičajne razstave »Ends and odds«, v Veliki dvorani pa so pripravili pregledno razstavo slovenske fotografije 1988—1990

Simpozij z udeleženci iz Belgije,

KIPARSTVO IN FOTOGRAFIJA — Akademski kipar Alenka Vidrgar je pripravila zanimivo razstavo, ki se dotika tematike načrtovanega simpozija in je v Dolenjski galeriji doživela debi. Na sliki: razstava sta odprla Primož Lampič (levo od kiparke) in Bojan Radovič.

Francije, Austrije, Srbije in Hrvaške ter seveda iz Slovenije naj bi potekal na temo »To ni fotografija — problem prezentacije fotografije danes.« V vrsti predavanj naj bi obdelalo to za sodobno fotografsko umetnost nedvomno vzemirljivo vprašanje, razstave pa naj bi problem pokazale na izvedbeni ravni.

Ker simpozija ni bilo, je obiskovalec razstave postavljen pred ta vprašanje neposredno ob fotografijah in postavitvah samih. Predvsem razstavi Hochstaetra in Vidrgarjeve, ki je hkrati kiparska razstava in fotografski dokument o nji s kserografiranimi povečavami fotografij tal in ostankov ustvarjalnega dela v kiparskem ateljeju.

M. MARKELJ

Ob Radulji

Razstava foto zapisov o svetu, ki izumira

TREBNJE — V tukajšnji Galeriji likovnih samorastnikov bo vse do 29. novembra na ogled fotografska razstava, s katero avtorica Vladka Likar-Kobal, v Ljubljani udomljena breznika rojakinja, predstavlja obiskovalcem svet, kakršnega je odkrila ob Radulji. Na otvoritvi minuli petek popoldne je — po krajšem nastopu orglarja Vladimira Hrovata in kitarista Igorja Sajeta — o etnografskem vidiku razstavljenih fotografij spregovorila Ivica Krži, etnologinja Dolenjskega muzeja v Novem mestu. Poleg fotografij je na ogled tudi nekaj etnoloških predmetov, ki so še do nedavnega služili ali pa še služijo kot orodja ljudem iz obradljivih krajev in si jih je Dolenjski muzej od njih izposodil za to priložnost.

Z razstavo Ob Radulji popelje avtorica obiskovalca v svet fotografskih impresij o pokrajini, ljudeh in arhitekturi ob slikovitem dolenjskem potoku, ki izvira blizu Trebnjega, se vije po Štatenberski dolini in prebije po ozki globeli na smarješko stran, nakar se po toku v ravnini blizu Dobruške vasi izliva v Krko. Fotografiji, ki zahaja v te kraje že dalj časa, je še zlasti pri srcu Štatenberska dolina s Mirno vasjo in zaselkom Jagodnikom. V teh odmaknjenih krajih se je ohranilo še veliko tradicionalnega in arhaičnega, tako v načinu življenja prebivalcev kot tudi v arhitekturi. Pravo razkošje motivov za fotografa, ki išče lesene bajte, napol razdrpane kozolce, opustele pode, onemela mliniška koleca pa z gubane obraze ljudi, ki jim minevajo dnevi daleč od velikega sveta in velikih cest. Vse to danes še je, le živo in morda bodo fotografije Vladke Likar-Kobal že jutri zelo iskani »zapisi« o nekem življenju, ki so ga posrkale megljice obrobja.

Direktor odhaja, problemi ostajajo

Marca letos je zdaj že bivši direktor blizu 270-članskega kolektiva novomeške Tovarne obutve, Remzo Skenderovič, za naš časnik razgrnil ambiciozne načrte tega podjetja. Po lanski tehnološki modernizaciji so bili še pred začetkom poskusne proizvodnje zaščitni čevlji, katerih posebnost so direktno brizgali podplat iz poliuretana na zgornji del čevlja, ki naj bi bil tako lažji in vsestranski boljše. Razvojna študija, ki jo je za njih izdelal ljubljanski Smelt, je namreč pokazala, da imajo možnost preživetja le, če preidejo na novo tehnologijo in če povečajo produktivnost. Polovico proizvodnje naj bi predstavljala športna obutve za Adidas, polovico pa novi zaščitni čevlji, za katere je tako dobro kazalo izvozom, da so le-tega načrtovali povečati iz 66 na 80 odst. celotne proizvodnje.

Kakšno je stanje danes? Res je, da se, kot vsi usnarji, ubadajo z mnogimi problemi okrog nabave reprodukcijskih materialov. Produktivnost pa se je celo zmanjšala. Poslovanje v tretjem četrtletju je bilo oteženo in zelo slabo, v devetih mesecih pa so prigrisodali 10 milijonov izgube, ki se iz meseca v mesec povečuje. Obveznosti precej presegajo terjatve podjetja, v zalogah imajo 24 milijonov tolarjev. Adidas pa je po informacijah Remza Skenderoviča delavskemu svetu z novembrom prekinil pogodbo s Tovarno obutve.

Posebna tovarniška komisija je po nalogu delavskega sveta z 11. septembra ugotovila, da ima podjetje za dobrih 15 milijonov dinarjev škode zaradi nekvalitetnih izdelkov, reklamacij, prodaje iz izvoza vrnjenih izdelkov doma itd. »Proizvodne napake nastajajo skoraj pri vseh operacijah v vseh oddelkih. Vsak par obutve je šel skozi najmanj štiri kontrolna mesta, torej sta vodenje in kontrola v proizvodnji popolnoma neučinkoviti. Vse te nepravilnosti se ugotavljajo že daljše obdobje, vendar nikoli niso iskali krivca in odgovornosti. Prav tako se ni takoj ukrepalo ob nastalih težavah, čeprav so posamezni delavci na to opozarjali. Komisija je mnenja, da je vzrok gospodarske škode iskati predvsem v

vodenju in organiziranju proizvodnje od samega vrha navzdol.« Tako komisija. Za pomanjritev neupoštevanja opozoril delavcev navedimo, da so kljub temu, da so vodstvo proizvodnje opozarjali, da je usnje kenguru nekakovostno, morali narediti serijo športnih copat in jih neklasificirane, v nasprotju z zahtevami Planike, prek katere tečejo posli za Adidasom, poslati naročniku v Francijo, čeprav je bilo jasno, da jih bodo dobili nazaj. In so jih res.

• V Tovarni obutve so še drugi problemi. Plače so slabe, večina delavk dobi ob mesecu v kuverti pod 5 tisočakov. Nekaj prevoznih stroškov so jim povrnila ta mesec po daljšem času. Kolektivne pogodbe ne izvajajo še v drugih določilih, kar jim je delovna inšpekcija naložila urediti do konca novembra. Sliši se o netolerantnih postopkih z delavci, o grožnjah, o tem, da morajo delavke večkrat delati neprekinjeno po 12 ur, ne da bi predhodno vedele za to, ali pa pridejo na delo in zvedo, da ga ni.

Že sredi maja letos je zbor delavcev izglasoval nezaupnico direktorju Skenderoviču in vodji proizvodnje Antonu Pavlinu. Nekaj dni kasneje je bila nezaupnica preklicana, ker je direktor obljubil, da bo poskrbel, da se bo položaj popravil. Sredi maja je odstopil tudi predsednik delavskega sveta, ker so mu očitali, da ne opravlja dela, cel nov delavski svet bodo volili oz. zaupanje v starega preverjali 11. novembra.

10. oktobra so bile razmere v Tovarni obutvi že tako zapletene, da se je odločil poseči vmes novomeški gospodarski minister, podpredsednik izvršnega sveta Andrej Kirm, ki je na skupni sestanku spravljal delavski svet, izvršni odbor sindikata in vodstvo podjetja z namenom, da bi razrešili probleme v dobroti podjetja. Pri vseh pogovorih naj bi bil kot zastopnik sindikata zraven tudi Igor Vizjak, predsednik Dolenjskih Svobodnih sindikatov, ki pa ga vratar kasneje niti v tovarno ni smel spustiti. Končna bilanca vseh dosedanjih pogovorov pa je odpoved direktorja Skenderoviča (odhaja za pomočnika direktorja v manjši shirano firmo), ki mu je delavski svet z današnjim dnem sporazumno prekinil delovno razmerje. Narejen je plan poslovanja

do konca leta, po katerem je odveč 30 delavcev, garancij, da konec leta res ne bo izgube, ni veliko. Za v. d. direktorja je bil potrjen Peter Kostreč iz tovarne, ki je povedal, da sindikalnih problemov ne bo reševal, čeprav je socialni mir ta hip v tovarni vsaj tako nujen za preživetje kot borba za kvalitetno proizvodnjo in prodajo izdelkov. Z razpisom pa iščejo »pravega« direktorja, od katerega obupano delavstvo pričakuje pravi program za rešitev podjetja. Je to preveč?

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Je oblast pozabila na begunce?

Vojna navadno ni le grozno doživetje za človeka, ki na svoji koži skusi vse tisto brezumno nasilje, ko postane človek slabši od živali. Je lahko tudi dokaj nazoren prikaz, kako je neka družba organizirana nasploh in še posebej za take razmere, kakršne zdaj vlada na Hrvaškem. O tem sem razmišljal, ko sem od prijatelja, ki živi v eni izmed velikih stanovanjskih zgradb v delu Zagreba, imenovanem Siget, slišal, da med alarmi za zračni napad kratko malo z družino počaka v zatemnjenem stanovanju, da mine nevarnost.

Ivek, tako kličejo prijatelja, pravi, da zaklonišča nimajo v bližini, niti nimajo pod zgradbo kakšnih primernih klet, kjer bi bilo ob takih grožnjah srbsoslavke vojske varnejše kot v prvem nadstropju, kjer stanuje. Še tisti iz višjih nadstropij se navadno zgetejo bliže pritučju in čakajo, če bo kaj priletelo iz zraka, ali pa si bodo le oddahnila za nekaj časa. Sicer pa je bilo med julijsko vojno v Sloveniji podobno, čeprav niti približno ne tako hudo.

Ob tem se nehoti ponuja vzporednica in primerjava slovenske in hrvaške skrbi za civilno zaščito prebivalstva. Navkljub zelo podobni organiziranosti se zdi, da so na Hrvaškem še precej manj resno poskrbeli za zaklanjanje prebivalstva kot pri nas, ker za to nikoli ni bilo dovolj denarja in pripravljenosti.

Težko se je izogniti občutku, da je hrvaško vrhovništvo le preveč zanemarilo pomoč tisočim beguncem iz vojnih žarišč, od Baranje in Slavonije do Banije in Korduna. O tem smo se lahko prepričali ob brezbriznosti hrvaških oblasti za uradnih 22.000 hrvaških beguncev v Sloveniji in preteklo soboto tudi v revni hrvaški občini Klanjec, kamor je severiški Rdeči križ pripeljal 7 ton hrane, oblačil in drugih življenjskih potrebščin. Iz Slovenije so Klanjcu, ki nima niti 11.000 prebivalcev in samo okrog 2.000 zaposlenih, pripeljali s 3-tonskim tovornjakom pomoč le še Brestaničani oz. krški Rdeči križ.

Za okrog 800 beguncev so v pretežni meri poskrbeli v Tuheljških Toplicah, kjer so zelo hvaležni zlasti za pomoč v živilih, ki prihaja bodisi od Rdečega križa Hrvaške ali pa Karitasa doma in iz tujine. Kolektiv z 250 delavci je bil že prej na meji preživetja, zdaj, ko jih država že poldrugi mesec skoraj še povoha ne in so delavci porabili vse notranje rezerve, pretežno za prehrano beguncev, pa bodo šli na brezplačni enomesečni dopust in se skrbeli za begunce. Država pa, namesto da bi jasno opredelila, da mora biti tak sprejemni center deležen nekaterih ugodnosti, sicer razmišlja o povračilu 180 dinarjev na begunca mesečno, vendar pa ob enem zaračunava »vojni davek« oz. vsakega artikla. Čeprav je na dlani, da tega ne morejo plačati niti ne po svoji krivdi obubožani begunci ne kolektiv Tuheljških Toplic.

P. PERC

Metliški praznik le v statutu

METLIKA — Že lani so imeli nekateri delegati zborov metliške občinske skupščine pripombe glede datuma občinskega praznika 26. novembra, ko je bila med vojno na Suhorju uničena belogardistična postojanka. Takrat je bilo tudi sklenjeno, da skupščina v drugem letošnjem trimesečju, torej v spomladanskih mesecih, razpravlja o občinskem prazniku in celostni podobi občine. A tema ni prišla na dnevni red, pač pa naj bi v eni od točk oktobrskega zasedanja, mesec dni pred občinskim praznikom, razpravljali o tem, kako naj bi ga obeležili. Predsedstvo je predlagalo, naj bi ga letos praznovali kot običajno, s slavnostno sejo, podelitvijo občinskih priznanj ter priložnostnim odkrivanjem spominske plošče, hkrati pa bi razpisali natečaj za zbiranje predlogov za morebitni novi datum (ali pa morda kar sedanj) občinskega praznika.

S takšnim predlogom pa se niso strinjali v Slovenski kmečki zvezi — Ljudski stranki, saj so menili, da bi morali izbrati za občinski praznik dan, na katerega bodo vsi občani ponosni, ne pa da jih še potem, ko je bila že sprejeta sprava, spominja na bitko za oblast med vojno. Nikakor niso mogli spregledati tudi tega, da predsedstvo skupščine, ki je zadoženo za uresničevanje programa dela skupščine, le — tega v resnici ni uresničilo in predlog o spremembi datuma praznika ni dalo pravočasno na dnevni red zasedanja. Zato so v SKZ — LS predlagali, predlogu pa so pritegnili tudi krščanski demokrati, naj še letos opravijo natečaj za nov praznik, do takrat pa naj ga ne praznujejo.

Slišati je bilo tudi nekaj nasprotnih predlogov, češ naj priprave za letošnji praznik tečejo naprej, čeprav je potrebno dati ljudem tudi možnost, da povedo, kaj mislijo o tem ali morebitnem novem datumu. Predvsem pa je bilo slišati pozive k strpnosti, zlasti pa naj bi bile spremembe brez kakršnega koli hrupa katere od strank.

Pravo sliko o tem, kakšno je mnenje o praznovanju, pa je dalo glasovanje, saj je za praznovanje glasovalo 14 delegatov, 11 jih je bilo proti, 4 pa so se vzdržali. Letošnje praznovanje je tako splavalo po vodi, čeprav praznik v občinskem statutu še vedno obstaja. S statutarnim sklepom bi ga lahko izbrisali tudi iz statuta, toda predsednik skupščine je dejal, da tega ne bodo storili. Morda za vsak slučaj ali zato, ker ne bi bilo lepo, če občina ne bi imela svojega praznika? Kakor koli že, nekaj so se v Metliki le naučili: takoj bodo namreč razpisali natečaj za nov občinski praznik, kar pa bi lahko — resnici na ljubo — storili že prej in ne tik pred (starim) občinskim praznikom. M. BEZEK — JAKŠE

Likovna kolonija kot kamen spotike

V Ribnici nima nihče nič proti kulturi — tako vsaj pravijo, vendar pa s tistim, kar imajo, večina ni zadovoljna, svoje nezadovoljstvo pa izraža že vrsto let. Za negotovanja obstaja letos še poseben razlog. Ribnica je letos veliko denarja porabila za proslavitev 400-letnice Gallusove smrti, ki je bila obeležena tudi s celim nizom kulturnih prireditev, od gledaliških, glasbenih do likovnih. Zato se zdi umestno vprašanje, ki ga je postavil neki poslanec na zadnji seji zbora krajevnih skupnosti, ali je bila letos likovna kolonija res potrebna.

Zagovorniki likovne kolonije pravijo, da bi bil na področju slovenske umetnosti program zelo okrnjen, če srečanja letos ne bi bilo. Nasprotniki pa se zatekajo k starim in že leta brezplodnim kritikam in očitkom, češ da si ribniška elita želi visoko kulturo, katere da je velika večina Ribničanov ne razume, da pa se zanjo porablja proračunski denar, torej denar vseh.

Dokaz dolgoletne brezuspešne kritike je letošnje, že 13. srečanje akademskih likovnih umetnikov v Ribnici. Da pa bo tako verjetno tudi ostalo, najzgovorneje govori podatek, da so likovno kolonijo izvedli, čeprav v letošnjem proračunu zanjo ni bilo posebej določene denarja.

Očitek, izrečen na že omenjeni seji, da ssegremo na eni strani gala kulturo, na drugi pa ukinjamo šolske avtobuse, že sam pove nekaj tudi o tem, kako v Ribnici gledajo na kulturo. Čeprav verjetno ni bil mišljen tako, pa lahko zavede v pretehtavanje večje pomembnosti same kulture oz. prireditev na eni strani in šolskih prevozov na drugi strani, pri čemer bi se lahko kultura kaj hitro znašla v podrejenem položaju.

Pri večini ljudi je še globoko zakoreninjena miselnost, da je umetnost zgolj poraba, zato tudi ne morejo razumeti odgovora, ki ga ponuja »ribniška elita« na vprašanje, koliko je Ribnici prinesla likovna kolonija. Ljubitelji likovne umetnosti odgovarjajo, da gre za obsežno zbirko del priznanih slovenskih in drugih umetnikov, ki ima za Ribnico neprecenljivo vrednost.

Vse to je res, vendar pa ostaja dejstvo, da se večina ribniških ljudi takšne kulture v Ribnici ne želi, vsaj ne naprej. Zato verjetno ne bi bilo napak, če bi bila manjšina v svojem vztrajanju pri takšni kulturni politiki nekoliko bolj popustljiva in bi se morda letošnji likovni koloniji odpovedala.

M. LESKOVEK-SVETE

Zemljevid slovenske pameti

Delavnih rok je na svetu veliko, videti je, da celo preveč, pametnih glav pa je manj, in tiste dežele, ki jih imajo in jih znajo prav in ustvarjalno zaposliti, so danes obljubljene dežele, kamor bi mnogi radi ali se vsaj zgledujejo po njih pri načrtovanju svojih razvojnih poti. Slovenija kot najmlajša evropska država ima svoj cilj — skupnost razvitih evropskih držav, kamor čuti da sodi tako po svojem geografskem položaju kot po zgodovinskih in kulturnih koreninah. Ali jo bo razvita evropska skupnost sprejela in kako, je verjetno veliko odvisno tudi od tega, kaj Evropi prinašamo, ne samo, kaj bi od nje radi. Če samo lačna usta in morda še pride, delavne roke, potem lahko zapišemo, da za Evropo nismo zanimivi in za resne ter plodne stike malo vredni. Taki se lahko samo postavimo v dolgo in žalostno vrsto čakajočih na pomoč. Če pa se Evropi pridružujemo kot njim, če ne že dejansko enaki, pa vsaj potencialno enaki, smo lahko povsem drugačen partner.

M. MARKELJ

Danes je moč držav ne toliko v orožju, naravnih virih in zemljepisnem položaju, četudi tega nikakor ne gre zanemarjati, pa vendar se znanje kaže kot tisto najmočnejše. Slovenija kot dežela znanosti, dežela raziskovalcev, ustvarjalnosti, odprtosti in povezanosti v tem pogledu je lahko zanimiv partner. Znanje in odprtost zanj je najbrž tista vstopnica, s katero bomo morda le stopili v Evropo.

In kakšni smo kot dežela pameti?

Prav presenetljivo podoba znanstvene in raziskovalne Slovenije ponuja publikacija, ki jo je te dni izdalo republiško ministrstvo za znanost in tehnologijo. V knjigi Science in Slovenia (Znanost v Sloveniji) se Slovenija v preglednem in jedrnatem besedilu, ki ga spremljajo odlična likovna oprema (publikacija je sploh zgledno oblikovana), tujni predstavlja v dobri in spodbudni luči. Potenciali so, strokovnih ustanov imamo precej, vključenost v svetovne tokove znanja je znanstvena, številke govorijo kar prijazen jezik. Knjiga nas skratka predstavlja v kar dobri luči. Seveda pa je vprašanje, ali bodo svetovni ocenjevalci knjigo sprejeli kot realistično pripoved ali kot zgodbo za sanjarjenje.

sko kariero. V prenovljenih kulturnih, političnih in duhovnih saph, ki so preprihale prostor med Triglavom in Gorjanci, so izginile ovire, ki jih je postavila ideološka zadrtost, in kristjani so se znašli v položaju, ko morajo pretehtati svojo držo in identiteto v novih razmerah in v zahtevah nove družbe. To je trenutek, ko pri oblikovanju svoje podobe odgovarjajo na mnoga vprašanja časa in razmer.

Da pri tem zadevajo ob dileme in težave, je bilo čutili na okrogli mizi, ki so jo v okviru misijonskih prireditev v novomeški dekaniji pripravili prejšnjo sredo v Domu kulture. Pred polno dvorano je dr. Rudi Koncilija vodil pogovor s članom republiškega predsedstva Ivanom Omanom, ministrom za šolstvo in šport dr. Petrom Venceljem, parlamentarko Angelco Žirovnikovo, članom izvršilnega odbora krščanske demokracije dr. Tonetom Kunstljem, predsednikom Kluba slovenskih krščanskih demokratov Nacetom Polajnarjem in novomeškim županom Marjanom Dvornikom.

V pogovoru so se lotili pestre pahljače tem. Govorili so o kristjanu v obrambi naroda (Oman), o kristjanu in šolstvu (Vencelj), o kristjanu v slovenskem prostoru (Polajnar), o kristjanovem odnosu do ženske (Žirovnikova), o prizadevanjih za novo družino (Kunstljev), o kristjanu v gospodarstvu (Dvornik) in o kristjanu v cerkvi (Koncilija). Občinstvo je živo spremljalo razmišljanja gostov, kar so potrdila tudi številna vprašanja, ki so jih postavili gostom, in tako pogovor razširili na vsa aktualna vprašanja današnjika, hkrati pa

z vprašanji pokazali, da dilem ni malo in da tudi niso najlažje rešljive.

Če bi štiriurno razpravljanje strnili na nekaj skupnih imenovalcev, potem bi zapisali, da se je kristjan v samostojni Sloveniji znašel v položaju, ko je sicer v vsem enak drugim državljanom in zavezan enakim dolžnostim ter deležen enakih pravic, vendar pa je po svojih temeljnih vrednostnih opredelitvah in razumevanju svojega božjega bivanja le zavezan takšnemu delovanju v družbi, ki temu ne nasprotuje. Vernosti kot ene od svojih najgloblji danosti ne meša s politiko in javnim delovanjem, vendar pa to ne pomeni, da je ne pokaže ali da se odreka zavzemanju za uve-

ljavljanje temeljnih krščanskih vrednot na različnih področjih. Upoštevanje pluralizem nove slovenske družbe, lahko kristjan deluje kot lojalen državljan in kot zavezan Slovenec, ne da bi krnil svojo krščansko identiteto, s pravilnim delovanjem jo lahko celo krepi. Seveda bo pri tem še vedno naletel na vrsto težav zunaj sebe in v samem sebi, ker so posledice minulih časov očine na vseh področjih od šolstva do gospodarstva, globoko pa so vrezane tudi v mišljenju in zavesti mnogih posameznikov.

V odnosu do političnih strank je svoboden pri izbiri in delovanju, saj politično delovanje

ni versko, gotovo pa se kristjan ne bo zavzemal za uresničevanje tistih delov strankarskih programov, ki bi bili v očitnem nasprotju s temeljnimi vrednotami krščanstva. Tu večji dilem in težko rešljivih vprašanj pred kristjanom ni, če seveda odmislimo, da je zaradi naplavin nekdanje miselnosti do kristjanstva v politiki še vedno čutil odpor in neznanost, klerikalizem in kar je še takih vrednostnih pojmov z negativnim predznakom.

Morda kristjan še najbolj specifično in drugače od prevladujočega javnega mnenja razume vprašanja spolnosti, zakona in družine. To so območja, kjer se dogajajo temeljne medčloveški odnosi in se iz njih na nek način gradi splošna družbena klima. Krščanska moralna in nauk opredeljuje te odnose in daje jeta osnovni ton razumevanju spolnosti, zakonske zveze, spočetja in vzgoje otrok, vse to pa še vedno v širši družbi nosi žig konzervativizma v slabšem pomenu. Kristjanu je morda zato še vedno nekoliko težje uresničevati se in delovati v skladu s svojo moralno, ker pač odstopa od uveljavljene in v marsičem tudi precej nasprotne splošno veljavne morale. Tako razpravljanje gostov okrogle mize kot vprašanja in razpravljanja, ki so jih sprožila, naj je tekla beseda o pritrjenem strahu pri izražanju vernosti, o pristranosti javnosti o pornografiji, o (ne)poučevanju o verskih v šolah ipd., so pokazala, da je slovenski kristjan današnjega časa zares pred mnogimi vprašanji, vendar tudi v živahni duhovni prenovi.

MILAN MARKELJ

Kristjan v novi slovenski družbi

NOVO MESTO — Slovenija potrjuje svojo identiteto in mednarodnem prostoru, potem ko si jo je tudi z orožjem v rokah izborila na domačih tleh. Trganje jugoslovanske maske s slovenskega obraza je bilo boleče, a ko je bila odstranjena, se je pokazalo, da Slovenci niso odrešeni nadaljnjih iskanj identitete. Znotraj slovenstva kot širše istosti so skupine ljudi, ki na novo čvrstijo in vzpostavljajo v javnosti svojo identiteto.

Verujoči, v največji meri kristjani, ki jih je pač na Slovenskem največ, so bili v tem pogledu žrtve minulih časov. V javnosti se dolgo niso smeli izpričevati in potrjevati kot kristjani. Pregreti komunistični ideologi so njim in vsem verujočim nataknil masko nekakšnih človeških pohablencev, nazadnjakov, ki so ostali neprosvetljeni v prahu preteklosti, malodane umsko zaostali zaradi svojega verskega prepričanja. Vernost sicer ni bila neposredno prepovedana, nikakor pa ni bilo ne priporočljivo in ne pametno javno kazati svoje krščanstvo, če je posameznik nameraval kakor koli stopiti iz povprečja, če je računal na politično, gospodarsko ali denimo učitel-

KRISTJAN V SAMOSTOJNI SLOVENIJI — Okrogli mizi so dajali pečat ugledni gostje, ki so načeli pestro pahljačo vprašanj, s katerimi se danes sooča kristjan. Na sliki od leve proti desni: Marjan Dvornik, dr. Peter Vencelj, Angelca Žirovnik, Ivan Oman, Nace Polajnar, dr. Tone Kunstljev.

Poziv zdravnikom, organizacijam in javnosti

Ob vojni na Hrvaškem

Vojna povzroča smrt, invalidnost, psihične motnje in trpljenje. Vojna je torej brutalno nasprotje zdravju, to je vrednoti, ki ji zdravniki posvečamo vso svojo poklicno, moralno in človeško moč. Slovenski zdravniki se javno opredeljujejo proti vojni na Hrvaškem in k temu pozivajo zdravnike vseh narodov in držav. Zdravniški poklic ne more biti vezan na verske, nacionalne, politične ali strankarske pristranosti, zato smo dolžni zastaviti svoj družbeni vpliv in prispevati k ustavitvi vojne ter omilitvi njenih posledic.

Našemu pozivu k razumu, ki smo ga poslali vsem predsednikom republik 16. maja letos, žal ni uspelo preprečiti vojne. Da bi bil tokrat poziv k prekinitvi vojne glasnejši in odločnejši, se obračamo za pomoč na mednarodne zdravniške in zdravstvene organizacije, da podprejo naša prizadevanja za mir in življenje in da skupaj z nami obsodijo civilizacijski in kulturni absurd 20. stoletja, ki se dogaja na Hrvaškem.

Zahtevamo ustanovitev mednarodne zdravniške etične komisije, ki naj ugotovi, kako so se spoštovale norme medicinske etike ter kje in kako so bile kršene v vojni na Hrvaškem.

Vse politike in centre politične moči pozivamo, da svojo avtoriteto uporabijo predvsem za izboljšanje kvalitete življenja in večjega blaginje človeške skupnosti. To je po našem globokem prepričanju edini, človeško opravičljivi smoter političnega dela.

Našo in mednarodno javnost pozivamo, naj se pridruži prizadevanjem za mir in življenje na Hrvaškem, hkrati pa ji sporočimo, da smo slovenski zdravniki pripravljene s svojim delom nuditi strokovno, moralno in človeško pomoč v vojni prizadetim ljudem.

Generalni sekretar Slovenskega zdravniškega društva: doc. dr. MARJAN PREMIK

• Svetu vladata strast in predsodek v imenu razuma. (Esley)

• Spomin je nenavadno sito: ohranja vse dobro o nas in vse slabo o drugih. (Bruzinski)

• Včeraj so na Wall Streetu prodali večje količine dolarjev. Finančniki so jih kupovali za spomin. (Zahorka)

• Potreba po intelektualni skepsi in distanci ni v demokraciji nič manjša kot v totalitarnem sistemu. (J. Stanič)

• Ideje imajo svoj čas: iste ideje v različnem času nimajo istega pomena. (S. Hribar)

• Besede so mostovi. (Eschenbach)

DAN MRTVIH POČASTIMO SKROMNEJE

Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svobodnih poziva državljanke in druge prebivalce Republike Slovenije, naj letos skromneje počastijo spomin umrlih in del denarja namenijo za begunce iz Hrvaške oziroma žrtve vojaške agresije ter ga nakažejo na račun Rdečega križa Slovenije oziroma Karitas.

Temu pozivu se pridružuje tudi Komisija za pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci. Predsednik: prof. dr. LJUBO BAYCON

Za drugačen dan mrtvih

1. november, dan mrtvih, praznik živih. Spet se bomo potrudili, da prepričamo sebe in dokažemo drugim, koliko smo čutili do pokojnih in kako jih pogrešamo. Težke čase prebijamo, »težko« cveje se bo bohotilo na gomilah. Kaj hočemo, navadni smrtniki smo in iz svoje kože ne moremo! Pa naj bo, kot je, saj je 1. november le enkrat v letu.

Ko pa se bo tudi ta dan bližal koncu in bomo, kot običajno, gledali na zaslonih naše sosedbe, ki jim je Dan mrtvih že mesec v vsakdanjki, se potrudimo vsaj enkrat čutiti drugače. Ob gledanju grozodejstev, tragedij, ki jih povzroča moderna vojaška tehnika v rokah človeških izmečkov, ne bodimo tožniki, sodniki, ne prehitavamo zgodovinske. V tistem drobcu najboljše ga v nas priznajmo edine resnice. Ni mater, ki so rodile otroke za brezsrčno, brezumno pobijanje. Ni žena, ki ljubijo zato, da bi čimprej zalovale, in otroci niso spočeti ne rojeni, da bi ostali stroje. Polja so ustvarjena za vsakdanji kruh, ne za bojišča, in v nebo vpijejo so človeški žulji iz ruševin in pogorišč. Mostovi med ljudmi so, morda, za vedno, porušeni.

Toliko lučk je bilo prižganih ta dan, naj najdlje plamti želja vseh, ki hočemo mir in svobodo. Naj bo Dan mrtvih za vse spet samo in za vselej enkrat v letu!

JANJA KASTELIC

S stavko spodnesli direktorja

Značilnosti stavk v Beltu in Iskri: sindikalni vodje ravnaajo neodgovorno, ne zavedajo se posledic — Potrebno bo investirati in delati, ne pa stavkati

V vašem časopisu ž dne 24. oktobra poročate o stavki v Beltu in ugotavljate, da je spomlad moral odstopiti direktor Iskre, to pot padirektor Belta. Med vzroki za oba odstopa so razlike in podobnosti. Skupen je »moral«. Raziščimo ta »moral« pri obeh podjetjih!

V Iskri se je prvi organiziral Svobodni sindikat. Za predsednika je bil izvoljen Zvone Vidmar, za tajnico Zdenka Mihelič. Z njima sem imel ob februarja vsak teden sestanke, na katerih sem odgovarjal na vsa vprašanja in tolmačil razmere, v katerih Iskra posluje. Moj prvi cilj je bil pridobiti delo, ne odpustiti, drugi pa ohraniti Iskro kot poslovni subjekt. Plače pa so bile itak regulirane z zakonom. Sindikalno vodstvo ni sprejemalo in upoštevalo niti dejstev, kot so omejenost plač z zakonom ali nizek tečaj valute, kaj šele ocene ali napovedi in ostale obrazložitve težkega stanja v Iskri. Od mene so ves čas zahtevali nemogoče stvari in protizakonito ravnanje. Osemnajstega aprila je SSS dvignil kolektiv Iskre v stavko. Zahteve sem prebral na vratih v obratu. Med njimi ni bilo zahtev po odstopu. To zahtevo je postavil Vidmar zjutraj, 18. 4. in objubil, da bo stavka nehala, če odstopim. Niti za trenutek nisem pomišljal in sem napisal odstopno izjavo, v kateri stoji, da odstopam zato, da se stavka neha. Slo mi je za to, da se v tovarni dela. Ob desetih je Vidmar po zvočniku objavil moj odstop in prekinil stavko. Toda kolektiv ni nehal stavkati in je stavkal še ves četrtek in petek. Kolektiv torej ni zahteval mojega odstopa.

Nato se je sestel upravni odbor in dal prav prisotnima Vidmarju, ki ima komaj osemletko, in Miheliču, ki nima srednje šole. Prav jima je dal tudi prisotni predsednik IS Črnomelj. Upravni odbor mi je vzel mandat na osnovi neveljavne odstopne izjave in ni obravnaval mojih morebitnih poslovnih neuspehov ali napačnih poslovnih odločitev.

Dogodke ob stavki in po njej je v Delu opisal tudi M. Dimitrič v članku z naslovom »Poneverili zahteve delavcev«. Nihče od SSS ni na tako strašno obtožbo niti reagiral. V SSS so brez časti in dostojanstva in očitno mislijo, da boljše časi še trajajo. V Beltu je, sodeč po članku v vašem časopisu, skupina v Neodvisnem sindikatu »ocenila« stanje v Beltu in za »zdravilo« zahtevala odstop direktorja. Tudi v tem primeru je upravni odbor dal prav nezakonitosti, neupoštevanju realnih dejstev poslovnega okolja, prekoračenju pooblastil in najbrž še čemu. Kaj bo po tem, pa naj razmišljajo drugi. Za direktorjem Gladkom so sedaj odstopili še ostali vodilni in Belt je gotovo v še težjem položaju.

V obeh primerih so skupne naslednje značilnosti:

1. Neizobraženi sindikalni vodje ne sprejemajo nobenih obrazložitvev o težavnem okolju, v katerem podjetje posluje. Zahtevajo in zahtevajo za razumnega človeka popolnoma nemogoča, pogosto protizakonita dejanja.

JANEZ KURE, Črnomelj

Učenci boljši od svojih učiteljev

Od nove oblasti sem doživel še večje šikaniranje in diskriminacijo

V eni od zadnjih števil Dolenjskega lista je bila v rubriki »Ena gospa je rekla« izražena ugotovitev, da so bili novomeški boljševiki res dobri učitelji, kajti njihovi učenci jih celo prekašajo.

Moja izkušnja z Zavodom za družbeno planiranje in ubranistično načrtovanje (ZDPUN), katere predstojnik je Bojan Mikec, to trditve močno potrjuje. Čeprav sem kot zasebni obrtnik v prejšnjem sistemu doživel razna šikaniranja in diskriminacije, jih naslednji dogodek močno prekaša:

V času od 12. 12. 1990 do 14. 2. 1991 so z izdajo pismenega mnenja o lokacijski primernosti moje hiše za sedež novoustanovljenega podjetja, ki sem ga potreboval v postopku za pridobitev obratovalnega dovoljenja, toliko komplicirali in zavlačevali (3 mesece), da sem v tem času izgubil poslovnega

partnerja v Nemčiji in še sedaj ne morem najti primernege dela. Tako sem izgubil precejšen dohodek, družba pa tudi nekaj deviz, čeprav gre za sorazmerno majhno dejavnost. Ne morem opisovati vseh nesmislov in norosti, ki sem jih doživel ob številnih intervencijah, da sem končno le dobil željeno mnenje. Kot dokaz, da je bila moja zahteva ves čas upravičena, navajam tudi to, da je po treh mesecih ZDPUN le blagovoliil izdati omenjeno mnenje, čeprav bi to lahko storil že prej.

Zaradi neprimernege postopka in žalitev v času postopka sem se pismeno pritožil. Po osmih mesecih sem dobil odgovor — pravo boljševidniško skruvalo. G. Mikec se je spretno izognil bistvu problema, za zaplet obtožil mene (kakor da stranka vodi postopek), in kar je še posebej zanimivo, ponudil pravo psihološko analizo moje osebnosti v duhu Stalinove prevzgoje. Za družbeno koristno delo me res ni predlagal, po pismu sodeč, pa bi ob najmanjši možnosti za izvedbo take odločitve tudi storil. Imam občutek, da diplomirani ekonomist, ki je popolnoma obvladal teorijo socialistične ekonomije, ne more razumeti zakonitosti tržne ekonomije, zato tudi ne more razumeti, da si kot zasebnik ne smem privoščiti astronomskih brezplodnih investicij, pač pa se moram poslužiti cenejših, verjetno tudi za okolje bolj sprejemljivih variant.

V svojem primeru sem zagovarjal stališče, da majhno prevozniško podjetje z enim ali nekaj vozili ne potrebuje svoje mehanične delavnice, saj se popravila lahko opravljajo v že obstoječih servisih, posebno sedaj, ko večina teh nima dovolj zaposlitev. Ves čas sem jih opozarjal, naj mi pokažejo zakon, kjer piše, da moram imeti mehanično delavnico. To pa jih je še najbolj razburjalo. »Kaj boš ti govoril, saj smo tu sami inženirji in menda že vemo, kaj delamo!« mi je zabrusil v enem izmed pogovorov. S pripombami sem si še oteževal postopek. Vprašanje pa je: ali se sme predstojnik upravnega organa ali oseba, ki vodi postopek, maščevati, kar je bilo ves čas očitno in je posledno izraženo tudi v Mikčevem odgovoru?

JANEZ KURE, Črnomelj

Še: »Zadruga za zasebne kupčije?«

Pisec ni naš delavec Franc Simič, ker ta ne obstaja

V zadnjem Dolenjskem listu je bil objavljen odgovor na članek, ki ga je v predhodni številki objavil direktor M — KZ Niko Požek.

Pisec, ki se tudi tokrat skriva za drugim imenom, ponovno napada in to v svojem stilu, neargumentirano, žaljivo in z lažmi direktorja, njegove sodelavce in tudi organe, ki so tu načete zadeve že nekajkrat obravnavali, razčistili in tudi ocenili »vrednost« takega anonimnega pisanja.

Do večine teh vprašanj se je izrekel tudi zbor delavcev, svoje ugotovitve so dali ustrezni organi nadzora in pregona, primer Vide Kocjan pa je v postopku. Vendar pisca to ne zadostuje, to ni njegova resnica, kar samo dokazuje njegov dejanski namen, saj ni obupal kljub skoraj dvajsetim, po vsebini sorodnim anonimkam, ki so nam doslej znane.

Poudarjamo, da pisec ni naš delavec Franc Simič, ker ta ne obstaja, je lahko delavka, ki ima obilo časa, da povzroča in ohranja vročo klimo, čeprav na škodo celotnega kolektiva, ki dela pošteno tudi za njen osebni dohodek.

Uredništvu priporočamo, naj v bodoče preverja pisce, saj takšno skrivanje oz. anonimnost ne more postati praksa novega časa. Članekarju pa namesto njegovega Voltarjevega reka naš domači: »Kdor se je veter, žanje burjo« ali: »Kdor drugemu jamo koplje — sam vanjo pade!«

Vodstvo M — KZ

pisma in odmevi

Laži o sindikatu

Zakaj pisec laže in spletkari, četudi lahko javno pove, kaj misli?

V Dolenjskem listu je 24. oktobra Franc Simič, ki se izdaja za delavca naše zadruge, pa to ni, pisal laži tudi o sindikatu oz. njegovem predsedniku.

Povem naj, da v M-KZ Črnomelj deluje organizacija svobodnih sindikatov, ki se stalno in odločno prizadeva za pravice vseh zaposlenih in zlasti za uveljavitev kolektivne pogodbe. V mnogem smo že uspeli. Nismo pa in ne bomo podaljšana roka vodstva ali direktorja zadruge, kot trdi pisec. Se pa dogovarjamo in usklajujemo zahteve za ekonomski možnosti, ki žal niso zavidljive.

Predsednica je res bila na zboru sindikata agroživilstva v Ljubljani, ne po nalogu direktorja, ampak v skladu s stališči delavcev, ki smo jih javno oblikovali in objavili. Ta ne nasprotujejo zakonu o združenih ne drugim lastniškim zakonom v celoti, iščemo pa in terjamo v teh tudi zagotovitev pogojev za socialno varnost zaposlenih. Jasno smo povedali: hočemo zakon o združenih, ki bo dal osnove za ekonomski interes kmeta — člana in za socialno varnost delavcev iz njihovega dela, nočemo pa »na cesto«!

Pisec, pa naj bo delavka ali delavec, naj zato ne uporablja laži, naj ne spletkari! V zadrugi ima vse možnosti, da javno pove, kaj misli, kot delamo drugi, in to v interesu skupnega razvoja. Temu pa članek ne služi in je izliv osebne jeze, ki jo skriva za delavce. Tega sindikat ne podpira. Smo in bomo odpirali vprašanja našega dela, stanja in obstoja zadruge, odgovornosti vodstvenih ter vodilnih, vendar ne na osnovi osebnih čustev ter z blatjenjem! To priporočamo tudi »Simiču Francu ali Franci«.

Predsednica: MARIJA OBERŽAN

TO JE MOJE!

V rubriki Halo, tukaj je bralec Dolenjskega lista, ki je Franc K. z Mestnih njiv grodo znesel nad Bršljinjskimi šolarji. Še bolj krut je bil njegov nastop na »njegovih« parceli pod hmeljniškimi gradom. Petnajst »velikih ognjev«, s katerimi so si otroci nameravali speči kostanj, je pogasil z vedrom vode. Učitelji te šole se sprašujejo, ali sploh lahko svoje učence še odpeljejo kam s šolske dvorišča sedaj, ko je zavladala zasebna lastnina. Takrat, ko za odraslimi čistijo Bršljin z okolico, jih nihče ne vidi. Tudi na Hmeljniku so hoteli pospraviti za seboj, pa jim lastnik tega ni dovolil.

KAKO JE V VOJAŠKIH STANOVANJH?

ČRNomej — V črnomaljski občini je 77 vojaških stanovanj, ki pa so bila zapečatena in vanje ni bilo moč priti. To se ni posrečilo niti republiški komisiji. Pred dnevi so v občini zvedeli, da je ta stanovanja menda prevzela Republika Slovenija, in upajo, da je res tako, saj bo tako končno moč preveriti, v kakšnem stanju so različne napeljave v teh stanovanjih, ter še pred zmrzovanjem ukrepati, da ne bo prevelike škode. Nekaj več kot deset stanovanj je priključenih tudi na toplarno in Komunalo, ki toplarno upravlja, zanima, ali so ogrevana ali ne. Povrh tega doslej ni bil mogoč dostop do toplotnih podpostaj v vojaških blokih, ki jih je nekaj nadzorovala vojaška pošta, ki je v Črnomlju seveda ni več.

- Neslovenski so pri nas postali tuji in svoja. Podobno se dogaja tudi drugače politično mislečim in prav kmalu bo sumljiva vsaka različnost. (J. Zlobec)
- Edini greh je neumnost. (Wilde)
- Sreča nas ozdravi več napak kot razum. (La Rochefoucauld)

IGM STREŠNIK, d.o.o.

obvešča cenjene kupce, da sprejema vplačila za nakup bukovih drv v svoji prodajalni v Dobruški vasi vključno do 15. 11. 1991. Glede na to, da so količine omejene, pohitite z nakupom! Cena 2.160,00 SLT/t.m. Cena velja fco naloženo na prevozno sredstvo. Vse informacije dobite po telefonu 068/76-002.

Tel. 068/22-366

odprto vsak dan od 8. do 22. ure ob nedeljah od 11. do 22. ure

V MESECU NOVEMBRU PRIPOROČAMO

SAN DOMINGOS (testo, pelati, sir, šunka, česen, peteršilj, olivno olje, začimbe, olive)

SAN BERNARDINO (testo, pelati, sir, šunka, gobe, domača klobasa, jajce, hren, kisla smetana)

DOBER TEK!

SE PRIPOROČAMO!

Vsi napori so bili žal neuspešni

Sporočilo št. 12

Združenje lastnikov razlaščenega premoženja, njegovo predsedstvo ter odbori njegovih podružnic prizadeto ugotavljajo, da se lastna razlaščenec vedno odtujeje z odprodajo, dajanjem v najem za dobo 5, 10, 15 in več let ter z različnimi adaptacijskimi posegi v nepremičnine razlaščenec.

Ta dejanja pomenijo v pravem pomenu krajo lastnine ljudi, za katero je jasno, da jo bo treba vrniti. Tovrstnega odpujanja nikakor ni mogoče imeti za dobrovernega, saj je danes vsakomur znano, da je zakon o denacionalizaciji že v zadnji fazi skupščinske procedure.

Združenje je že zdavnaj z vso odločnostjo javno zahtevalo, naj ponovna kraja lastnine razlaščenec takoj preneha, v mesecu juliju 1991 pa predlagalo pristojnim organom sprejetje interventnega zakona o moratoriju na vse vrste prometa s premoženjem, ki je predvideno za denacionalizacijo.

Današnje stanje na tem področju kaže, da se število teh primerov v zadnjem času celo zelo povečuje, kar pomeni, da so bili vsi napori združenja žal neuspešni. Zato Združenje lastnikov razlaščenega premoženja od Skupščine republike Slovenije zahteva, naj takoj sprejme ukrepe, da bi razlaščenec čimprej dobili učinkovito pravno zaščito in da bi bil zakon o denacionalizaciji vendar že enkrat sprejet.

ZDRUŽENJE LASTNIKOV RAZLAŠČENEGA PREMOŽENJA
Predsednik:
Franc Izgoršek

Ne ve se, kako zapreti nuklearko

Na rob seji predsedstva Socialistične stranke v Krškem (DL 24. okt.)

16. oktobra je imelo v Krškem sejo predsedstvo Soc. stranke Slovenije (naslednje SZDL), kot se je javno izrazil dr. Peter Novak. Na njej je »predaval« nekaj strokovnjakov o »najboljši« slovenski firmi, ki lahko postane »biser« slovenske ekonomije. Z izvozom energije iz NE Krško se lahko mlada slovenska država (po besedah dr. Petra Novaka) hitro postavi na noge.

Dobesedno so nekateri predavali kot tista zgodnja sedemdeseta leta, ko so ljudem razlagali, da je uporaba jedrske energije v miroljubne namene naša sveta prihodnost. Za izgradnjo NE Krško takrat ni bilo nobenih problemov, saj so nekateri strokovnjaki vse vedeli, politiki so videli svojo »atomsko« bodočnost in možnost hitrega razvoja jedrske tehnologije v Jugoslaviji, ljudje pa so morali biti tiho, sicer so jih zaslišali strokovnjaki ZK ali UJV.

Sistem torej ni dovoljeval povedati lastno mnenje. Če pa je kdo le povedal, je bil izločen iz nadaljnjih postopkov, kot na primer nekateri slovenski geologi, ki so jasno pokazali, da obstaja v okolici Krškega aktivne prelomnice. Na pomoč je priskočila »znanost«, ki je iz izdelanega poročila izločila aktivne prelomnice in tako omogočila Američanom zgraditi NE Krško na vnaprej politično določeni lokaciji.

Pa pustimo zgodovino, v kateri ni bilo etično (uporabljam besedo etično kot dr. Peter Novak v Krškem), da pri gradnji in tudi kasneje pri delovanju NE niso bili upoštevani zakoni (na primer: PSAR kot osnovni dokument za gradnjo nuklearko je bil sprejet po začetku gradnje, gradnja se je začela »na črno«; uporabno dovoljenje ni upoštevalo pogojev iz lokacijske odločbe, filterske naprave delujejo 5 let brez ustreznih certifikatov). Poglejmo, kaj je danes problem. Izšli so potrebni razširitev skladišča radioaktivnih odpadkov v NE Krško, da bi nuklearka lahko »zakonito« obratovala, pri tem pa je treba laični

javnosti zagotoviti, da ni nobenih tehničnih in tehnoloških problemov za odlaganje teh odpadkov.

Res ni problemov, če: ima država denar, lokacijo za gradnjo odlagališča in če spoštuje zakone. Republika Slovenija nima ničesar. Denar bodo morali davkoplačevalci šele zbirati, ker ga NE Krško za te namene nima. Nima tudi sredstev za številne varnostne in ekološke posege, ki jih bo treba izvesti (kot na primer: rešiti problem odlaganja izrabljenega jedrskega goriva in izvesti dekomisijo oz. razstavljanje NE).

Lokacijo za odlagališče radioaktivnih odpadkov bo težko najti, zato ima prav dr. Novak, ko pravi: »Gorivo je tukaj (v NE Krško). Smeti so tukaj. Ničče vam jih ne bo vzel.« Res postaja Krško edina možna lokacija, saj je vse tu, poleg tega pa so se na vse ljudi že privadili (pa še nekaj drobiža priteče v občinsko blagajno). Radioaktivni odpadki nize in srednje stopnje so problem, ki pa je tehnološko popolnoma obvladljiv. To moramo strokovnjakom verjeti. Toda veliko časa bomo še čakali, da bo svet resnično našel končno rešitev za varno odlaganje izrabljenega jedrskega goriva. Do danes tega problema v svetu še nihče ni uspešno razrešil.

Poseben problem Slovenije je zakonodaja. Država Slovenija nima svojih predpisov za delovanje NE Krško, jugoslovanski so »crnkli« (sicer niso bili dosti vredni), svetovni pa imajo značaj konvencij. Sedaj je torej ravno pravi čas, da se lotimo gradnje kakšnega atomskega objekta.

O problemih NE Krško sedaj ni zaželeno veliko govoriti, predvsem pa ne razlagati, kako bo NE požirala težke milijone dolarjev (ne tolarjev), ki jih bodo še dolga leta zbirali davkoplačevalci, ker v ceni električne energije ni marsičesa. Nenazadnje pa bo treba začeti tudi odplačevati najete tuje kredite. Prepričan sem, da bomo to Slovenci opravili vestno, morda iz sredstev, ki jih

bomo dobili pri izvozu električne energije po višjih cenah, kot so v Evropi. Morda pa bodo mirni prebivalci Slovenije pripravljene še naprej pokrivati razlike v izvozu električne energije z višji cenami na domačem trgu.

In še nekaj za konec. Zeleni so po mnenju socialistov nekorektni, ker so ljudem povedali, da nihče nima pravice odločati v imenu stotine bodočih generacij, ker ne sprejemajo jedrske energije, ki je človeku in naravi preveč nevarna, ker opozarjajo na probleme varnosti NE Krško in so začeli odkrivati nepravilnosti pri njenem delovanju. Morda bi bilo res bolje, da tudi ta stranka sprejme logiko »socialističnih strokovnjakov« in prične delovati kar na dvorišču NE Krško.

IVAN TOMŠE
Brežice

- V politiki je navadno največ krivcev tam, kjer nihče noče biti nič kriv.
- Očitno je bližnji vzhod prepustil »vojaški monopol« — Balkanu.
- Najbolj pogosta oblika diplomacije na Balkanu je ritualizirano.
- Kot vse kaže, so mnogi zapadni in sovjetski politiki »okuženi« z balkansko politiko.
- Najbolj realno bi bilo, ko bi na novih bankovcih bila upodobljena korito in bučno seme.
- Gorje narodu, če se združita polna puška in — vojna glava.
- Totalna vojna na Hrvaškem je posledica totalno nore politike.
- Konferenca v Haagu spominja na roman »Na zahodu nič novega«.

M. BRADAC

POMAGAJMO DUŠEVNO PRIZADETIM

17. oktobra je bil v kinu Krka koncert tria Novina iz Otočca. Denar, ki so ga zbrali na koncertu, so namenili za pomoč prizadetim, da bi čimprej dobili Varnostni center, ki ga v Novem mestu tako potrebujemo. Število prizadetih otrok se povečuje, zato je prav, da jim pomagamo. Starši prizadetih smo se odločili, da tudi mi stopimo v akcijo in pomagamo zbirati denar za prizadete otroke. Odprli smo žiro račun, na katerega lahko svaki, ki želi, nakaže denar: 521000-0737 z oznako za VDC, lahko pa tudi na šolo Dragotina Ketteja ali na njihovo delavnico, ki deluje v domu ostarelih. To akcijo zbiranja prispevkov smo poimenovali Samo življenje za druge je vredno življenje, kajti lažje je nekaj darovati, kot pa se ukvarjati z duševno prizadetimi. Želim si, da bi bil še kak koncert, katerega izkupiček bi bil namenjen tem otrokom.

B. A.
Ob Težki vodi 32
Novo mesto

Alojzij Hrastar

V četrtek, 10. oktobra, smo se na trebanjskem pokopališču zadnjič poslovili od krojača Alojzija Hrastarja iz Trebnjega.

Hrastar se je rodil pred 76 leti v številni kmečki družini v Jezeru pri Trebnjem. Izučil se je krojaške obrti in se zaposlil v krojaškem podjetju v Trebnjem, kjer je delal vse do upokojitve leta 1983.

Celo njegovo življenje je bilo tiho, skromno in delovno. Tudi v pokoju ni počival, še vedno je krojil doma. Največji njegov konjiček pa so bile čebele, ki jih je imel v Jezeru. Tja se je nešteto krat odpeljal z motorjem ali kolesom, da je uredil vse, kar je bilo potrebno. Bil je dolgo let član in tudi blagajnik čebelarske družine, dokler mu je zdravje dopuščalo. Zadnja tri leta pa ga je mučila zahrbtna in trdovratna bolezen. Tudi z njo se je bojeval vztrajno, ponosno in z veliko vero v življenje. Bil je vselej in povsod človek, prijatelj, nasmejan in prijazen, in takšen bo tudi ostal v naših srcih.

R. M.

Kako brati?

Z okrogle mize o bralnih spretnostih

Bralna sposobnost Slovencev pada, je povedala Silva Novljan, bibliotekarka NUK Ljubljana, prejšnji teden knjižničarjem, učiteljem in učencem, zbranim pri okrogli mizi na grmški osnovni šoli.

Kdo naj spodbuja interes za branje in kdo naj razvija bralne sposobnosti? Starši, učitelji in knjižničarji, seveda. Kako? Majhni otroci naj manj gledajo televizijo, več pa poslušajo pripovedi odraslih in zno otrok branje. V knjižnico naj začne otroci zahajati že v predšolski dobi. Pri otrocih v 1. in 2. razredu osnovne šole gre za osvajanje tehnike branja, zato naj otroci starejši na glas berejo krajša besedila. V 3. razredu postane branje že sredstvo za pridobivanje znanja. Otrok naj starejši tudi razloži, kako je razumel, kar je prebral. Učitelj naj z različnimi metodami poskrbi za povečanje hitrosti branja. Cilj branja pa je seveda razumevanje. Knjižničar naj otroke usposobi, da se bodo znašli v informacijskih virih. Otroka naj nauči sposobnosti znanjenja v knjigi. Otrok naj začne brati naslovnico, prve strani, kazalo itd. Prebrano naj podčrtuje, si beleži in izpisuje. Knjižničar naj tudi usposobi otroke, da si bodo knjige v knjižnici sami poiskali s pomočjo knjižničnih pomagal.

Funkcionalnemu branju, t.j. branju za učenje, naj se že v otroštvu pridruži rekreacijsko branje, t.j. branje za užitek. Niti literarna plaža ni prepovedana, vendar se moramo o kiču z otrokom pogovarjati, je poudarila predavateljica iz Ljubljane gospa Silva Novljan. Beseda je tekla tudi o projektnem učnem delu, ki vključuje spontano obliko funkcionalnega branja.

Kdaj ZNAŠ brati? Ko dobiš od avtorja odgovor na vprašanje, ki ga zastaviš. Učenje branja traja vse življenje. To sta še dve misli z omenjene okrogle mize.

MARJAN ŠTERN
OŠ Grm Novo mesto

SODELOVALA SEM NA EXTEMPORU

4. oktobra je bil v Črnomlju, po pokroviteljstvu skupščine občine Črnomelj, deseti jubilejni ekstempore mladih likovnikov Bele krajine. Udeležilo se ga je 38 mladih likovnikov Bele krajine. Tudi z naše šole smo sodelovali trije, naša mentorica pa je bila Nada Beronja. Slikali smo Črnomelj na temo Pogled na Črnomelj skozi čas. Čez teden dni, 11. oktobra, je bila v kulturnem domu v Črnomlju otvoritev razstave vseh del, ki smo jih ustvarili. Vesela sem, ker so nas zelo pohvalili.

JASMINA STRUGAR
Novinarski krožek
OŠ Mirana Jarca
Črnomelj

BILI SMO V ŽIVALSKEM VRTU

Na OŠ Center smo zaključili z jesenskim delom naravoslovnih dni. Učenci šestih razredov smo bili na dan sedaj najboljsem naravoslovnem dnevu. Obiskali smo živalski vrt, kjer smo videli nevernaga pajka črno vdovo, nestrupega kačo pa smo celo otipali. Pregledali smo prav vsak koteček in vse kletke ter izpolnjevali naloge, ki so nam jih dale naše učiteljice biologije. V vrtu na Filozofski fakulteti nam je profesor Oček pokazal udomačenega polha Lumpija, goža in ribe v akvariju. Poudaril je, da živali ne prenašajo dobro hrupa in otroške objestnosti. Bili smo čisto tihi, mirni in živalce so nam zaupale. Učenci petih razredov pa smo spoznavali polje pri prijatelji družini Dular v Jurki vasi. Po opravljenih skupinskih nalogah, smo obrabli koruzo. Večina učencev je prvič pravljala to kmečko opravilo. Ob zaključku so nas pogostili s pitico in sokom.

STANKA LAMUT
Novinarski krožek
OŠ Center
Novo mesto

MLADI DOPIŠNIK

NOVOST ZA MLADE VARČEVALCE

KOČEVJE — Prve šolske hranilnice leta 1976. Lani je bilo s celotnega kočevsko-ribniškega območja vključenih v šolske hranilnice 1989 otrok, kar je manj kot prejšnja leta. Splošna kriza v družbi se je pokazala tudi tu. Zato so v Ljubljanski banki — podružnici Kočevje pripravili za letošnje leto novost za mlade. Otroci nižjih razredov (od 1. — 4.) bodo še naprej lahko varčevali v šolskih hranilnicah, ki so začele s svojim delom že oktobra in ga bodo zaključile maja. Otroci višjih razredov pa bodo lahko varčevali v banki. Za te so uvedli posebno ponudbo. Za namensko varčevanje bo nagrada povečana obrestna mera. Za namensko varčevanje pa bo obrestna meta taka, kot za vezane depozite nad 12 mesecev z možnostjo pridobitve kredita za nakup šolskih potrebščin, športne opreme ali končni izlet razredne skupnosti.

NAŠA ORIENTACIJA V PIŠECAH

V nedeljo, 27. oktobra, smo se srečali v Pišecah na tekmovanju v orientaciji. Iskali smo kontrolne točke in streljali. Srečanje sta popostrila politika Marjan Saliskar in Ciril Zlobec. Za okusno zakusko je poskrbel aktiv kmečkih žena. In naše šole se je najuspešnejše uvrstila skupina Andreja Kosija, ki je bila tretja. Tekmovali so tudi odrasli, še posebej smo bili ponosni na skupino, v kateri je bil naš učitelj telesne vzgoje, saj je bila prva.

DARJA KRŽAN
OŠ Globoko

SREČANJE MLADIH LIKOVNIKOV — Dolenjska banka d.d. iz Novega mesta si je za gostiteljico letošnjega, 7. srečanja mladih likovnikov — kiharjev izbrala Črnomljsko Osnovno šolo Loka. Preteklo soboto je 49 otrok iz 17 dolenjskih osnovnih šol ustvarjalo reliefe v glini na temo »Igramo na instrumente, pojemo, plešemo«. Na slovesnosti pa so podelili tudi nagrade za najboljša literarna dela na temi »Naredil sem nekaj dobrega in ...« Znanja oseba iz mojega domačega kraja«. Med več kot 100 zgodbami so nagradili pisce devetih, med njimi tudi Tino Matoš iz trebanjske osnovne šole (na fotografiji), ki je pisala o življenju in delu Lucijana Reščiča. (Foto: M.B.—J.)

ATLETSKA OLIMPIADA BREŽICE 91

Brežička občina ima veliko športnih društev, ki redno vadijo. Zato je tudi prav da se med seboj pomerijo in preizkusijo svoje zmogljivosti. 25. oktobra je na stadionu v Brežicah potekala atletska olimpiada. Tekmovanja so se udeležili višji razredi. Pomerili so se v naslednjih disciplinah: teku, skoku v daljavo, v višino, v metu krogle in žogice. Za prve tri so bile letošnje zelo vabljive nagrade, podelitev pravih medalj in majic. Naša šola je bila v skupinski uvrstitvi tretja.

ANITA FILIPIČ
8. r., OŠ Globoko

ZGUBILI SMO STRAH PRED KAČAMI — Učenci šestih razredov OŠ Center si ogledujejo velikega kuščarja. (Foto: Bojan Šporar, foto krožek OŠ Center)

Bo Slovenija socialna država?

Javna vprašanja SDS Slovenije ministrici za delo, g. Jožici Puharjevi

28. maja letos so se predstavniki naše stranke pogovarjali s celotno strokovno vodstveno ekipo vašega ministristva o celi vrsti vprašanj, ki bi jih bilo potrebno urediti, če naj bi Republika Slovenija v resnici postala socialna država. Zlasti smo opozorili na sistemsko-pravno neurejeni položaj zaposlenih, ki je močno pod ravnijs tovrstnih ureditev v razvitih evropskih državah.

Danes, pol leta pozneje, ugotavljamo, da so ta vprašanja še vedno neurejena. Zavedajoč se, da je zanje pristojno ministristvo za delo, ki ga vodite vi, vam nekatera od takrat obravnavanih vprašanj ponovno in javno zastavljamo.

I. Med dosežke evropske civilizacije konec tega stoletja sodi tudi tako ime-

novana industrijska demokracija, ki se kaže v različnih oblikah participacije oziroma soodločanja zaposlenih. Ali je v programu dela vašega ministristva predvidena priprava ustreznega zakona o soodločanju zaposlenih in kdaj približno bi bil osnutek pripravljen za obravnavo?

2. Tako imenovano socialno partnerstvo, katerega pravni izraz je sklepanje kolektivnih pogodb med delodajalci in delojemalci, predpostavlja jasno vlogo obeh strani: sindikatov in združenj delodajalcev. Potrebujemo torej ustreznno zakonsko ureditev celotne te materije. Pri nas nista zakonsko urejena status in družbena funkcija ne sindikatov ne delodajalcev. Kdo je na primer deloda-

jalec v družbenem podjetju? Kdo zastopa delavce, ki niso vključeni v sindikate, saj je članstvo prostovoljno? Kdo sankcionira neizpolnjevanje oziroma kršitev kolektivnih pogodb, na primer kršitev kolektivne pogodbe s strani države kot pogodbenega partnerja na področju družbenih dejavnosti? Ild.

3. Stavke so pri nas postale običajen pojav, ne samo v podjetjih, zdaj že tudi v javnih službah in upravi. Niso pa zakonsko regulirane, čeprav bi v pravni državi morale biti. S tega vidika bi pravzaprav trdili, da je večina naših stavk divjih. Kako bomo uredili to vprašanje in kdaj?

4. Vsi se zaklinjamo, da hočemo v Evropo. Evropska dvanajsterica je lani sprejela tako imenovano evropsko socialno listino. V kolikšni meri izpolnjujemo pogoje zanj in kaj bomo storili, da bi se tudi po tej plati približali Evropi?

5. Srečujemo se s popolnoma nemogočim, naravnost škandaloznim pojavom, da podjetja, ki bredejo po izgubah, enostavno ne izplačujejo osebnih dohodkov delavcem, pri tem pa hladnokrvno poslujejo naprej, čeprav so zrela za stečaj. Tako ostanejo delavci v položaju breplačne delovne sile, saj ne dobijo ne plač ne podpore za brezposelnost. Mislimo, da smo glede tega edinstven primer v Evropi. Kakšna naj bo pravna zaščita delavcev in kdo je za take primere odgovoren?

6. Zajamčeni osebni dohodek kot pravna institucija je namenjen zaščiti temeljne socialne varnosti, saj je zamišljen tako, da bi pokrival eksistenčni minimum. Kako sledi zajamčeni osebni dohodek življenjskim stroškom? Prosimo za podatke iz leta 1991 ter za merila, ki se uporabljajo pri politiki določanja zajamčenega osebnega dohodka. Kaj se zgodi podjetjem, ki zajamčenega osebnega dohodka ne spoštujejo?

7. Socialdemokratska stranka Slovenije že ves čas stoji na stališču, da osebni prejemki vodilnih delavcev v družbenih podjetjih ne morejo biti tajni, kajti tu je lastnik žal še vedno »družba«. Zdi se celo, da nekaterim tak položaj celo ustreza. Na že omenjenih razgovorih ste nam zatrčili, da ni prav nobene pravne podlage za tajnost osebnih dohodkov vodilnih delavcev v družbenih podjetjih. Vendar se taka praksa nadaljuje. Kako je pravzaprav s tem?

Ker gre za vprašanja, ki ne zanimajo samo naše politične stranke oziroma sploh ne le-te v prvi vrsti, temveč najširšo javnost, pričakujemo od vas, gospa ministrica, javne odgovore na gornja vprašanja.

Predsedstvo Socialdemokratske stranke Slovenije
dr. JOŽE PUČNIK

Javni poziv Zelenih iz Brežic

V občini Brežice je JA zapustila več izredno pomembnih objektov: letališče v izmeri okoli 500 ha, tehnični remontni zavod, skladišče neuporabnih eksplozivnih sredstev dom, JA, večje število vojaških stanovanj.

Zeleni Brežic pozivamo državljane Slovenije in ustrežne organe, da storijo vse, da bi vsi ti objekti dobili čimbolj naravi in človeku prijaznega gospodarja, ki bo znal v njih organizirati takšne dejavnosti in proizvodnje, da bo človeštvo imelo od njih stvarne koristi.

Vsi dosedanja objekti JA stojijo na območju občine Brežice, zato zahtevamo od ustreznih občinskih organov, da naredijo vse, da ne bo prišlo v teh zgradbah do ekološko spornih programov, ki bi imeli negativne posledice za zdravje prebivalcev občine. Predvsem ne smemo dovoliti, da bi letališče v prihodnje uporabljali za pristajanje nadzvočnih letal, ki povzročajo zelo velik hrup. Kaj pa hrup pomeni za zdravje ljudi, smo dobro občutili v preteklosti, ko smo nemočni le opazovali divjanje jeklenih pošasti. Na zmanjšanje hrupa nismo mogli vplivati, saj je bila vojaška oblast nedostopna za civilno družbo. Danes, ko v Republiki Sloveniji dobiva civilna družba tisto mesto kot povsod v Evropi, mora ta družba sprejeti vse potrebne zaščitne ukrepe, da zdravje ljudi ne bo več prizadeto.

Zeleni Brežic posebej opozarjamo na problem bodoče ekonomske izrabe objektov letališča in smotrne izrabe ogromnih kmetijskih površin. Menimo, da je potrebno takoj sanirati vse te površine in jih nameniti za kmetijsko proizvodnjo (namesto dosedanjih hidromelioracij

in drugih posegov na kmetijska zemljišča moramo uporabiti vsa razpoložljiva sredstva za obnovu teh površin). Vaške skupnosti in kmetje, ki so v preteklosti izgubili ta zemljišča (prodali so jih morali za smešno nizke zneske), naj dobijo svojo zemljo nazaj.

Ekološko zelo nevarna »bomba« je objekt v Vrbinu pri Skopcih, kjer so razstavljeni in uničevali izredno nevarne vojaške predmete. Slovenija nima rešene problema shranjevanja in uničevanja posebnih odpadkov, kamor nedvomno sodijo tudi snovi, ki so jih sezgajali v Vrbinu pri Skopcih. Zeleni Brežic se zavzemamo, da se takšen popolnoma neustrezen objekt takoj zapre, da se takoj odstranijo vsi uskladiščeni predmeti in snovi ter da se vrnejo zemljišča kmetom, ki so jim bila odvzeta.

Tehnični remontni zavod v Brežicah namreč ni mogoče dobro uporabiti v industrijske namene, zato Zeleni Brežic predlagamo, da se zberejo s pomočjo javnega natečaja vsi zainteresirani kandidati za proizvodne prostore (v kolikor ima katero od ministrstev Republike Slovenije interes za te prostore, naj se tudi prijavi na javni natečaj). Najpomembnejši pogoj za pridobitev prostorov, ki bi ga morali opredeliti v natečaju, je ekološko neoporečna proizvodnja.

Storimo vse, da ne bomo postali občina, kamor bo Republika Slovenija odložila vse svoje ekološke probleme.

Storimo to danes, da ne bo prepozno!

Za izvršni odbor
predsednik:
IVAN TOMŠE

dežurni poročajo

IZGINILA OTROŠKA BUNDA — 26. oktobra med 10. in 11. uro je iz garde-robe glasbene šole v Črnomlju izginila otroška bunda, s čimer so starši Ane L. iz Kanizarije oškodovani za vsaj tisočaka.

UKRADEL ŽAROMET — Še neznan storilec je 26. oktobra med 22. in 23.45 uro s pred bazenom v Dolenjskih Toplicah parkirane osebne avtomobila Daniela Kuma iz Podhoste ukradel levi prednji žaromet in lastnika oškodoval za podrujni tisočak tolarjev.

OB DOKUMENTE — V noči na 25. oktober je nekdo vlomil v osebni avto Milana Uhana na Jerebovi ulici v Novem mestu in iz vozila odnesel dokumente. Kaj bo z njimi, ni jasno.

VLOM V VELIKEM GABRU — Oba se pišeta Franc Kozlevčar, oba imata zidanice v Martinji vasi in oba sta prejšnji teden prijavila vlome. Neznani storilec je namreč med 23. in 25. oktobrom vlomil v njuna objekta, si ju podrobno ogledal, vendar odšel prazen rok. Z vlomom narejene škode je bilo skupaj za 3.500 tolarjev.

OSTALA BREZ GLASBENIH UŽITKOV — V noči na 23. oktober je še neznan storilec vlomil v osebni avto Sonje Kumer iz Lebanove ulice v Novem mestu. Predrznjež je iz vozila odmontiral radiokasetofon, vreden 1.500 tolarjev, in ga seveda odnesel s seboj.

VLOM SKOZI OKNO — Še v noč na 13. oktober sega vlom v vikend Novo-meščana Bogomila Strmca na Velikem Orešku. Iz vikenda je izginil radiokasetofon, vreden 2.500 tolarjev.

TATVINA V NOVOLESU — V času med 17. in 23. oktobrom je nekdo iz straške Novele ukradel elektromotor in vidia žago, novolesovci so s tatvino pri-krajšali za vsaj 11.000 tolarjev. Kdo je novi lastnik strojev, morda postave tačas še ugotavljajo.

TATVINA V GARDEROBI

NOVO MESTO — V noči na 25. oktober je nekdo v garderobi novomeškega Revoza iz blačnega žepa Haruna Hon-siča zmaknil 2.800 tolarjev in 200 nem-skih mark, izračun kaže, da je Hon-sič oškodovan za preko 10 tisočakov.

O NOVOMEŠKIH KIOSKIH DRUGIC

NOVO MESTO — Bojazen, kako bodo po mestu rastoči kioski za prodajo hitro pripravljene hrane in brezalkoholnih pijač prinesli veliko več preglavic in vroče krvi kot pa koristi, se potrjujejo iz dneva v dan. V ponedeljek so svoj glas dvignile matere otrok, ki obiskujejo šmihel-sko šolo. Dobesedno na šolskem dvorišču stoji kiosk, Kocjančičev bi-je imenovan, katerega lastnik na črno in pod pultom svojim gostom ne glede na to, ali z glavo sploh dosežejo višino šanka, toči žganje. Čeprav za kaj takega sploh nima dovoljenja in čeravno v izdanih dovoljenju črno na belem piše, da lahko streže le brezalkoholne pijače. Inšpek-torji so ga v ponedeljek sicer obiskali, toda prelomnih sprememb v ravnanju gostinca si tudi po tem obisku ni obetali. Res, le kdo je bil toliko pameten in naiven (?), da si je dovolil izdajati dovoljenja na tovrst-nih lokacijah? Kot da za naše solar-je ni že dovolj drugih podobnih skušnjav!

KRONIKA NESREČ

ZARADI RPEVELIKE HITROSTI GA JE V OVINKU ZANESLO — Vsega ena hujašna prometna nezgoda se je minule dni pripetila na dolenjskih cestah. Do nje je prišlo 26. oktobra okoli 22. ure na regionalni cesti v naselju Grič. 41-letni Ivan Biadov iz Kočevja se je tega večera peljal z osebnim avtomobilom Z-101 po cesti iz Bistrice proti Kanizariji, v Griču pri Dobličah pa ga je zavojilo prevelike hitrosti v ostrem desnem ovinku zaneslo na levi

Brez krivca za nesrečo v bazenu

Sodišče ustavilo postopek zoper Nikola Rebo in Josipa Bevca, obtoženima, da sta posredna krivca za utopitev 13-letnega fantiča v Dolenjskih Toplicah

DOLENJSKE TOPLICE — Dobra štiri leta je že tega, kar je v zunanjem bazenu zdravilišča v Dolenjskih Toplicah prišlo do tragične nesreče, v kateri je izgubil življenje 13-letni fantič; kogodek je dobil sodni epilog šele te dni. Kot posredna krivca za nezgodo sta se v postopku znašla 48-letni Nikola Reba iz Metlike, takrat vodja bazena v Dolenjskih Toplicah, in 52-letni Novomeščan Josip Bevc, odgovoren za varstvo pri delu v Tovarni zdravil Krka.

Obtožnica jima je očitala, da sta kot odgovorni osebi z malomarnim in

V boju zoper steklino kar 96 odstotkov lovcev

Domala neverjetna udeležba v sobotni akciji polaganja vab

NOVO MESTO — Minulo soboto je, kot smo pisali že v prejšnji številki DL, po Dolenjski, Beli krajini, Posavju, Kočevski, tudi na območju celjske, mariborske, murskosoboške in ptujske regije potekala obsežna akcija polaganja vab za boj proti steklini. V akciji je sodelovalo okoli 11.000 lovcev, ki so tega dne lisciam položili 160.000 vab s cepivom proti steklini, povsem je akcija uspela tudi na Dolenjskem.

Po besedah Staneta Gabrijela, tajnika Zveze lovskih druženj Novo mesto, ki združuje novomeške, trebanjske in tudi del sevniških lovcev, je bila udeležba enkratna. Akcije se je namreč udeležilo kar 96 odstotkov od 1.250 v zvezi včlanjenih lovcev, kar je dovolj ilustrativen podatek o deležu lovske organizacije v tej doslej najboljše borbi s steklinjo. Nemara ni odveč na tem mestu vnovič opozorilo lastnikom psov, naj imajo štirinožne pripete, kajti kontrola nad tem je v teh dneh še posebej poostrena.

Je za epidemijo kriva voda?

Vzrok okužbe metliških otrok še raziskujejo

METLIKA — Čeprav so metliški delegati imeli na zadnji seji skupščine na voljo informacijo o preskrbi s pitno vodo v občini v sušnem obdobju, pa so razpravljali predvsem o problemih, ko je vode dovolj. V zadnjem času je namreč veliko otrok na različnih koncih občine zbolelo, in kot je dejal dr. Blaž Mlačak, bi to lahko poimenovali kar epidemija vnetja prebavnega sistema. Otroci so imeli drisko ter bruhanje. Vir okužbe sicer še raziskujejo, sum pa je padel tudi na (pitno) vodo. Ta metliška voda je namreč kar pol leta bakteriološko oporečna, kar je moč ugotoviti iz raziskav, ki jih opravljajo vsak mesec.

Res je, da pitne vode še niso posedli na zatožno klop, zato pa ne bi bilo odveč, če bi odgovorni redno in hitreje obveščali krajane o (ne)pitnosti te vode. Še posebej bi morali

BREZ PLAČILA DO TELEFONA

NOVO MESTO — V ločenskem Standardu Mercatorju, točneje na oddelku, kjer prodajajo pohištvo, je s policie izginil telefon, vreden natanko 5.737,00 tolarjev. Nič nenavadnega navsezadnje, tatvin, takšnih in drugačnih, smo vajeni, nenavadno je le, ker so trgovci za čas kraje navedli kar obdobje med 10. in 17. oktobrom in ker je imel zmikav čas telefon vzeti iz embalaže, prazno škatlo pa vrniti na staro mesto. Verjame, da tatvina kakšne omare ne bi potekala enako enostavno.

ODKRILI STORILCA

KOČEVJE — 23. oktobra so miličniki odkrili dva dni prej ukradeni avtomobil zastava 128, last Antona Žagarja iz Ljubljanske ceste 33. Ugotovili so tudi, da je storilec Z. K. iz Kočevja, ki se je izgovarjal, da se mu je tisto noč mudilo v Ljubljano, pa ni imel drugega prevoza. Po parkiriščih je iskal avtomobile in našel tega, v katerem so bili tudi ključi. Storilec bo moral sodniku še pojasniti, zakaj je skušal avto v Ljubljani prodati.

vozni pas. Iz nasprotne smeri se je takrat z osebnim avtom jugo pripeljal 26-letni Jože Kapš iz Ravnega, slednji se je trčenju sicer umikal, vendar je med vozili vseeno prišlo do trčenja. Telesno sta se v nezgodi poškodovala Biadov sopotnik Andrej Crnkovič, 23, iz Trate in Kapšev sopotnik Alojz Šmalcelj, 28, iz Podgrada. Oba so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialno škodo na zviti pločevini pa so ocenili na 60.000 tolarjev.

varstva pri delu vsaj od leta 1981 naprej ni zagotovil pregleda varnostnega stanja bazena.

Obtožnica s približno take vrste vsebino je bila vložena 5. junija 1989, toda temeljni javni tožilec jo je potem, ko je sodišče prejelo izvedensko mnenje Inštituta za sodno medicino v Ljubljani o vzroku za nastanek smrti 13-letnega kopalca, 7. oktobra letos umaknil. Zakaj? Izvedensko mnenje je namreč pokazalo, da očitani ravnarji Nikola Rebe in Josipa Bevca nista v vzročni zvezi s smrtjo mladega Ferida. Na podlagi take odločitve temeljnega javnega tožilca je novomeško sodišče sprejelo sklep, da se kazenski postopek zoper Rebo in Bevca ustavi.

OBRAČUN Z NOŽEM

DOB PRI MIRNI — V Kazensko-popoljševalnem domu Dob pri Mirni je prišlo 26. oktobra okoli 20.20 do novega obračuna med obsojenci. 23-letni Boris T. je med prepriom z nožem v levo roko za-bodel soobsojenca, 26-letnega Roberta K. Podrobnosti dogodka niso znane.

imeti najnovejše podatke šole, vrtci, tovarne. In ne nazadnje, če vsi že toliko negodujejo nad oporečnostjo vode, ki priteče iz pip, mar ne bi bilo dobro, če bi se metliška občina vključila v slovenski ekološki projekt, v katerega so vključene tudi svetovne banke z ugodnimi posojili? Četudi namreč tokrat za epidemijo v metliški občini ni bila kriva voda, pa se to lahko primeri že jutri. M.B.—J.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Med tistimi, ki so najbolj temeljito in vestno spremljali selitev vojakov JA iz Slovenije, so bili Romi. To je potrdil tudi 28-letni Drago Brajdič iz Prečne, ki se je ondan skoraj natanko ob uri strahov nastilo vselil v izpraznjeno stanovanje bloka v Bršljinu. Četudi je bil možakar toliko »fer«, da je zasedel le kuhinjo, je v novem stanovanju prebival le do jutra, nakar je bil deležen enako nasilne izselitve.

• Vse do minulega petka je v svinjaku Terezije Šušteršič na Gornjem Vrhu veselo krulil prašičji mladič. Prijaznega oglašanja pa je bilo naenkrat konec. Šušteršičeva je bila prek noči ob petnajstkilogramsko živalco, kateri je bila v daljni prihodnosti namenjena podoba krvavic, klobas, salam, šunk in kar je še ostalih tovrstnih dobrot.

• 25. oktobra je prišlo do požara v pisarni stavbe na Cesti herojev 27 v Novem mestu. Ogenj je nastal zavoljo napake v termostatu električne peč, tako da se je najprej vžgalo plastično ohišje, nakar se je požar razširil še na zavese, preprogo in stol. Verjeli ali ne, gasilci so bili na mestu požara v dobri minuti. Nič čudnega, ogenj se je namreč pojavil v njihovi pisarni. Škode je bilo tako za vsega 10 tisočakov.

Srbi raztrgali tolarje

Kaj je na poti po Srbiji doživel zasebni avtoprevoznik Milan B.

ŠENTJERNEJ — Na tukajšnji postaji milice se je v soboto, 26. oktobra, oglasil Milan B., doma iz Hrvaškega Broda, sicer zasebni avtoprevoznik, ki se je večer poprej vrnil s poti po Srbiji, kamor se zagotovo zlepa ne bo več vrnil. Tako vsaj je moč sklepati po vsebini njegove zgodbe.

Milan se je na pot po Srbiji odpravil v začetku minulega tedna, 22. oktobra je bil s svojim tovornjakom znamke Mercedes, h kateremu je imel pripet tudi priklopnik, na njem pa je bilo osem osebnih avtomobilov znamke Lada Samara, neke pri Indžiji. Okoli 19. ure so tovornjak ustavili oboroženi vojaki, med postopkom pa voznika pretepal in ga maltretirali ter premetali avto in opremo. Milanu so zatem brez vsakega potrditve odvzeli 400 nemških mark in 2.600 din, medtem ko so pred njegovimi očmi raztrgali 2.400 slovenskih tolarjev. Po treh urah in pol takšnega maltretiranja so ga naposled izpustili.

Takšna je zgodba, ki jo je Milan opisal šentjernejskim miličnikom, možakar se je s poti vrnil šele v petek zvečer, zanesljivo pa si bo po takšnem potovanju privoščil kak dan odmora.

MUPOVCI POBRALI DEVIZE

METLIKA — 25. oktobra okoli 17. ure so se z delovišča v Bosni in Hercegovini vračali domov slovenski delavci Edvard Zabukovec in Anton Matič iz Rakeka ter Roman Jernejčič iz Dobca pri Cerknici. Na mejnem prehodu v Metliki so potoliži, kako jih je pred mejo ustavila hrvaška policijska patrulja in jim brez ustreznega potrdila ali dokumenta zasegla 510 mark, 60 avstrijskih šilingov in 11.000 italijanskih lir. Vodja metliške mejne enote je po telefonskem pogovoru s komandantom policijske postaje v Ribniku vendarle dosegel, da so mupovci oškodovancem naposled vrnili odvzete devize.

ZALETEL SE JE ZALETEL

KOČEVJE — 24. oktobra ob 17.50 se je zgodila na Ljubljanski cesti v Kočevju huda prometna nesreča. 26-letni Slavko Zaletel iz Klinje vasi je vozil iz Mahovnika proti središču Kočevja kombi, last Prašičereje. Pri pošti je iz neznanega vzroka zapeljal na svojo levo stran cestnišča in silovito trčil v avto yugo, ki je tam čakal, da bi zapeljal na levo v Rožno ulico. Ob trčenju je yuga odbilo 24 m daleč. Voznik yuga Milan Bauer in sopotnica Bosiljka Bauer, oba iz Morave, sta bila huje poškodovana, prav tako tudi voznik kombija. Škode je za 150 tisoč tolarjev.

»Kaj veš o prometu?« že štirindvajsetič

TREBNJE — Tukajšnji svet za preventivo in varnost v cestnem prometu je s pomočjo občinske ZŠAM, AMD Trebnje, postajo milice in osnovnih šol Veliki Gaber, Trebnje, Mirna, Mokronog in Šentrupert pripravil 22. oktobra v trebanjski osnovni šoli tradicionalno, že 24. občinsko kolesarsko tekmovanje »Kaj veš o prometu?«.

V nižji kategoriji je posamično zmagal Grmovšek pred Žganjarjem (oba Trebnje) in Korelcem (Mirna), ekipno pa OŠ Trebnje pred OŠ Mirna in OŠ Veliki Gaber. V višji skupini je prvo mesto pripadalo Bizjaku (Šentrupert), drugo Pungartniku (Trebnje) in tretje Uhanu (Šentrupert), medtem ko je ekipno slavila OŠ Šentrupert pred OŠ Trebnje in OŠ Veliki Gaber. Najbolje uvrščeni posamezniki iz OŠ Mirna s priloženim programom je bil Mikec. Pokrovitelj tekmovanja je bila PGP Trebnje.

KAM JE IZGINIL PORSCHE?

NOVO MESTO — 23. oktobra med 2.30 in 3.00 je še neznan storilec ukradel osebni avtomobil znamke porsche 944, last Novomeščana Andreja Uha. Vozilo, za katerim do ponedeljka še ni bilo otipljivih sledi, je vredno vsaj nekaj sto tisoč tolarjev.

Je šlo res za nasilje nad Romi?

O dvodnevem rušenju romskega naselja Šmihel pri Novem mestu — Odločbe izdane že 15. julija — V Žabjek se je preselilo le 18 ciganov

NOVO MESTO — Malokateri dogodek na Dolenjskem je bil deležen tolikšne medijske pozornosti kot rušenje romskega naselja v Šmihelu pri Novem mestu prejšnji torek. Golo dejstvo, da je tisti torek vsaj začasno na pragu zime ostalo brez strehe nad glavo kakih dvajset družin, utegne biti namreč še kako dobra podlaga za pisanje o dolenjski nečlovečnosti, nerazumevanju za reševanje romske problematike, nasilju nad Romi, le da ima tudi ta zgodba, kot pač vsaka druga, dve plati:

Urbanistični ter komunalni in sanitarni inšpektor UIS Novo mesto so si skupaj z referentom za romska vprašanja pri SO Novo mesto prvič podrobneje ogledali naselje v Šmihelu letošnjega 23. aprila. V zapisnik so med drugim zapisali tudi te vrstice:

»Pred leti je bil ob železniški progi Ljubljana — Karlovec v Šmihelu na družbenem zemljišču zgrajen zidan pritlični objekt z minimalnimi stanovanjskimi površinami za devet družin. V objekt je bilo naseljenih devet romskih družin, s tem je soglašala tudi šmihelska krajevna skupnost. V zadnjem času pa je številno Romov tu nesluteno naraslo, gre predvsem za nove, samovoljne priselitelje. Priseljenci Romi so na privatnih zemljiščih — gre za gozd in travnik — postavili šotore ter barake. Slednje so večidel grajene iz raznih odpadnih materialov, največ iz stare pločevine, odpadnega lesa, vezanih plošč, polivinila itd., brez posebnih temeljev ali plošč.

Gozdna in kmetijska zemljišča, ki so jih zasedle na črno naseljene romske družine, so degradirane, travniki so poteptani in zasmeten, gozdovi pa načeti z divjo sečeno in prav tako polni odpadkov. Romsko naselje je v celoti močno neurejeno,

zasmeteno z odpadki organskega in anorganskega izvora, na črno naseljeni del pa je brez vode in stranišč.»

Komisija je ob tem prvem ogledu naštel kar 21 takih objektov, njih opisil so si bili dokaj podobni. Za barako Mileta Tudje so inšpektorji, denimo, zapisali: »Objekt tlorisnih dimenzij 2,5 krat 7 metra je zgrajen iz odpadnega lesa, ima dvokapno streho, pokrito z vezano ploščo in polivinilom, služi do ene polovice za hlev, druga polovica pa za bivanje.»

Na podlagi vsega tega so komunalni in urbanistični inšpektorji lastnikom teh objektov že 15. julija izdali odločbe, po katerih bi morali na črno postavljene barake odstraniti v roku tridesetih dni. Hkrati je komunalni inšpektor zahteval tudi, da očistijo zasvinjano okolico. Ni hče se zoper takšne odločbe ni pritožil, toda novi pregled, opravljen 6. septembra, je pokazal, da jih je le malokdo resno jemal. Le Boris Brajdič, Bruno Jurkovič in Darko Tudja so upoštevali odločbe inšpektorjev ter svoje objekte odstranili; prva dva sta si v zameno za barako postavila šotora iz vej in polivinila, medtem ko barake Lucije Brajdič ni bilo več, ker ji je v tem času pogorela. Prav nihče pa se v tem času ni preselil na ponujeno novo in komunalno urejeno lokacijo v Žabjeku.

In tako se je pač zgodilo tisto, čemur smo bili priče prejšnji torek in sredo. Blagoslov za rušenje je dala občinska vlada, ki je tudi krila stroške dvodnevne akcije kot tudi stroške preselitve Romov v Žabjek.

»To je bilo prvo takšno masovno rušenje romskega tabora, zato nemara tudi tak odmev,« je po dvodnevem bivanju v Šmihelu, kjer je nadzoroval dogajanje, povedal Rudolf Škof, sanitarni in komunalni inšpektor UIS Novo mesto. »Naše de-

lo je bilo pač odstraniti na črno postavljene objekte, za ostalo bi morale skrbeti druge službe. V dveh dneh smo tako skupno odstranili 16 objektov, pet pa so jih Romi sami, nekaj že prej, nekaj pa v času naše akcije. Sklep izvršnega sveta je pač bil, da lahko v Šmihelu ostanejo le tisti Romi, ki so tu stalno prijavljeni, ostali naj bi šli tja, od koder so prišli, največ jih je v Šmihel prišlo iz Žabjeka.

Rušenje je potekalo počasi, delali smo obzirno, vsako barako smo razstavili in dele zložili na poseben prostor, kjer jih je lahko vsak lastnik prevzel. Romom smo dali čas in tudi pomoč, da ostanke barake naložijo na tovornjak, ki jih bo odpeljal v Žabjek; tam naj bi si zgradili nova bivališča. Koliko jih je to možnost izkoristilo, ne vem, zanesljivo pa ne vsi.»

Da slednje še kako drži, je v petek potrdil Bogdan Hudorovac, ko je z družino obiskal naše uredništvo. Bil je ogorčen. »V Šmihelu sta-

BARAK NI VEČ, KJE SO ROMI? - Dva dni je trajalo rušenje na črno postavljenih barak v romskem naselju Šmihel pri Novem mestu (na posnetku), od kakih 50 ali 60 Romov, ki so ostali brez strehe nad glavo, se jih je na novo lokacijo v Žabjeku do minulega petka preselilo vsega osemnajst. (Foto: B. B.)

Nov verz v stari pesmi

Petkova izredna skupščina NK Elan je ob vseh bolj ali manj ugotovitvah vendarle prinesla nekaj, kar obeta

NOVO MESTO — Ne po vsebi, pač pa le po sporočilu, ki ga je ljubiteljem nogometa na Dolenjskem poslala, se je petkova izredna skupščina NK Elan razlikovala od zadnjih nekaj podobnih druženj. Kar nekam čudno znano so namreč zvezele ugotovitve, da denarja ni, da igralci še do danes niso dobili povrnjenih potnih stroškov celo z lanskega prvenstva, da je klubska uprava več ali manj znova odpovedala, da je delo slonelo zgolj na nekaj posameznikih (tudi imena teh so vseskozi enaka) in da so temu primerno pač tudi rezultati.

Eno z drugim več kot dovolj za utemeljitev, zakaj so nogometaši Elana spomlad izpadli iz prve republiške lige, čeravno gre vzkročju temu iskati predvsem v kuharskih spretnostih vodilnih mož slovenske nogometne in sodniške organizacije. Elanovci danes z dokaj spremenljivim uspehom brcajo v območni nogometni ligi, zaledje kluba je vse tanjša, luknja v mošnji vse večja. Petek naj bi bil dan, ki naj bi Elano odprl pogled v lepši jutri. Ne le zavoljo zagotovljenemu, da je ekipa dobra, da ima članska ekipa na voljo 19 igralcev, od katerih se jih polovica tudi udeležuje treningov, pač pa zavoljo dveh razlogov. Ker je skupščina glasno in jasno povedala, da je prvi in edini cilj novomeških nogometašev osvojitvi prvo mesto in se tako vrniti v I. državno ligo, in drugič, ker se je za garanta takšnega cilja ponudil Studio D, regional-

na novomeška radijska postaja. Za novomeški nogomet zgodovinski dogodek je, da je klub, ki bo februarja prihodnje leto slavil 70 let obstoja, vendarle dobil pokrovitelja, ta pa bo, kot je na skupščini jasno in glasno poudaril Sandi Pirš, odgovorni urednik Studia D, naredil vse, kar je v njegovih močeh, da dolenjski nogomet zleze iz blata, v katerega se ne zgolj po svoji krivdi vse bolj pogreza. Ljubljani je preprosto potrebno dokazati, da Novo mesto ni nikakršna zaplankana vas, novomeškim občinskim in športnim veljakom pa, da NK Elan, ki s petkom dobiva v ime tudi pridevek Studia D, ni skupina na hitro zbranih vaških fantov, ki brca le za svojo zabavo. Kot bi se nemara dalo sklepati po petkovem prizoru, predstavljenim na skupščini: dva dni pred eno odločilnim tekem so elanovci trenirali na njivi, ki so si jo morali predtem sami urediti, na glavnem in hkrati edinem nogometnem igrišču pa so atletičarji metali disk in kladivo.

Na Studiu D in v petek izvoljenemu novemu upravnemu odboru je, da bržkone zadnje priložnosti potegniti novomeški nogometni voz iz blata, skupaj z nogometaši in vsem ljubitelji športa, ki je z osamosvojitvijo Slovenije doživel neverjeten medijski preporod, naposed usrečniča. Sicer se lako zgodi, da jubileja novomeškega nogometa prihodnje leto ne bo imel kdo proslavljati.

B. BUDJA

V ZADNJIH MINUTAH REŠILI TOČKO — Nogometaši Studio D Elana so v nedeljo zamudili lepo priložnost, da se z zmago povsem približajo vrhu lestvice. Horvat (na posnetku z žogo, akcijo pa v ozadju spremlja kapetan domačih Primc) v nedeljo ni pokazal vsega, kar zna, svoje je k temu prispevala tudi poškodba, zavoljo katere je moral v drugem delu iz igre. Upati je, da bo do tekme z Ilirijo nared, enako je upati, da se bo napadu kmalu priključil Kostrevec, ki prav tako že nekaj tednov počiva zaradi poškodbe noge. (Foto: B. B.)

Komaj rešili celo kožo

Prvič pod novim imenom Studio D Elan so novomeški nogometaši zaigrali nervozno in komaj rešili točko

Novomeški nogometaši, ki so v nedeljo prvič zaigrali z novim imenom Studio D

Praznih rok v derbiju ekip z dna lestvice

Bojazen, da sta le dva kvalitetna igralca premalo za obstanek Novotehne v slovenski namiznoteniški super ligi, se zdi vse bolj stvarna. V sobotnem derbiju dveh ekip z dna prvenstvene lestvice so novomeški igralci še tretjič ostali praznih rok in tako zasedajo zadnje mesto na lestvici. Malo je možnosti, da bodo v nadaljevanju bojev stopili kako stopnico višje.

Med vrstama celjskega Ingradra in Novotehne se je v soboto bil ogorčen boj. Novomeščani so vedeli, da sta ključ do končnega uspeha Jamšek in Oeri, ki bi morala dobiti vse dvoje. Novotehna je namreč brez tretjega igralca, to mesto sedaj zapolnjuje pionirji, resda izredno obetavni, a za boj v članski konkurenci seveda neenakovredni. Novomeščani so tekmo pričeli obetavno, Jamšek in Oeri sta zabeležila pričakovani zmagi, toda voz je pričel drseti po porazu Jamška z Marasom, konec pa je bil, ko je Bežjak premagal Oerija. Celjani so tako prišli do prvih točk na letošnjem prvenstvu. Novomeščani pa so z vsega petimi dobljenimi dvojnimi v tretih tekamah prepričljivo zadnji.

Najboljše ekipe čaka sedaj premor do 9. novembra, ko bo na sporedu 4. kolo, v katerem potujejo igralci Novotehne k ekipi Sobote, ki je poleg Kovine in Strojne še edina neporažena. Na dlani je, da bo tako ostalo tudi do 9. novembra.

Elan, so zamudili lepo priložnost, da se z zmago nad enim neposrednih tekmecev v boju za naslov prvaka približajo končnemu cilju na vsega pol koraka. Očitno so fantje v preveliki želji po uspehu in odgovornosti, da bi pred očmi novega pokrovitelja pokazali kar največ, zaigrali nervozno, izkušeni gostje pa so to s pridom izkoristili.

Že v prvem polčasu so zamudili vsaj dve stoo odstotni priložnosti za doseg zadetka, kakih 200 gledalcev je obnemelo v 51. minuti, ko so Kranjčani zasluženovo vedli. »Radjici« so nato zaigrali na vse ali nič, dobrih deset minut pred koncem je Mesojedec iz upravičeno dosojene enajstmetrovke svoji ekipi vendarle zagotovil točko, ki še daje upanje na ugoden končni razplet. Še posebej, ker je vodilni Tabor Jadran gladko klonil na gostovanju pri Svobodi Kisovec, med prvimi in šestim mestom sta tako še vsega dve točki razlike. Novomeški ekipi se še tako opletla poraz, ki so ga doživeli z zadnjevršeno ekipo Alpine Žiri, s tema točkama bi bili danes med najresnejšimi kandidati za naslov jesenskega prvaka. Slednjega bodo kako odločila zadnja tri kola, na novomeški ekipi pa je, da si zagotovijo kar najbolj ugoden položaj pred odločilnimi spomladanskimi obračuni.

Verjetno dokončno pa je iz boja za prva mesta že izpadel kočevski Avtomob. Čeprav je vodstvo najelo za slovenske razmere slovitega trenerja Mladenovića, so Kočevci znova ostali praznih rok. Izgubili so v Biljah, upati je, da bodo spodsrljaj popravili v nedeljo na tekmi s Svobodo, uslugo bi s tem naredili tudi Novomeščanom, ki jih čaka težka tekma v Ljubljani z Ilirijo. Studio D Elan bo moral tudi na tej tekmi, ne glede na ugled nasprotnika, zaigrati na zmago.

LJUBLJANA — V soboto, 26. oktobra, sta se v 10. kolu MNZ srečali v Ljubljani nogometni moštvi Bele krajine in Tabora 69. Rezultat tekme je bil 0:0.

Točki v derbiju manj slabemu

Za uvod v prvenstvo superlige slaba odbojka ekip, ki sta še včeraj merili v Evropo — Mariborčani pravijo, da se podarjenemu konju ne gleda v zobe

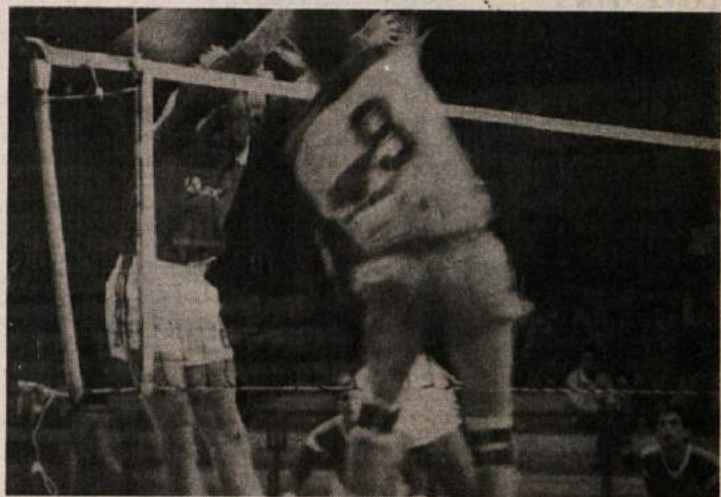
Izjava trenerja odbojkarjev mariborske Vilede, da se podarjenemu konju pač ne gleda v zobe, dovolj zgovorno ilustrira to, kar se je v sobotnem 1. kolu odbojkarke superlige dogajalo na parketu novomeške športne dvorane pod Marofom. Tekma, ki je bila napovedana ne le kot derbi uvodnega kola, pač pa kar kot derbi prvega dela prvenstva, je prinesla odbojko neverjetno slabe kvalitete, takšne, kot je že dolga leta nismo videli v dvoranah pod Marofom.

Ob pogledu na rezultat in prepričljivo zmago gostujoče vrste bi bilo moč pričakovati, da so dobro igrali vsaj Mariborčani, a daleč od tega. Ekipi sta tokrat tekmovali v tem, katera bo naredila več napak, katera bo v mrežo poslala več servisov. 27 minut je trajal prvi niz, ki so ga brez težav dobili Mariborčani, čeprav sta se do izida 4:4 ekipi prizgoreno borili za vsako točko. Za drugi niz je kazalo, da ga bodo enako brez težav dobili Novomeščani, vodili so namreč 9:4, nato z 11:6 in še s 13:9. Potem pa je bilo njihovega ta večer že tako skromnega odbojkarstva znanja nena doma konec. Že tako oslabljena novomeška ekipa, v kateri za razliko od lanske ekipe ni Mariča, Gavrilovića in Povšiča, Jovič pa je zaradi poškodbe sedel na klopi, enostavno ni premogla ene učinkovite akcije več. Smrke, Petkovič, Goleš, Mestnik, Černač in Butuljja, ki je k Pionirju prestopil iz bihaškega Krajnametala, so izgubili tudi ta niz, tretji pa je bil bolj ali manj formalnost. Mariborčani so namreč povedli kar z 9:0, nato pa z neresno igro dovolili, da so se pionirjevci tudi v tem nizu kolikor toliko častno izvlekli. Bati se je, da bodo zaradi takšne igre tribune v

dvorani še bolj prazne kot v soboto, ko je na njih za razliko od minule sezone, ko prostih mest včasih v dvorani ni bilo najti, sedelo vsega kakih 100 ljubiteljev odbojke. Prav nič bolje se ni v prvem kolu ženske superlige godilo igralkam LJK Kočevje. »Zgodilo se je to, česar smo se najbolj bali,« je po gladem porazu v Kopru govorila kapetanka Kočevj Brigita Klun. »Zaradi poškodb in boleznih smo tekmo proti Cimosu igrale le s šestimi igralkami, poraz je bil tako neizbežen. Zavojo tega tudi na prihodnjem gostovanju pri ekipi Bleda na morebiten uspeh ni upati.« Lanske zvezne ligašice so v Kopru zapravile lep del svojega ugleda, upati je, da ga bo do konca prvenstva vendarle še kaj ostalo.

V soboto pa se je pričelo prvenstvo tudi v ženski republiški ligi, kjer so pionirjevke po slabi in preprični prerokanji polni minuli sezoni vnovič na dobri poti. Vrsto je znova prevzel trener prof. Janez Mohorčič, v ekipo se je vrnilo nekaj igralk, ki so sicer lani prav zavoljo prepričnosti s kratkim trenerjem Prahom prenehale

igrati, vse to se je še kako obrestovalo že v sobotni uvodni prvenstveni tekmi. S tako igro bodo igralke Pionirja znova krojile vrh slovenske republiške lige. B. B.

TEKMOVALI, KDO JE SLABŠI — Uvodno srečanje letošnjega prvenstva v super odbojkarški ligi med Pionirjem in mariborsko Viledo je razočaralo maloštevilne gledalce na tribunah športne dvorane pod Marofom. Tudi v akciji na posnetku so Mariborčani nadigrali gostitelje, Petkovič (temni dres) je zamudil v bloku. (Foto: B. B.)

Pobrale v koruzo vrženo puško?

Novo lice novomeških rokometšašic v superligi — Dragocena zmaga Opreme nad Kranjem — Inles Riko namesto dveh dobil le eno točko

Resda so igralke kočevske Opreme v 5. kolu ženske rokometne superlige zabeležile izredno dragoceno zmago proti ekipi Kranja in se tako že prebile do četrtega mesta na lestvici, kar je tudi njihov končni cilj, pa vendarle se zdi, da pomembnejša novica od te prihaja iz Novega mesta. Igralke IMV so sicer doživele že peti poraz, toda z igro, vedenjem in dejstvom, da je na trenerski klopi znova sedel bivši vaditelj Novomeščank Popadič, so dale vedeti, da puške le še niso vrgle v koruzo.

Nekaj prejšnjih tekem, ki so jih Novomeščanke odigrale celo brez kogarkoli na

klopi, so kazale na popolno razsulo novomeškega ženskega rokometu, kar je čudno luč metalo že kar na celo tekmovalje, ki nosi zvenec naziv superlige. Toda sobotna tekma je pokazala, da znajo Novomeščanke tudi drugače. Proti vrsti Mlinotesta, ki je letos zabeležila vsega en poraz in ki se bori za vrh lestvice, so prve minute celo vodile, vseskozi pa nudile nenehno odpravo gostjam. Te so prvi polčas dobile le s skromno prednostjo treh zadetkov, do večje razlike pa so prišle v nadaljevanju šele potem, ko se je najprej poškodovala Turkova, nato pa še Drčarjeva. Lahko bi se torej zgodilo, da imejejevke kakšni od ekip zagrenijo sobotno večerjo.

Kot že rečeno, je kakih 200 gledalcev v Kočevju videlo zmago domače ekipe. Igralke Opreme so sicer večji del tekme vodile, toda zmagovalc do zadnjih minut ni bil znan. Točki sta na srečo in zasluženovo ostali doma, tretja zmaga je Opremo popeljala kar do četrtega mesta na lestvici, ki si ga Kočevke po doslej prikazani igri vseh ekip tudi zaslužijo.

V moški superligi so rokometšaši Inlesa Rika znova razočarali. V Predvdvoru so bili na pragu zmage: proti domači ekipi so vodili v 39. minuti že s 17:13, a so se na koncu morali zadovoljiti z delitvijo točk. »Tudi tokrat so imeli sodniki velik delež, da smo že dobljeno tekmo skoraj izgubili. Prav neverjetno je, kako sta moža v črnem

skušala oškodovati našo ekipo. To jima je na koncu tudi uspelo,« se je po sobotni tekmi Inlesa Rika hudoval našemu dopisniku Milanu Glavonjiću trener Ribničanov Andrej Mate.

Še najbolj razveseljuje vesti so minulo soboto prišle iz republiške moške lige, kjer so Črnomelj, Krško in Dobova zabeležili nove zmage. Zlasti je dragocen uspeh Dobovčanov v Ormožu; s tema točkama so prišli celo na tretje mesto lestvice, takoj za njimi so Črnomaljši in Krčani. Koliko je v

• »Kot predstavnik RK Oprema protestiram zoper poročanje o tekmi Burja Centrocoop — Oprema v prejšnji številki DL, zlasti zoper to, da ste nesrečni slučaj, do katerega je prišlo med tekmo, dali v naslov. Jeričevi, ki je znana kar fair igralca, ste s tem prizadejali veliko moralno škodo, kajti do poškodbe igralke Burje ni prišlo po njeni krivdi. V napadu je bila nepravilno in s prekrškom ustavljena Jeričeva, pri tem pa je slednja po nesreči s komolecem zadela v nos domačo igralko. Zmaga je bila rezultat boljše igre naše ekipe, in ne posledica nesrečnega slučaja,« je v odgovoru na naše poročilo zapisal predstavnik Opreme prof. Zdenko Kavčič.

resnici vredna ekipa Dobove, bo lahko pokazala v naslednjem kolu, ko igra v gosteh z drugovršeno Pivovarno Laško, domala enako težki preizkušnji pa čakata tudi ostali dve dolenjski ekipi. B. B.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

SUPERLIGA, moški, 1. KOLO: PIONIR — VILEDA MARIBOR 0:3 (-6, -13, -9)
Pionir: Jovič, Babnik, Travižan, Smrke, Petkovič, Mestnik, Žunič, Brulec, Gotenc, Goleš, Černač, Bakonja.

OSTALI IZIDI: Salonit — Tovil Olimpija 0:3, Fužinar — Granit Preskrba 3:2, Novi Graniti Kamnik prost.

V naslednjem kolu igrajo: Fužinar — Pionir, Granit Preskrba — Salonit, Vileda Maribor — Novi Graniti Kamnik, Tovil Olimpija prosta.

SUPERLIGA, ženske, 1. KOLO: KOPER CIMOS — LIK KOČEVJE 3:0 (5, 6, 11)

LIK Kočevje: Akrap, Turk, Klun, Briški, Hočevar, Drobnič, Uran.
V 2. kolu igrajo: Bled — LIK Kočevje, Celje — Koper Cimos, Nova Gorica — Partizan Tabor, Paloma Branik prosta.

rokomet

SUPERLIGA, moški, 5. KOLO: PREDDVOR — INLES RIKO 23:23 (10:11)

Inles Riko: Veber, Djokič, Mohar, Šilc, Tanko, S. Mihelič, Lesar, 12. A. Mihelič, 1. Fajdiga, 1. Jurič, 1. Gelze, Manček 3.

LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 10, ... 8. Drava 4, 9. Inles Riko 4, 10. Ajdovščina 3, 11. Usnjar 3, 12. Predvdvor 3.

Pari naslednjega kola: Inles Riko — Pivovarna Laško, Ajdovščina — Usnjar, itd.

SUPERLIGA, ženske, 5. KOLO: OPREMA KOČEVJE — KRANJ 21:20 (11:11)

Oprema: Jesenko, Klarič, Guštin, 7. Vuk, 2. Križman, 1. Bejtović, 1. Dragičević, 1. Jerč, 7. Petek, 2. Kersnič, Klančar, Jančič.

IMV NOVO MESTO — MLI-NOTEST 19:30 (12:15)

IMV Novo mesto: Matakovič, Popadič, Pavlenič, Šiler, Klobučar, Hvala, Drčar, 5. Knafelje, Pate, 3. Turk, 5. Tomas, 6. Derganc.

LESTVICA: 1. Olimpija 10, ... 5. Oprema Kočevje 6, 6. Kranj 3, 7. Burja 3, 8. Primož 2, 9. Branik 2, 10. IMV Novo mesto 0.

Pari prihodnjega kola: Oprema Kočevje — Krim, Primož — IMV Novo mesto, Velenje — Olimpija, itd.

SRL, moški, 5. KOLO: ČRNO-MELJ — KAMNIK 21:16 (10:10)
Črnomelj: Plut, Bohte, 2. M. Papež, 8. Kmetič, Čengija, Pezdirc, J. Papež, 4. Grabrijan, 1. Lovar, 2. Kuzma, Novak, 4. Kolbezen.

KRŠKO — ŠEŠIR 25:19 (13:8)

Krško: Božič, Kekić, 5. Keše, 4. Kováč, Iskra, 9. Bogovič, 4. M. Urbanč, Martinčič, Verstovšek, D. Urbanč, Rakar, Imperl.

ORMOŽ — DOBOVA 22:23 (5:10)

Dobova: Kuhar, Voglar, 4. Starc, 1. Žibert, 1. Večerič, 1. Levce, 1. Deržič, 1. Glaser, 11. S. Deržič, 3. Kranjc, Žitkovič.

LESTVICA: 1. Grosuplje 10, 2. Pivovarna Laško 8, 3. Dobova 8, 4. Črnomelj 6, 5. Krško 6, itd.

Pari prihodnjega kola: Pivovarna Laško — Dobova, Kamnik — Krško, Izola — Črnomelj, itd.

košarka

I. SKL, rdeča skupina, 5. KOLO: SMELT OLIMPIJA ml. — PODBOČJE 62:86 (41:40)

Podbočje: Vego, 11. F. Rozman, 5. Krajcar, 15. Krivokapič, 20. Rostohar, 3. Krošelj, 19. Vavpotič, 13.

LESTVICA: 1. Tinex Medvode 10, 2. Mavrica Ilirija 9, 3. Rogaška Donat Mg 9, 4. Podbočje 8, itd.

V naslednjem kolu igra Podbočje doma z Elektro.

namizni tenis

SUPERLIGA, moški, 3. KOLO: INGRAD — NOVOTENA 6:3

Bežjak — Jamšek 0:2, Maras — Kralj 2:0, Horvat — Oeri 1:2, Maras — Jamšek 2:0, Horvat — Kralj 2:0, Bežjak — Oeri 2:0, Horvat — Jamšek 2:1, Maras — Oeri 0:2, Bežjak — Vertuš 2:0.

LESTVICA: 1. Kovina 6, ... 4. Merkur 2, 5. Ingrad 2, 6. Ilirija 2, 7. Gornja Radgona 0, 8. Novotehna 0.

V 4. kolu 9. novembra igra Novotehna v gosteh z doslej še neporaženo Soboto.

I. SNTL, moški, 3. KOLO: MELAMIN — JESENICE 6:3, MELAMIN — KAJUH SLOVAN 7:2 in TKI KEMIČAR — NE KRŠKO 3:6.

LESTVICA: 1. Melamin 10, 2. NE Krško 10, itd.

nogomet

II. SNL, zahod: STUDIO D ELAN — SPZ TRIGLAV 1:1 (0:0)

Strelec za Novomeščane Mesojedec v 79. min. iz 11-metrovke.

Ostali izidi: Svoboda Kisovec — Tabor Jadran 2:0, Slavija SET — Solinar 3:0, itd.

LESTVICA: 1. Tabor Jadran in Slavija SET po 15, 3. Svoboda Kisovec in SPZ Triglav po 14, 5. Elan Studio D in Ilirija po 13, itd.

Pari prihodnjega kola: Ilirija — Elan Studio D, SPZ Triglav — Jesenice, Branik — Slavija SET, itd.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 31. X.

SLOVENIJA 1

8.35 — 23.55 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 MOJA DRUŽINA IN OSTALE ŽIVALI, angl. nadalj., 6/10
9.30 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
ŠOLSKA TV:
10.20 VELIKANI SVETOVNE KNJIŽEVNOSTI: LSUTREAMONT
10.50 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE: MOŽGANI
11.15 NIKOLI VEČ, angl. nadalj., 2/3

12.05 VIDEO STRANI
13.30 POROČILA
15.00 MOZAIK, ponovitev
16.00 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
BOJ ZA OBSTANEK: NA MORJU, ponovitev
17.30 V ČETRTEK OB 17.30
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
NEVARNI ZALIV, kanadska naniz., 20/20
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 LJUBEZEN IN SOVRAŠTVO, kanadska nadalj., 2/4
21.00 TEDNIK
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA
TAKSI, amer. naniz., 2/12
KALNI IZVIR, avstralska nadalj., 3/10
JAZZ, BLUES...
23.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.10 Euroritem (6. oddaja) — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 Komemorativna slovesnost (posnetek z ljubljanskih Zal) — 20.30 Klasični dosežki v oblikovanju (angl. dok. serija, 2/6) — 20.55 Mali koncert — 21.00 Večerni gost: dr. Ljubo Širc — 21.55 Retrospektiva: Iz slovenske dramatike: A. Hieng: Osvajalec (predstava Mestnega gledališča ljubljanskega) — 0.20 Yutel

HTV 1

7.30 Program za svobodo: 7.30 Poročila — 8.00 Poročila — 9.00 Poročila — 10.00 Poročila — 11.00 Poročila — 12.00 Poročila — 13.00 Poročila — 14.30 Poročila — 16.00 Poročila — 17.00 Poročila v znglaščini — 18.00 Poročila — 19.30 Dnevnik 1 — 23.00 Dnevnik 2 — 0.00 TV izbor — 1.00 Poročila

PETEK, 1. XI.

SLOVENIJA 1

8.55 — 13.45 in 15.00 — 1.15 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 TV MOZAIK
P. Ovsce: PEPELKA, gledališka slikanica
KLUB KLOBUK
LJUBEZEN IN SOVRAŠTVO, kanadska nadalj., 1/4
EURORITEM, 6. oddaja
SLAVNOSTNI KONCERT IZ RIMA
13.30 POROČILA
13.40 VIDEO STRANI
15.25 UMBERTO D, italij. film
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
TEDNIK
18.10 NE JEJTE SLIK, oddaja za otroke
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.00 FORUM
20.20 HOLL, angl. dok. oddaja
21.25 ZGODBE STIGA TREENTERJA, švedska naniz., 2/6
22.25 DNEVNIK 3, VREME
22.50 SOVA:
PRI HUXTABLOVIH, 14. epizoda amer. naniz.
DNEVNIK PODEŽELSKEGA ŽUPNIKA, franc. film (ČB)

SLOVENIJA 2

18.45 Euroritem (ponovitev 6. oddaja) — 19.00 Čez tri gore: Obirski ženski oktet in Kvartet bratov Smrtnik — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 Leto po poplavah — 20.30 Oči kritike — 21.10 Gallusovo zvočno bogastvo — 22.10 Yutel

SOBOTA, 2. XI.

SLOVENIJA 1

8.10 — 0.55
8.25 VIDEO STRANI
8.35 TV MOZAIK
8.35 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 24. lekcija
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.15 LONČEK, KUHAJ
9.25 NASLIKAM TIČKO
9.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35 EX LIBRIS: PRGIŠČE IN DIJE
10.40 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.35 VEČERNI GOST: DR.

LJUBO ŠIRC

12.35 OČI KRITIKE

13.15 FORUM

13.30 POROČILA

13.40 VIDEO STRANI

14.30 MARLBORO MUSIC SHOW, ponovitev

15.00 SOVA, ponovitev

16.55 POSLOVNE INFORMACIJE

17.00 DNEVNIK 1

17.05 QUO VADIS, 1. del amer. filma

18.30 KLASIČNI DOSEŽKI V OBLIKOVANJU, angl. dok. serija, 2/6

18.55 RISANKA

19.20 TV OKNO

19.30 DNEVNIK 2

19.55 VREME

20.00 ŽTRIP

20.20 UBRANJE 3 X 3

20.35 TVARIETE

21.35 SOVA
NA ZDRAVJE!, 36. epizoda amer. naniz.

22.00 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME

22.25 SOVA:
KALNI IZVIR, avstralska nadalj., 4/10

RDEČI PAJEK, amer. film

0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.00 Kavarna (ponovitev) — 19.00 Garfield in prijatelji — 19.30 Dnevnik HTV — 20.15 Filmske uspešnice: Uboj Trockega (franc.-italij. film) — 21.55 Gostovanje Slovenskega nacionalnega baleta v Minску) - 22.35 Yutel

NEDELJA, 3. XI.

SLOVENIJA 1

7.55 — 0.40 TELETEKST

8.10 VIDEO STRANI

8.20 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ŽAV

NEVARNI ZALIV, kanadska nadalj., 20/20

9.45 UMETNOST ZA VSAK DAN, franc. dok. serija, 5/5

10.40 GARFIELD IN PRIJATELJI, ponovitev

11.05 VIDEOMEH

11.35 OBZORJE DUHA

12.00 MURPHY BROWN, 12. epizoda amer. naniz.

12.30 POROČILA

12.40 ZELENA URA, ponovitev

13.40 ONA + ON

14.40 ZA TEŽAVE BEDNARSKI, poljska nadalj., 5/7

15.40 SOVA, ponovitev

16.50 EP VIDEO STEANI

16.55 POSLOVNE INFORMACIJE

17.00 DNEVNIK 1

17.05 NEUKROTILJIVI, amer. film

19.00 RISANKA

19.15 TV OKNO

19.20 SLOVENSKI LOTO

19.30 DNEVNIK 2

19.55 VREME

19.59 ZRCALO TEDNA

20.20 MOJ PRIJATELJ GIONO, franc. naniz., 1/6

21.25 EPP

21.30 ZDRAVO

22.50 DNEVNIK 3, VREME

23.15 SOVA:
POLNA HIŠA, amer. naniz., 20/22

KALNI IZVIR, avstralska nadalj., 5/10

0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.00 Program HTV — 19.00 Da ne bi bolelo: Debelost je ozdravljiva — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 V orlovi deželi (angl. poljudnoznan. serija, 5/8) — 21.10 Ciklus filmov M. Pialata: Policija (franc. film) — 22.40 In memoriam: Miles Davis (2. del) — 23.25 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Nedeljsko dopoldne — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film — 13.55 Družinski magazin — 14.25 Nedeljsko popoldne — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Dramski program — 21.35 Inozemska znanst.-popularna serija — 22.25 Dnevnik — 22.45 Športni pregled — 23.30 Glasbena oddaja — 0.30 Poročila

PONEDELJEK, 4. XI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.35 in 13.15 — 0.55 TELETEKST

8.50 VIDEO STRANI

9.00 MOZAIK, ponovitev

12.25 VIDEO STRANI

13.30 DNEVNIK 1

15.00 OBZORJA DUHA, ponovitev

15.20 SOVA, ponovitev

16.45 POSLOVNE INFORMACIJE

16.50 DNEVNIK 1

16.55 SLOVENSKA KORNICA

17.05 MOZAIK, ponovitev

ZDRAVO

18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE

19.00 RISANKA

19.20 TV OKNO

19.30 DNEVNIK 2

19.55 VREME

20.05 J. Tavčar: BALADA O JUBILEJU, drama TV Slovenije

21.20 OSMI DAN

22.05 DNEVNIK 3

22.30 PORTRET SLOVENSKIH GLASBENIKOV: SAMO HUBAD

23.10 SOVA:
KALNI IZVIR, avstralska nadalj.,

NEDOTAKLJIVI, 10. epizoda amer. naniz.

SLOVENIJA 2

17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik KP — 20.00 Pesem je ... Tomaž Pengov — 20.30 Po sledeh napredka — 21.00 Sedma steza — 21.30 Made in Slovenija — 22.20 — 23.00 Yutel

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Otroški program — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Satelitski program — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar, Šolski program — 17.30 Hrvaška danes — 18.15 Otroški program — 18.45 Dokumentarna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Domača serija — 20.50 Zunanja politika — 21.20 Dnevnik 2 — 21.45 Kinoteka — 23.15 Poročila

TOREK, 5. XI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 1.10 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.00 V ČETRTEK OB 17.30, ponovitev
11.00 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 26. lekcija
11.25 SEDMA STEZA
11.55 OSMI DAN
12.40 MADE IN SLOVENIJA

13.30 DNEVNIK 1

14.30 VIDEO STRANI

14.40 MOZAIK, ponovitev

ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 26. lekcija

15.05 SOVA, ponovitev

16.45 POSLOVNE INFORMACIJE

16.50 POROČILA

16.55 SLOVENSKA KRONIKA

17.05 MOZAIK

ŠOLSKA TV

18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE

19.00 RISANKA

19.20 TV OKNO

19.30 DNEVNIK 2

19.55 VREME

20.05 OBCUTEK KRIVDE, angl. nadalj., 4/7

21.00 NOVOSTI ZALOŽB

21.10 SHOW RUDIJA CARRELLA, ponovitev

22.45 DNEVNIK 3, VREME

23.05 POSLOVNA BORZA

23.20 SOVA:
ŽIVLJENJE BREZ GEORGA, angl. naniz., 3/6

KALNI IZVIR, avstralska nadalj., 7/10

GLASBA SKOZI ČAS, 5/16

SLOVENIJA 2

17.10 Euroritem (7. oddaja) — 17.30 Studio 2 Koper — 19.00 II. mednarodni festival zborovskega narečnega petja — 19.30 Dnevnik SA — 20.00 Žarišče — 20.30 Umetniški večer: S skrbjo in obupom (zadnji del nizozemske dok. serije) — 23.00 Yutel

SREDA, 6. XI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.20 in 13.15 — 1.00 TELETEKST

8.50 VIDEO STRANI

9.00 TV MOZAIK, ponovitev

ŽIV ŽAV

BALADA O JUBILEJU, drama TVS

OBCUTEK KRIVDE, angl. nadalj., 4/7

EURORITEM 7. oddaja

13.30 DNEVNIK 1

15.20 SOVA, ponovitev

16.45 POSLOVNE INFORMACIJE

16.50 POROČILA

16.55 SLOVENSKA KRONIKA

17.05 MOZAIK, ponovitev

BOJ ZA OBSTANEK

DOMAČE OBRTI, nizozemska izobraž. oddaja, 7/13

17.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADE

19.00 RISANKA

19.30 DNEVNIK 2

19.55 VREME

20.05 FILM TEDNA

POVEČAVA, angl. film

22.00 INTERVJU

22.40 DNEVNIK 3

23.05 DRUGA GODBA 91

23.35 SOVA:
ALF, amer. naniz.

KALNI IZVIR, avstralska nadalj., 8/10

0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.10 Euroritem (ponovitev 7. oddaja) — 18.30 Mostovi — 19.00 Studio Maribor — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sredo — 22.15 Svet poroča — 23.00 Yutel

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Otroški program — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Satelitski program — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar, Šolski program — 17.30 Hrvaška danes — 18.15 Otroški program — 18.45 Poljudnoznanstveni program — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Filmski večer — 22.00 Dnevnik 2 — 22.25 Dokumentarni program — 23.25 Poročila

VERDERBER V KANADO — Toni Verderber bo skupaj s svojim ansambлом spomladi 1992 odpotoval v Kanado. Za njegovo glasbo, obogateno s tamburico, se zanimajo predvsem čez lužo živeči Belokranjci. Tonijeva skladba vrtilo po tamkajšnjih slovenskih radijskih postajah, poslušalci pa si želijo videti starotroške fante tudi v živo. Verderberjeva kanadska turneja bo trajala po vsej verjetnosti štiri tedne; ansambel bo imel osem nastopov, igral pa bo tudi na slovenski ohceti. Poleg priprav na turnejo pa Toni pospešno sklada, saj namerava v kratkem času izdati novo kaseto. (T. G.)

DRUGA SLOVENSKA BUČA — Vzgojili so jo složni vinogradniki vinske gorice Hribi. Ima več botrov in dva lastnika: Franc Avsec je preskrbel seme, Franc Pavlin pa je dal prostor na svojem kompostu. Seme so položili v zemljo 22. aprila ob slovesnosti in čez štirinajst dni se je iz komposta že prikazal prvi list. Rasla je zelo hitro in na glavno steblo se je obestilo več manjših in velikih buč. Pustili so le dve, ki so po velikosti prednjačile. Prvo jedilno bučo velikanko so snedli vaščani Malega Slatnika, težje pa so komisijci izmerili in odprli šele konec minulega tedna. Njen dvojni premer (dolžina in širina) je znašal 415 centimetrov, kar je le pet centimetrov manj od tiste, ki je zmagala kot največja buča v Sloveniji. Na tehničarji je hribska velikanica pokazala kar 79 kilogramov. Žal je na tekmovanje niso odpejali, ker se niso mogli poenotiti, kdo je pravzaprav lastnik. (Foto: J. Pavlin)

TV OSVEŽITEV

RIBNICA — V ribniški občini s pomočjo pretvornika nad Ortnekom lahko spremljamo tudi TV Koper, ki je bila zaradi športnih oddaj zelo gledana. Za isti kanal pa se zdaj interesira ljubljanski »Kanal A«, se pravi komercialna televizija, ki obljublja, da bo sredi oktobra začela oddajati sedemurni program, ki bo športno-glasbeno obarvan. To bi bila v sivi sedanjih oddaj prava osvežitev.

M. G.-č

NEGA BOLNIKOV

KOČEVJE — Občinsko vodstvo RK Kočevje organizira tečaj nege bolnika na domu. Je brezplačen in se nanj lahko prijavi vsak. Začet se bo, ko bo dovolj prijav, se pravi 15 do 18 kandidatov. Tečaj bo v Domu starejših občanov, kjer imajo tudi naj sodobnejše pripomočke za ta program. Vodila ga bo glavna sestra doma starejših občanov Stanka Žagar.

V KORAK S ČASOM

LOŠKI POTOK — V Osnovni šoli dr. Antona Debeljaka v Loškem Potoku bodo poleg angleščine kot fakultativnega predmeta, ki se že izvaja, uvedli tudi pouk računalništva, ki bo potekal v obliki tečaja. Denar za nakup računalniške opreme in petih PC AT računalnikov, s katerimi bodo otroci v prihodnje delali, je dala krajevna skupnost Loški Potok. S koristnostjo in uporabnostjo računalnikov pa so se že lahko seznanili starši na četrtkovem skupnem roditeljskem sestanku staršev vseh učencev šole.

• V politiki ni ne večnih prijateljev ne večnih sovražnikov, je le večni interes.

Prave vragolije na orglice

Na

Kmečki pisatelji v Litiji

Zarek upanja v teh hudih časih, pa tudi tožba: »Uredniki objavljajo knjige samo še sami sebi.«

V soboto, 19. oktobra, so prijazni literarni knjižničarji priredili prisrčen sprejem nam, pisateljem v kmetijskih povetih. Tako v teh težkih dnevih posije v naša srca tudi kak svetel žarek. Res, lepo je bilo med njimi.

Pisatelj Janez Švajncar nas je spravil v dobro voljo in smeh. Opazil je namreč, da je udeležba v dvorani manjša, kot je bila na prejšnjih srečanjih, zato je dal priznanje litjskemu županu: »Vidim, da je udeležba velika, saj je župan prisoten v imenu vseh občanov!« Odprl je svojo beležnico z zapiski. Tudi ta je bila prazna, češ: »Prišli so resni časi. Uredniki po založbah tudi vsestransko 'aparajo' in objavljajo le drug drugemu samo svoje stvaritve.« Poslušalci smo pritrilno kimali in se od srca nasmejali šalim, ki so bile izrečene na naš račun.

Organizatorji so se trudili za lepo in veselo vzdušje v dvorani. Zlata in Jože Volarič sta razstavila svoje stvaritve. Postala sta sama svoja založnika. Anica Zidar je v imenu pisateljev napisala opozorilo Evropski skupnosti, naj se že neha morija na Hrvaškem. Minka Kr-

vina je povedala, da je prenehala pošiljati svoje stvaritve založbam. Škoda, njene knjige so tako lepe!

Poleg dobre volje in lepega vzdušja pa sem opazila tudi prikrito grenkobo in obziranje, zaskrbljene zaradi agresije južnih bratov. Koliko nedolžnih ljudi zdaj umira in beži s svojega!

MARIJA NEMANIČ
Lokvica

ZA DRAGE INSTRUMENTE

V sklad z drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: spodnji del Ulice Ilke Vaštevove Novo mesto namesto venca na grob Danijele Frlan 2.500 tolarjev; sosedje Šolske in Dilančeve ulice Novo mesto namesto cvetja za pokojno Viktorijo Prijatelj 2.000 SLT; Nace Gergorčič, Lebanova 25, Novo mesto, namesto cvetja na grob Dragu Forščku 500 SLT; kolektiv Razvojnega raziskovalnega centra Novo mesto namesto venca za pokojno Marijo Škufca 3.000 SLT. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Kako do svojega doma?

Veliko ljudi vprašuje, kako je možno odkupiti stanovanje — Nekaj pojasnil s pristojnega mesta

KOČEVJE — Antuna Gašparca, ki odgovarja pri kočevski občinski skupščini za stanovanjsko področje, smo zaprosili za odgovore na nekatera vprašanja s tega področja, predvsem o možnostih za odkup stanovanj. Odgovoril je tako:

Nova stanovanjska zakonodaja velja od 18. oktobra. Gre za privatizacijo družbenih stanovanj, cena stanovanja pa je odvisna tudi od načina plačevanja.

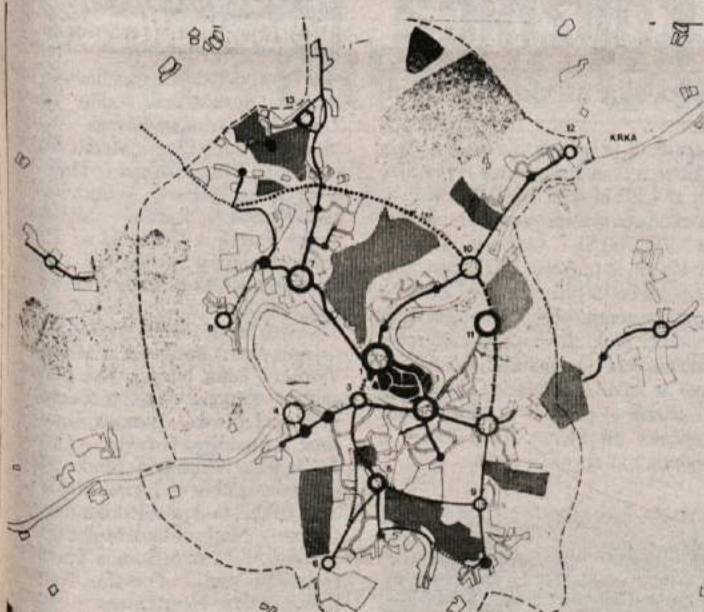
V načelu se izračuna vrednost stanovanja po formuli: število točk (ocenitev stanovanja) x vrednost točke (30. septembra je bila 66,6 SLT) x število kv. m stanovanja. Upoštevati pa je treba še korekcijski faktor, kar pomeni, da bo manjše stanovanje glede na gornjo formulo nekoli dražje, večje pa nekoliko cenejše.

Vsak stanovalec — kupec ima na tako izračunani znesek, če ceno plača v 60 dneh, 60 odst. popusta, se pravi, da plača le 40 odst. izračunane vrednosti stanovanja. Če bo stanovanje odplačeval 20 let, ima 30 odst. popusta od izračunane cene in mora 10 odst. plačati

takoj, preostalo pa v 20 letih v mesečnih obrokih, ki pa so sproti usklajevani glede na rast cen stanovanj (vrednosti točke za izračun vrednosti stanovanja). Za vsako skrajšavo časa odkupa pa ima kupec za vsako leto še po 1,5 odst. vrednosti stanovanja popusta. Za skrajšanje odplačila se lahko kupec odloči tudi med odplačevalno dobo.

Ko je odgovarjal na predlog, naj bi v stanovanjskih blokih s preselitvami zagotovili, da bodo v nekaterih samo kupci, v drugih pa najemniki, je odgovoril, da to ni možno izpeljati, če se stanovalci s tem (preselitvijo) ne strinjajo. Nadalje je povedal, da stanovanja prodajajo lastniki stanovanj, le solidarnostna in občinska pa prodaja občina. Prazna stanovanja bodo lastniki verjetno prodajali po polni ceni. Republiški upravni organ pa bo v treh mesecih izdelal normative in standarde za uveljavljanje pravic do socialnega stanovanja in tudi metodologijo oblikovanja stanarin v neprofitnih stanovanjih.

J. PRIMC

LOKALNI CENTRI — Zasnova prostorske hierarhije v Novem mestu s prikazanimi lokalnimi centri (velikost/debelina kroga označuje pomen), najpomembnejšimi strukturnimi osmi mesta ter osnovne trajno nepozidane površine v območju mesta.

Štirje fantje v štirih minutah

Obisk pri četverčkih Damjane in Leona Bihar v Novem mestu — Danes so stari en mesec — Pomoč

Četverčki so čudež narave, saj se po svetovni statistiki rodijo na 850000 »normalnih« rojstev. Slovenci smo majhen narod, pa se lahko pohvalimo, da ta čas v Sloveniji živi pet četverčkov. Prvi in najstarejši so četverčke iz Maribora, ki so danes že odrasla dekleta. Rodile so se 3. avgusta 1963. leta. Šest let so danes stari četverčki Rok, Tadej, Jan in Nina zakonček Logar. Tretje četverčke je rodila Zdenka Šavel iz Murskih Crncev 1. decembra 1985. leta. V zadnjem času je kar precej slišati in prebrati tudi o Drakslerjevih četverčkih iz Trbovelj, ki so se rodili 19. junija še v stari Jugoslaviji.

Prvi s samostojni Sloveniji pa so se rodili novomeški četverčki zakonček Damjane in Leona Bihar iz Bergmanove hiše na Glavnem trgu 1 v Novem mestu. Danes so stari natanko mesec dni, in kar je ta čas najvažnejše: lepo napredujejo. Skrbno osebje novomeške porodnišnice 24 ur bdi nad njihovim počutjem. Vse tako kaže, da bodo porodnišnico zapustili čez kak teden. Rojstvo Biharjevih četverčkov je sicer v prvi vrsti dosežek zakonček Bihar, veliko zaslug za ta dogodek pa gre pripisati tudi osebju porodnišnice. Trboveljski četverčki so nastali z umetno oploditvijo, dolenski pa so delo narave. Prav zato se je moral predstojnik porodnišnice dr. Marjan Pavlin Damjani še posebej posvetiti in spremljati njeno rizično nosečnost.

Damjana se je prvič oglasila v bolnici v drugem mesecu nosečnosti. Z ultrazvokom jo je pregledal dr. Pavlin in obstal presenečen, saj v svoji dolgoletni praksi prek te aparature še ni videl četverčkov. »Že pri dvojčkih je rizična nosečnost, pri četverčkih pa je toliko večja in bolj nevarna. Damjana je že prej imela težave z donositvijo. Sprva sem se bal, da se bo odločila za splav ali za možnost, da bi enega ali dva zarodka odstranili, saj bi se tako povečala možnost za normalno donositvev. Damjana je odločila, da ostanejo vsi štirje. Tudi sam sem videl, da so možnosti, saj so bili vsi zarodki enako veliki in vsak v svoji plodovni vrečki.

Dr. Marjan Pavlin

Damjani smo naredili cerclago — zavezali smo ji maternični vrat,« pripoveduje dr. Pavlin.

Od 22. maja je Damjana ostala v bolnišnici pod stalnim nadzorom zdravnikov in sester. Ves čas je morala ležati, v trebuhu pa je vsepovsod brcalo. Misliti je morala le na svoje četverčke. Le redki so bili, ki so vedeli, kaj se pripravlja v novomeški porodnišnici. O trboveljskih četverčkih so v reviji Jana »razzobnani« že tedaj, ko jih je mamica Mojca še nosila pod srcem. Biharjevi te novice niso zaupali niti najbližjim sorodnikom, saj bi se lahko kaj zgodilo in potem bi bilo razočaranje.

Ko je prišel 1. oktober, se je Dam-

PRVA SKUPNA FOTOGRAFIJA — Nastala je minulo sredo popoldan. Mamica Damjana drži Tilna in Filipa, oče Leon pa Sama in Adama. (Foto: J. P.)

GORENJE BIHARJEVIM — Franc Košec, direktor programa pralno-pomivalne tehnike v Gorenju, in Jože France (levo), vodja servisnega centra Gorenje servis iz Novega mesta, sta v četrtek družini Bihar izročila darila tega velikega kolektiva. Očetu četverčkov Leonu (desno) so izročili najnovejši pralni stroj PS 808 Gold in 40 kilogramov pralnega praška. Lesna industrija Glin iz Nazarij je podarila večnamensko omaro, Gorenje — mali gospodinjinski aparati pa električni ročni mešalec s podstavkom. Novomeški Gorenje Servis bo pet let zagotavljal brezplačno nemoteno delovanje pralnega stroja. Vsa darila so vredna več kot 50.000 tolarjev. (Foto: J. P.)

jana pričela pripravljati na porod, pa tudi osebje porodnišnice je bilo nared za tako velik dogodek. V porodni sobi je bilo komajda dovolj prostora za vse zdravnike, babice in sestre, ki so želeli spremljati, kako se rodijo četverčki. Porod je bil za šest tednov prezgoden, kar pa za večplodno nosečnost ni nič nenavadnega. Trboveljski četverčki so se rodili v 31. tednu in so zato vsi po vrsti morali v inkubatorje. Tudi Damjana je rodila s carskim rezom. Ob 9.37 je prvi zajokal Tilen, za njim pa Filip. Samo in Adam. Štirje fantje v štirih minutah. Damjana jih je lahko videla šele čez tri dni, ko se je dovolj opomogla od težkega poroda. Najlažji, Tilen, je nekaj dni dobival kisik in ležal v ogrevalni postelji, tudi Filip se je nekaj dni ogreval v »zabojniku«. Samo in Adam pa sta bila že od prvega dne prava korenjaka.

Ze od prvotno atrakcijo novomeške porodnišnice še danes nadvse pri-

zadevno skrbe sestre in pediatrija dr. Pavlinova. Hranijo jih s humano O po stekličkah. Adama in Sama pa k sebi stisne tudi mamica in ju podoji. »Zlate fante«, ki ne poznajo joka, do-dobra ločijo med seboj tudi sestre negovalke. Še posebej jih ločijo po njihovih navadah. Samo hoče biti vedno prvi nahranjen, Filip je zato rad ljubosumen, Tilen je še vedno najlažji in najmanjši, zato pa največ poje. Adam se že drži pokonci. »Če bodo tako složni, kot so bili v trebuhu, bo njihovo in najino življenje nekaj čudovitega. Tega si vsi želimo,« je za konec povedala Damjana, očka Leon pa je pristavil: Vem, da bomo imeli štirikratne težave, štirikratne skrbi, ampak upam, da bomo tudi štirikratno srečni.

Biharjevi četverčki bodo čez kak teden doma na Glavnem trgu. V majhnem stanovanju znotraj ene najstarejših hiš starega mesta, bo poslej

domek tudi za male korenjake. Doma jih že čakajo dve posteljici in štiri zibke ter nov pralni stroj Gorenja. Oče Leon ima še veliko skrbi. Kot pravnik je po stečaju Iskre ostal na cesti, pa tudi Damjano je doletela enaka usoda. Danes je tako, da se povečanje družine za enega člana že krepko pozna v družinskem proračunu. Če pa se to število poveča za štiri, je pričakovati že majhno katastrofo. Ta skrb je odveč, saj so se na pobudo Dolenjskega lista že pričeli javljati tisti, ki žele pomagati. Med prve darovalce se je zapisala novomeška občina, ki je iz proračuna namenila 40.000 tolarjev. Polovico manjšo vsoto so dojenčkom namenili delavci Ljubljanske banke in Dolenjskega lista. V zadnjem času je kar nekaj takšnih, ki v imenu svojega podjetja potrkuje na vrata Biharjevih stanovanj. Mnogi se zavedajo, da so lahko tudi četverčki dobra reklama. IMV že nekaj časa v svoji televizijski reklamni svoj renaul 4 kaže skupaj s četverčki. En primerek so že podarili Drakslerjevim in lahko upamo, da bodo tak družinski avto dobili tudi Biharjevi.

Mamica Damjana se ta čas najbolj veseli, da bo dobila otroško negovalko za pomoč na domu. Za to so izbrali kar njeno sestro Lidijo iz Šmarja pri Šentjerneju, ki se bo za nekaj let preselila k Biharjevim, plačevala pa jo bo občina. Skoraj neverjetno: tudi Lidija bo tako dobila zaposlitev. Pomislite, če bi se Damjana povsem sama ubadala z oskrbo četverčkov, bi ji to, po vseh javnih merilih nege in oskrbe novorojenčkov, odvzelo na dan kar 20 ur časa. Šest- do sedemkratno preživljanje malčkov namreč zahteva porabo blizu 90 plen, da o kapiach in drugem s tem v zvezi niti ne pišemo. Po vsakem previjanju je na vrsti hranjenje, predtem pa še pripravljane hrane. »Kar cel zavitek humane bo šel na dan!« je rekla sestra Nataša, ki je ob našem obisku skupaj s Tatjano, Anico in Karmen hranila mlade Biharjeve nadobudneže.

JANEZ PAVLIN

Kako od urbaniziranega prostora do mesta (3)

Ob razgrnitvi strategije prostorskega razvoja Novega mesta in PUP zunaj mestnega jedra

Sprejete predlaganega dokumenta bo, skupaj s podobnim za zgodovinsko jedro, pomemben korak k dejanski, smiselni preobrazbi Novega mesta. S tem se zaključuje dolgotrajna faza različnih analiz ter tudi sila problematičnih urbanističnih intervencij. Do dejanske sprožitve pozitivnega mehanizma prostorskega razvoja mesta pa bo seveda potrebno poleg sprejetja urbanističnih zasnov in načrta prenove zgodovinskega jedra storiti še zelo veliko. Nekaj pobud za te korake bomo predstavili v 4. nadaljevanju v naslednji številki Dolenjskega lista.

Preobrazba Novega mesta bo imela različen značaj. Polek bo to reurbanizacija, drugod prenova, v nekaterih delih pa le dopolnjevanje obstoječega. Izpeljati jo bo mogoče na dveh ravneh: skozi revitalizacijo javnega prostora z infrastrukturo ter razvojem stavbnih parcel s stavbami.

Revitalizacija, preobrazba javnega prostora, mora zajeti temeljito preobrazbo stične mreže in javnega prostora nasploh. Najpomembnejša je predhodna opredeli-

tev statusa in značaja posameznih javnih površin. Šele na tej podlagi bo mogoče ustrezno na novo zastaviti in projektirati javne infrastrukturne vode ter ulično opremo. Najbolj temeljiti posegi bodo potrebni predvsem v (bivših) vaseh, ki so se »znašle« na pomembnih lokacijah (Bršljin, Šmihel, Žabja vas) in nekaterih stanovanjskih delih ob najpomembnejših strukturah oseb (npr. ob Šmihelski cesti, Drski ipd.), z rastočimi ekonomskimi potenciali pa seveda tudi mestnih parkov, obvodnih ambientov.

b) Razvoj stavbnih parcel in stavb mesta mora potekati tako na konceptualno projektnem področju kot seveda na izboljšanju praktičnih vidikov: bistvenem izboljšanju izkoriščenosti, boljše organizacije stavb, parcel ter optimalnih vključitev posameznih enot v prostorski kontekst.

Obe preobrazbi bosta potekali vzporedno (tudi zaradi lažje izpeljave investicij), vendar bo morala preobrazba javnega prostora dobiti prednost in posebno upravno-politično skrb. Za preobrazbo

gradbenih enot (parcel s stavbami) namreč predlagani pogoji (odlok PUP s priložnikom) podajajo tako formalno pravni okvir kot strokovne usmeritve. Vse ostalo bo stvar strokovne usposobljenosti izdejalcev lokacij in statusa te službe ter ekonomskih mehanizmov (sistemi taks, kreditne politike...). Definiran javni prostor z infrastrukturo pa bo na ekonomskem trgu dejansko določal vrednost posameznega dela mesta.

Strategijo prostorskega razvoja mesta kot izhodišče vsem prostorskim dokumentom Novega mesta (torej tudi PUP in urbanističnim zasnovam) je mogoče strniti v naslednje opredelitve: (OPOMBA: a1 je razdeljen na podtočke a 1, a 2...):

a) Novo mesto se razvija v funkcionalno celovit prostorski sistem, integriran v ambient mestne krajine. Stavbna struktura se razvija le znotraj naselbinskih sklopov, ki so razpoznavane urbane celote s povsem jasno opredeljenim statusom ter identiteto. Kontinuirana povezava urbanega tkiva v posameznih naselbinskih

sklopih (uređenih področjih) zagotavlja ponovno vzpostavitev notranje hierar-

Ureditveno področje	Najpomembnejši lokalni centri (z oznako iz karte)
I. središče mesta	1. generativni lokus Novega mesta (zgodovinsko jedro) z lok. centroma na Novem trgu in v Kandiji
II. Grm/Recljev hrib/Žabja vas/IMV	2. Žabja vas
III. Drska/Brod/ Irča vas	3. križišče v Kandiji,
IV. Šmihel/Regrča vas	4. križišče Novo mesto — Dol. Toplice/ Ul. Slavka Gruma
V. Bršljin/Cegelnica	5. Šmihel
VI. Gotna vas	6. stik Regrčih košenic z Regrčno vasjo
VII. Ločna/Ragovo	7. Kettejev drevored/Kolodvorska/Kurirska
VIII. Mačkovec	8. Cegelnica (aktiviran ob izgradnji v Mestni hosti
IX. Vel. Bučna vas/Dol. Kamence/Muhaber/Potočna vas	9. območje starega križišča Karlovške in Belokranjske c.
	10. (novi) križišče v Ločni ob mostu
	11. potencialni poslovni center v Ragovem
	12. vas Mačkovec (do cerkve)
	13. odcep od Ljubljanske c. za Dol. Kamence

hije. a1) Tako se znotraj ureditvenih področij (VP) oblikujejo lokalni centri, povezani s strukturnimi osmi — tako centri kot strukturne osi pomenijo vsebinski ter oblikovno prostorske poudarke v urbanem tkivu.

V območju mestne krajine se oblikujejo vsi trije submestni centri: Smolenja vas/

Cikava, Prečna in Zalog.

a2) Entitete mestne krajine ostanejo njeni nosilci: zgodovinski jedro (generativno izhodišče poselitve), Ragov log, Portovald, Marof in Brezovica (bodoči parki različnega pomena in namena). Poseben status imajo še območja tekočih voda (Krke, Težke vode, Bršljinskega potoka, Šajserja, Temenice).

a3) Posamezni naselbinski sklopi (ureditvena področja) so med seboj ločeni z nepozidanimi sklopi (Mestne. Gotske in Grmske njive, Boršt pod Dol. Kamenkami, Krtinke v Ločni, okolica pokopališča v Šmihelu...)

a4) Najkvalitetnejše dominante (Kapitelj, cerkvi v Šmihelu, Mačkovec...) so absolutno višinsko merilo stavbam v vplivnem območju.

b) Preusmeritev prostorskega razvoja v izkoriščanje obstoječih kapacitet,

c) Koncentracija najbolj motečih industrijskih, energetskih in drugih sistemov na eni lokaciji. Obstoječi veliki, sicer moteči industrijski sistemi naj se razvijajo v okviru že načetih površin brez izjemnih prostorskih širitve. Kot najprimernejše lokacije za centralni industrijski sklop po izkoriščanju kapacitet v Bršljinu se izpostavljata območji Kojarcev in južni del Žabjaka JOŽE SLAK

Tudi Philips kupuje v Šentjerneju

V šentjernejski Iskri Hipot ima delo okoli 700 ljudi — Domači trg skoraj zamrl — Eni največjih proizvajalcev elementov za medicinske aparate

ŠENTJERNEJ — V največji šentjernejski tovarni, Iskri Hipot, je zaposlenih nekaj manj kot 700 ljudi. Jasno je, da je ta kraj z okolico v veliki meri odvisen od poslovanja te tovarne, ki daje kruh toliko domačinom in okoličanom. Kljub velikim težavam, ki so se na Iskro zgrnile v zadnjem času, zlasti ob začetku vojne v Sloveniji in sedaj, ko so tako rekoč povsem prekinjeni blagovni in denarni tokovi s preostalim delom Jugoslavije, kjer je ostal zaprt velik del prejšnjega domačega tržišča, še vedno poslujejo pozitivno. Kmalu pa si obetajo tudi boljše čase.

»V zadnjem letu dni smo število zaposlenih zmanjšali za 80 do 90 ljudi,« je povedal direktor Iskre Hipot Franc Baznik. »Doselej je šlo to na neboleč način, tudi brez dokupa let, vendar v sodelovanju s skupnostjo za zaposlovanje pripravljamo tudi to...« V Iskri tudi zatrjujejo, da ne bi radi še naprej zmanjševali števila zaposlenih, ampak pripravljajo dodatne programe, tako da bi imeli vsi sedaj zaposleni dovolj dela. Njihov glavni proizvod so potenciometri in hibridna debeloslojna vezja, imajo pa še nekaj manjših programov. Njihovi glavni kupci so finalisti v tako imenovani zabavni elektroniki pa tudi proizvajalci raznih instrumentov in opreme. Večji del svoje proizvodnje Šentjernejski prodajo na tuj, in to izključno na za-

hodna tržišča. Med njihovimi večjimi kupci so tudi svetovno znane firme, kot so ITT Nokia, Siemens, Grundig, Philips, Nordmende, Telefunken, Saba in drugi.

Več kot pol svojega prihodka ustvarijo s prodajo na tujih trgih, po zmešnjavi v Jugoslaviji in prekinitvi vseh tokov pa skušajo izvoz še povečati. »Z dosežanimi in največjimi tujimi naročili kljub vsemu, kar se dogaja pri nas, normalno sodelujemo, novih naročil pa za sedaj še ni, ker tuji čakajo, kako se bo pri nas vse razpletlo,« pravi Baznik.

Šentjernejska Iskra je tudi pomemben proizvajalec elementov za medicinsko elektroniko in na svetovnem trgu predstavlja 5 odst. celotne proizvodnje,

načrtujejo pa celo, da bi do leta 1993 ta že tako velik delež povečali na 10 do 15 odst. To je možno tudi zato, ker imajo dobrega tujega kupca, eno najbolj znanih firm medicinske elektronske opre-

● S prehodom na tolar in tako z bolj realno vrednostjo konvertibilnih valut se je bistveno popravil položaj šentjernejske Iskre, ki je velik izvoznik, saj vrednostno izvozi dvakrat več kot uvozi. Kljub temu pa so zaradi sedanjih težav plač še vedno nizke, celo manjše, kot naj bi jih delavci dobili po kolektivni pogodbi. Za september je znašala povprečna plača 9.300 tolarjev. »Če se bodo stvari na domačem trgu uredile in če bomo s tujimi partnerji sklenili nove pogodbe za prihodnje leto, se bo tudi na tem področju stanje do prihodnje pomladi popravilo,« napoveduje direktor.

me na svetu. Seveda gre tu za najvišjo kakovost in tudi svoj razvoj so v Šentjerneju usmerili na področje senzorjev tlakov. Nasploh gredo v korak z razvojem na svetovnem trgu. Kljub vsemu pa se niso odpovedali slovenskemu niti jugoslovanskemu trgu. »Ko se bodo zadeve uredile, bodo tudi domači in jugoslovanski kupci spet prišli, saj so odvisni od nas, proizvodnja pa tudi ne bo mogla zamreti,« je prepričan Baznik.

A. BARTELO

Občina je odprla mošnjo

Kritike na račun projektiranja in nadzora, a dodatna dela za OŠ Žužemberk plačana

NOVO MESTO — Nova žužemberška osnovna šola, za katero se novopečeni krajevni politiki še kar hvalisajo, da je njihova zasluga in njihovo delo, je končno finančno pokrita. Šola je stala 4,36 milijona nemških mark. Od tega je bilo z občinskimi samopriskom zbranih 35,8 odstotka, občinski proračun je prispeval 60,3 odstotka, krajevna skupnost Žužemberk pa 3,9 odstotka denarja.

Vse donedavna pa je bilo spornih 260 tisoč mark, za kolikor je bila presežena dogovorjena vrednost investicije. Projektanti in izvajalci jih opravičujejo z dodatnimi deli. Dograjena sta bila dva prostora, sprva namenjena za zasipanje, sanirani temelji stare šole po izkopu, zaradi zasutja dvignjen jašek greznice in vodovoda ipd., zunanja ureditev pa je že tako bila izločena iz finančne konstrukcije investicijskega programa.

Pripomb na takšno postavljanje finančerja pred izvršeno dejstvo je bilo precej v novomeški vladi in odboru za spremljanje in izvajanje občinskega referendumskega programa. Pri tem je bilo ponovno opozarjanje na očitno škodljivo povezavo (slabega?) projektiranja in nadzora v eni osebi oz. v enem podjetju. Zaradi tega so se v Novem mestu v preteklosti že jezili nad ljubljanskim LIZ inženiringom, ki pa je spet prišel do glavne besede. Kljub vsemu je novomeška vlada pristala, da se plačajo obveznosti, izhajajoče iz dodatka k pogodbi o izgradnji osnovne šole Žužemberk v višini 7,5 milijona tolarjev. S samopriskom naj bi plačali 3,8 in iz

proračuna 3,1 milijona tolarjev, ostalo bo prispevala krajevna skupnost Žužemberk.

ZLOBEC GOVORNIK NA POHODU PO LEVSTIKOVI POTI

ČATEŽ — 5. množičnega pohoda po Levstikovi poti od Litje do Čateža na Martinovo soboto, 9. novembra letos, se bo verjetno udeležili tudi številni direktorji oz. vsaj vodilni in vodstveni delavci podjetij in organizacij, ki so pokrovitelji pohoda, in drugi. Organizatorji jih pozivajo, naj se pomerijo s predsednikom slovenskega predsedstva Milan Kučanom, ki je bil že lani zelo hiter, saj je porabil za pot le 3 ure in 59 minut in je tedaj obljubil, da pride tudi letos in da bo skušal »potolčita rekord. Na pohod bo krenil tudi član republiškega predsedstva dr. Matjaž Kmecl, medtem ko bo slavnostni govornik akademik in član predsedstva Republike Slovenije Čiril Zlobec. Osrednja prireditev na Čatežu se bo pričela ob 13. uri, v triurnem kulturno-zabavnem sporedu pa bodo med drugimi nastopili tudi člani KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč. Zasavski registri iz Litje, moški in ženski pevski zbor KUD Fran Levstik iz Gabrovke itd. Prijave bodo sprejemali še na dan pohoda med 7. in 9. uro na železniški postaji v Litiji, posamezniki in skupine pa se lahko prijavijo tudi po telefonu (061) 881-269.

Obalni komorniki

Godalni ansambel iz Kopravnastopil v novomeški frančiškanski cerkvi

NOVO MESTO — Novomeško koncertno jesen, kakor je s programom glasbenih prireditev za sezono 1991/92 začrtal Dom kulture, je začel Obalni komorni orkester. Ta godalni ansambel, ki ga sestavljajo glasbeniki iz Kopravnastopil v novomeški frančiškanski cerkvi.

Komorniki slovenskih obmorskih mest so se novomeškim poslušalcem predstavili z izbranim sporedom skladb tujih skladateljev iz raznih stilnih obdobj, kar sicer sestavlja njihov standardni repertoar, izvajajo pa tudi dela iz sodobne glasbene literature in še posebej skladbe, ki sta jih posebej zanje napisala koprška skladatelj Vladimir Lovc in Aldo Kumar.

Koncert gostov s slovenske obale je torej obsegal skladbe A. Vivaldija, J. S. Bacha, A. Marcella in G. Tartinija, pi-ranskega rojaka, oziroma dela, pisana za izvajanje s solisti. Kot solisti so tokrat z Obalnimi komornimi orkestrom nastopili violinski Sidonija Lebar in Damjana Križman, oboistka Maja Koje in violončelist Marko Prijon. Vsi so dobili prvo glasbeno izobrazbo na glasbenih šolah v omenjenih mestih, kjer so tudi začeli nastopati. Kočeva, Lebarjeva in Križmanova so še študentke glasbenih akademij ali visokih šol doma ali na tujem, kjer so se vidno uvrstile tudi na zahtevnih glasbenih tekmovanjih.

Dodajmo še, da je Obalni komorni orkester, čeprav razmeroma še mlad, že velikokrat uspešno koncertiral in da ima za sabo nastope tudi v Italiji in Avstriji, znani pa so tudi posnetki njegovih radijskih snemanj v Kopru in Trstu. Tudi ti podatki govore o tem, da so Novomeščani v frančiškanski cerkvi prislunili res kvalitetnemu godalnemu ansamblu.

I. Z.

- Pravično vračanje vnukom je zelo vprašljivo dejanje. (Rus)
- Lakota je izvrstna kuharica. (Latiški pregovor)

Loški Potok brez revije

Sesulo pa se je tudi upanje, da bodo v tem kraju obnovili kulturni dom ali zgradili novega

LOŠKI POTOK — Revije Loški Potok poje letos ne bo, tako je bilo sklenjeno na posvetovanju upravne odbora tukajšnjega kulturnega društva in odbora za pripravo revije. Razlogov za odpoved te pomembne pevske prireditve je več in naj je na začetku navedemo nekatere najpomembnejše.

Prvi je nedvomno ta, da kulturno društvo nima denarja. Letos je dobilo le 2.000 SLT (oziroma še din) občinske dotacije, kaj je možno narediti s tako majhno vsoto, se pa ve. Ob tem je moč ugotoviti, da so vsi stiki društva z občinskim kulturnim vrhom že od ukinitve kulturne skupnosti popolnoma pretrgani. S kulturnega vrha ni nikakršnih navodil ali smernic za delovanje, zato v društvu prevladuje mnenje, da je še nadaljnje vztrajanje v njem ob takšnih razmerah samo tratenje časa.

Delo, sicer okrnjeno, nadaljuje le pevski zbor. Ker so dotacije minimalne, se vzdržuje skoraj v celoti sam, in to tako, da nastopa na pogrebnih slovesnostih. Pobude, da bi znova začel delati kino, so propadle. Razpada tudi društvena dvorana. Res je, da šola vedno odstopi telovadnico, kadar je potrebno, a je to le izhod v sili, saj v telovadnici ni odra in ne garderob, brez katerih pa kulturna dejavnost, kot jo ima Loški Potok, ni možna.

Telovadnico je šola rade volje odstopila tudi lani in tako omogočila prirediteljem, da so revijo »Loški Potok poje« uspešno izpeljali, čeprav z velikimi organizacijskimi in drugimi napori. Šlo je, čeprav, kot rečeno, težko, a bil je še dodaten motiv: proslavitev treh visokih kulturnih jubilejev (90-letnice organizirane kulturne dejavnosti v Loškem Potoku, 45-letnice pevskega zbora in 45-letnice kulturnega društva). Zdjaj pa za nadaljevanje dela ni denarja in tudi volje do dela je, to pa je še hujsje, čedalje manj.

V kulturnem društvu si nimajo česa očitati, da niso naredili ali vsaj

poskušali storiti, kar je bilo potrebno, da bi se izboljšale razmere za kulturno dejavnost. V začetku tega leta so poslali občinski skupščini in obravnavo obširno peticijo in predloge za obnovo kulturnega doma ali za novogradnjo. Čeprav je bilo v zvezi s to problematiko prelitega veliko črnila, danih že nič koliko obljub, poleg tega so bili tudi vsi pristojni občinski organi seznanjeni, za kaj gre pri celotni zadevi, pa v Loškem Potoku niso dobili nič odgovora na svoje pisanje. To je še povečalo jezo članov kulturnega društva, a tudi občutek nemoči, in ko je bila beseda na uvodoma omenjenem posvetu o tem, ali je sploh še smiselno vztrajati in da bi vodstvo društva odstopilo, so menili, da razpustitev ali odstop ne bi ničesar razrešila, kvečjemu bi kdaj kasneje, ko bi spet bile boljše razmere in bi hoteli delati, otežila ponovno vzpostavitev društva.

Obsežni načrti, ki jih je društvo sprejelo lani, tako ostajajo neostvarjeni in samo na papirju. Predvsem boleč je problem z društvenim domom, saj že deset let potekajo aktivne priprave na gradnjo, dom pa se pred očmi vseh podira. Še posebej zato bi radi dobili medse nekoga, ki bi povedal, komu je društvo pravzaprav namenjeno in čigava skrb je kultura. Ali tudi manjši kraji lahko kdaj pričakujejo za svoj denar delček kulturne dobrine, nekaj, kar bi jim zlasti v zdajšnjih težkih časih prilo prav oz. veliko pomnilo.

Ali res ni nihče več odgovoren za to, da se dom, zgrajen s prostovoljnimi delom tukajšnjih ljudi, in to v časih, ko je slovenskemu narodu grozil propad, danes podira? A nekdo vendar mora biti odgovoren za take reči, odgovoren tudi zdaj, ko se znova zastavlja vprašanje lastništva in ko kultura, predvsem v vrhovih, postaja del strankarskih fars, seveda na škodo manjših krajev, med kakršne spada tudi Loški Potok.

A. K.

Kmalu nova matična knjižnica

V sklopu HTC Sevnica bo dolgoročno odpravljena prostorska stiska knjižnice

SEVNICA — Vse kaže, da bo občinska knjižnica v Sevnici končno le rešila prostorske in kadrovske zagate, ki so vrsto let, še zlasti pa predlani, postavljale pod vprašaj njen obstoj kot matične knjižnice. Po novem naj bi bila knjižnica v sklopu HTC, nad prodajalnama Jutrjanke in Lisce, ob odhodu dosedanje knjižničarke v pokoj pa nameravajo zaposliti višjo knjižničarko.

Kot pravi tajnik sevnške zveze kulturnih organizacij Albert Felician so lahko zadržali pogojno matičnost knjižnice le z obljubo, da bodo v dveh do treh letih zagotovili vse potrebno. Ko so predlani del knjižnice preselili iz soseske Merxa v sevnško sindikalno dvorano, so le začasno in deloma rešili prostorsko stisko. Letos jim je dal sindikat odpoved za nadaljnjo uporabo sindikalne dvorane, zato so začeli iskati prostore.

Razmišljali so tem, da bi usposobili prostore v bivši Mercatorjevi trgovini tekstila, konfekcije in talnih oblog na Glavnem trgu. Knjižnica bi bila v prvem nadstropju, ločena od spodnjega dela trgovine in bi imela tudi svoj vhod. Vseh prostorov je 230 m², njihova odkupna vrednost je 5.045.000 tolarjev, za dokončno usposobitev pa bi potrebovali še milijon tolarjev. Po drugi inačici naj bi usposobili trenutno prazne prostore v zahodnem delu drugega nadstropja sevnškega gradu. V te prostore naj bi leta 1993 postavili muzejko zbirko o Ajdovskem gradu. Narodni muzej iz Ljubljane je več kot tretjino zbirke že pripravil. Dela za usposobitev knjižnice na ta način bi veljala poltretji milijon tolarjev. Ta lokacija bi prišla v upošteve le v izjemnem primeru, saj bi bilo zelo vprašljivo ogrevanje, tako z elektriko bi bilo gotovo predrago.

OKTOBRSKI TURNIR KLANJCU

SEVNICA — ŠK Milan Majcen je te dni pripravil redni mesečni hitropotezni turnir za oktober. Udeležilo se ga je 14 šahistov, premočno pa je zmagal Toni Kranjec, ki je ugnal vse nasprotnike in zbral 13 točk, sledijo pa: Lazič 10, Mesojedec 10, Šibilja 9, Mirt 8, itd. V skupnem seštevku letošnjih desetih turnirjev prav tako vodi Kranjec s 77 točkami pred Lazičem 73, Derstvenškom 58, Mesojedcem 51, Kolmanom 43, itd. Naslednji turnir bo v nedeljo, 17. novembra, v prostorih ŠK Milan Majcen, pričel pa se bo ob 9. uri.

J. BLAS

PRVAKA VUČKOVIČ IN GRIČARJEVA

NOVO MESTO — V soboto je bil ustanovljen Squash klub Novo mesto, prvi tovrstni organiziran klub v Sloveniji, vodil pa ga bo znani novomeški športni delavec Jože Turk. Ob tej priložnosti je bilo v squash centru na Mestnih njivah tudi prvo občinsko prvenstvo v tej zanimivi športni vrsti, udeležilo se ga je osem deklet in 16 moških. V ženski konkurenci je zmagala Tanja Gričar pred Galičevco, Peljhanovo in Brkopčevco, v moški pa Vučkovič pred S. Turkom, J. Turkom in M. Turkom. K dobri organizaciji prvenstva so pripomogli Oprema, Novoles — Novi Ambienti, Ergo Dvor, Krka, Pekarija Ajda, STenplast Vrhnika, RE — SET, Mesarstvo Bobič, MG — Turizm, Športna zveza, ERRO, Gostišče Opara in Novoline.

ŠAH ZA OBČINSKI PRAZNIK

SEVNICA — V počastitev občinskega praznika bo ŠK Milan Majcen pripravil v torek, 5. novembra, s pričetkom ob 16. uri, hitropotezni šahovski turnir za posameznike in ekipe. Turnir bo potekal v gostilni Janc na Studencu.

PRAZNIK ZA LOKO — Nedeljska otvoritev teniškega igrišča s posebno plastično prevleko, uvoženo iz ZDA ter asfaltnega igrišča za roket, košarko, odbojko in še nekatere športe je pomembna pridobitev za krajevno skupnost Loka pri Zidanem mostu. Celotna naložba je veljala okrog 300.000 tolarjev, izkazala so se nekatera velika slovenska podjetja, kot sta Smelt in SCT Gradiš, ki so prispevala okrog 70 odstotkov naložbe, ostalo pa Ločani s krajevnim samopriskom in okrog 3000 prostovoljnimi urami. Tajnik sevnške Športne zveze, Borut Bizjak, je izročil predsedniku in tajniku loškega športnega društva, Jožetu Hočvarju in Alojzu Golobu, posebni priznanji, obema (na skrajni desni) pa so se zahvalili tudi domačini. (Foto: P. Perc)

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 4. do 13. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Lucija Zupančič iz Dol. Karteljevega — Mitja, Mojca Štancar iz Drušč: Metko, Marjeta Strojnic iz Sp. Mladetič — Tino, Andreja Gornik iz Hrastja — Suzano, Angela Kužnik z Reve — Marjanca, Zeljka Stukelj iz Črnomlja — Tanja, Ivanka Mandič iz Smalčje vasi — Brigito, Marija Količ iz Bosiljevkah sel — Katarino, Tatjana Luzar iz Birčje vasi — Lavro, Slavica Obradovič iz Šiljkov — Ano, Vesna Bosiljevac iz Mrežniške Vasoš — Petra, Natalija Kuk iz Predgrada — Simona, Martina Zaletelj iz Velikega Lipovca — Simona, Janja Bojanec iz Srednjega Grčevja — David, Jožica Brinc iz Škrljija — Marka, Mateja Bobnar iz Zbur — Egona, Majda Urbanč z Viher — Tjašo, Rozika Zugelj iz Omote — Metko, Marta Muhič iz Gor. Lakovnic — Vanjo, Suzana Tramite iz Dobruške vasi — Tomaža, Karmen Kabur iz Gor. Nemške vasi — Roka, Mirjana Ladika iz Kamanja — Dina, Anica Slak iz Zabukovja — Francija, Marjeta Kulovič z Dol. Sušic — Jožeta, Andreja Lužar iz Vinice — Mateja, Irena Ilenič iz Črnomlja — Blaža, Renata Brdanič iz Samobora — Nikola, Smiljana Štepan-Kos iz Črmošnjic — Nevenko, Tatjana Metelko iz Hudega Brezja — Tjašo, Bernarda Šavli iz Hrastnega — Igorja, Mihela Lekš iz Dolge Rake — Dejana, Mira Novak iz Trebnjega — Janjo in Janka, Sanja Tomašević iz Karlovca — Laro in Chiaro, Gordana Lisec iz Bosiljeva — Majo, Jožica Bregar iz Trebnjega — Primoža, Marija Papež-Zarabec iz Trebnjega — Miha, Anika Galež iz Karlovca — Terezijo, Violeta Dragovan iz Črnomlja — Tonija, Bernarda Kump iz Obrha — Lucijo, Janja Hraštars z Vinjega vrha — deklico, Marta Prosen iz Dečje vasi — dečka, Irena Mrgole iz Jelš — dečka, Janja Oven iz Žubine — dečka, Antonija Rajar z Jordankala — dečka, Marjeta Muhič iz Koroške vasi — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Stanislava Žitnik iz Adamičeve 4/a — Manico, Vanja Povše iz Segove 16 — Katarino, Darinka Darjan z Mestnih njiv 12 — Anžeta, Urcja Hrovat iz Kettejevca drevoreda 43 — Mimo, Blanka Perko, Majde Šilc 4 — dečka.

● Davčna pravičnost je ravnateljstvo ljubijev. (Nahr)

● Želja je volja, ki sama sebe ne jemlje čisto resno. (Musil)

Obvezno odkazilo ali ne?

Odkazovanje ni pogruntavščina »rdečih«, ampak ga je uvedel že cesar Franc Jožef

KOČEVJE — O dejavnostih v tednu gozdov in drugih aktualnih zadevah na področju gozdarstva na območju GG Kočevje je Stane Potisek, predsednik Društva inženirjev in tehnikov gozdarstva Kočevje-Ribnica, povedal:

»V okviru tedna gozdov je naše društvo konec oktobra in bo še v začetku novembra organiziralo z osnovnimi šolami Kočevje, Stara Cerkev, Ribnica, Velike Lašče in Dobropole naravoslovne dneve za višje razrede. Učenci četrtega razreda OŠ Kočevje pa so si ogledali še drevesnico na Marofu. Naši člani so sodelovali tudi pri razstavi »Živalski svet«, ki je odprta te dni v Kočevju.

Prav v zadnjem obdobju smo navezali tudi stike med GG Kočevje in poslanci z območja občin Ribnica in Kočevje. Namen tedna in tudi sicer je seznaniti javnost s stanjem v naših gozdovih, ki se na primer zaradi kislega dežja slabša, pa tudi s prihodnostjo gozdarstva, predvsem v luči prihajajočega zakona o gozdovih.

Se vedno je tudi pri nas najbolj občutljivo vprašanje, če naj bo še naprej odkazilo drevoja za posek obvezno ali ne. Nekateri menijo, da je odkazilo socialistična pogruntavščina. V resnici pa je strokovno odkazovanje drevoja za posek tudi na območju Slovenije uvedel že cesar Franc Jožef leta 1852. Ključni opravili odkazovanja sta izbira dre-

Stane Potisek

ves za posek in zbiranje informacij. Vse to je potrebno ne le zaradi usklajevanja interesov stroke in lastnikov gozdov, ampak tudi zaradi vloge gozda v prostoru in njegovega vpliva na življenje vsega.

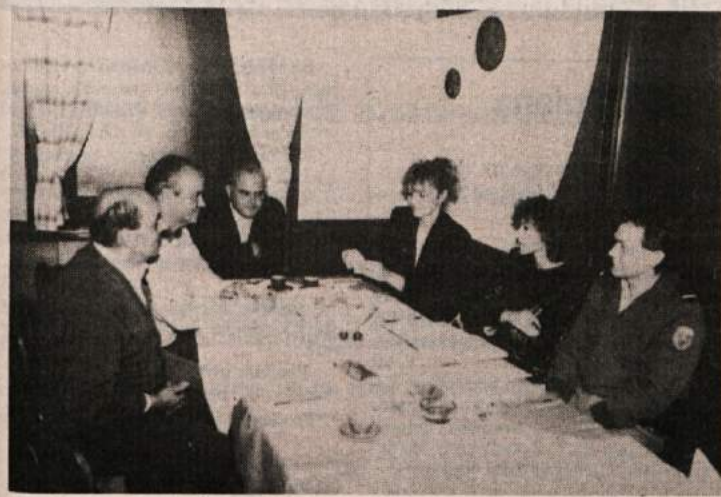
Evidenca poseka je potrebna tudi zaradi opazovanja razvoja gozda in predvidevanja bodočih dogajanj v gozdu tudi za daljša obdobja. Hkrati je to pomoč, da se bomo izognili napakam, ki smo jih storili v preteklosti. Evidenca je nasploh osnova za načrtovanje v gozdu. Brez strokovnega dela bi bile posledice za gozd predvsem v našem obdobju in tudi na našem območju izredno težke, in to ne le za gozd, ampak tudi za okolje.

J. PRIMC

IGRALO ENAJST DVOJIC

TREBNJE — Minuli vikend je bil v športnem centru Vita v Trebnjem teniški turnir dvojic, na katerem je nastopilo 11 parov, ki so bili razdeljeni v štiri skupine. V finalnih zaključnih obračunih sta Bradač in Lovko ugnala Klariča in Germovška z 9:3, Freljih in Pepelnak pa Grandovca in Korošca z 9:2. Veliko bolj zanimiv je bil finale, v katerem sta bila Bradač in Lovko boljše od Freljih in Pepelnaka s 6:4, 6:4. Ljubiteljem tenisa ob tem še obovestilo, da se teniška sezona v Vita centru nadaljuje vse do konca leta, ko se bo končala z novoletnim turnirjem za posameznike in dvojice.

Dogodki v sliki in besedi

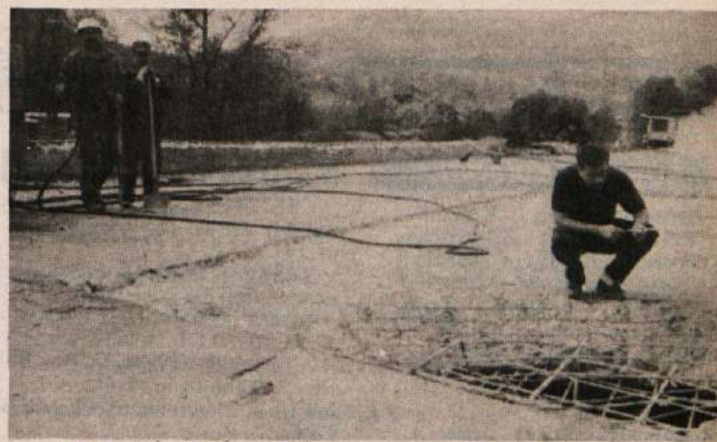
PO AKCIJI ŠE ŽREBANJE — Ob zaključku prometne akcije »Življenje je v vaših rokah« je bilo v hotelu Pugled v Kočevju tudi srečanje in nagradno žrebanje, ki so se ga udeležili predstavniki vseh organov in organizacij, ki so sodelovale pri akciji. Za žrebanje so prišli v poštev vozniki, za katere je bilo med akcijo ugotovljeno, da imajo brezhibno vozilo. Nagrade, brezplačno enoletno kasko zavarovanje z odbitno franšizo od 2, 4 oz. 8 odstotkov, ki jih je prispevala zavarovalnica TILIA Novo mesto, je žreb razdelil tako: 1. nagrada — Slavko Resman, 2. nagrada — Dušan Križman (oba iz Kajuhovega naselja v Kočevju), 3. nagrada pa Rudiju Kuzoletu iz Cvišlerjev pri Kočevju. Na fotografiji: predstavnica Tilie Novo mesto, Erika Luteršmid, žreba srečne dobitnike. (Foto: Primc)

S KOLESOM IZ ČRNOMLJA DO KÖLNA — Igor Matkovič iz Črnomlja se je 12. septembra odpravil sam s kolesom čez hribe in doline in 20. septembra prikolesaril do Kölna. Oglasil se nam je in pripovedoval, kaj vse je doživel na poti. Družina ČEPURAN, Köln

NAGRADE ZA NAJBOLJŠE FOTOGRAFIJE — V petek, 25. oktobra, so v Kočevju odprli razstavo »Živalski svet«, ki bo trajala do 5. novembra. Pred otvoritvijo razstave, na kateri so predstavili svoje fotografije člani kluba Diana, so prikazali diapozitive, in to 75 najbolj uspešnih posnetkov (na razstavo pa je poslalo 30 avtorjev 121 posnetkov), od tega pa je 30 najboljših prikazanih na razstavi v Likovnem salonu v Kočevju. Ob tej priložnosti so podelili tudi priznanja in nagrade najbolj ocenjenim fotografijam. Prvo nagrado je dobil Marko Pogačnik (fotografija: »Dvoboj ob zori«), 2. Janez Konečnik (za »Lov«), 3. Martin Rovšek (»Na begu«). Ob tej priložnosti je predsednik kočevske podružnice Diane Janez Končnik pozdravil udeležence otvoritve, predstavil avtorje fotografij in poudaril, da je gozd s svojimi prebivalci še najbolj ohranjen del našega okolja. Na fotografiji: podelitev nagrade »Marku Pogačniku« ali »Janezu Konečniku«, klateri bo pač na posnetku. (Foto: Primc)

SLEDOVI VOJNE IZGINJAJO — Srditi spopad med enotami teritorialne obrambe in agresorskimi tankovskimi in letalskimi silami pri Prilipah dobiva svoj epilog šele sedaj. Avto cesta med Čatežem in Prilipami je zaprta za ves promet; speljan je po obvoznici, medtem ko delavci SCT — ja popravljajo most, ki sta ga zadeli sovražni letalski bombi. Promet se je sicer začel odvijati po zakrpanem cestišču, vendar bo za popolno varnost potrebno temeljito popravilo, ki naj bi trajalo vse do novega leta. Vodja gradbišča inž. Cunder nam je povedal, da dela hitro napredujejo in bo zato most zagotovo usposobljen že v dveh mesecih. (Foto: T. Jakše)

**GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO**

n. sub. o.
68000 Novo mesto
Gubčeva 15
Telefon: h.c. 068 21-065

odkupi

VSE VRSTE GOZDNIH SORTIMENTOV

(hlodi, drogovi, celuloza, jamski les, prostorninski les, drva in ostale sortimente)

od 21. 10. 1991

PO NOVIH — VIŠJIH ODKUPNIH CENAH.

Informacije za posamezna področja so:

— Črnomelj	tel. 51-147
— Novo mesto	21-125
— Straža	84-527
— Trebnje	44-069
— Komercialna služba Novo mesto	21-913

Odkup se vrši po standardu gozdnih sortimentov in ga opravljajo strokovno usposobljeni odkupovalci Gozdnega gospodarstva Novo mesto.

Se priporočamo!

IGM STREŠNIK, d.o.o.

razpisuje delovno mesto

prodajalca za nedoločen čas

Pogoji:

Končana IV. stopnja strokovne izobrazbe trgovska smer — prodajalec gradbenih in tehničnih artiklov — dve leti delovnih izkušenj — smisel za organizacijo in delo z ljudmi Poskusno delo traja 30 dni.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev morajo kandidati poslati v 8 dneh po objavi na naslov: IGM STREŠNIK, d.o.o., Dobruška vas 45, 68875 Škocjan — kadrovska služba. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku objavnega roka.

STE PREPRIČANI, DA JE VAŠ AVTO PRIPRAVLJEN ZA ZIMO? STE PREPRIČANI, DA JE VAŠ AVTO PRIPRAVLJEN ZA ZIMO?

Do odgovora na zastavljeno vprašanje vam lahko pomagajo strokovnjaki PIONIR AVTOHIŠE, servisno-prodajnega centra v Novem mestu, saj vam bodo za samo 700 slovenskih tolarjev zagotovili varnost tudi v zimski sezoni.

Priprava vozila za zimo bo zajela naslednje:

- kontrola in nastavitev vžiga motorja,
- kontrola in dolivanje zavorne in hladilne tekočine olja v motorju ter čiščilo vetrobranskega stekla,
- testiranje akumulatorja,
- testiranje elektroinstalacij,
- preventivni tehnični pregled ter ostalo svetovanje v zvezi z vašim avtomobilom.

Za bralce Dolenjskega lista

smo pripravili še posebno ugodnost:

30% popust

ob predložitvi kupona, kar pomeni, da si boste zagotovili varnost za samo 490 SLT.

Od 4. novembra dalje smo vam na voljo z vsemi storitvami in tehničnimi pregledi vsak dan od 7. do 19. ure ter ob sobotah od 7. do 13. ure.

Pripravili pa smo vam še eno ugodnost: za vse naše servisne storitve in nakup rezervnih delov ter opreme za vaš avto vam omogočamo obročno odplačevanje s čeki.

Zaupajte vaš avto preizkušenim strokovnjakom največjega servisno-prodajnega centra na Dolenjskem!

Zaupajte PIONIR AVTOHIŠI, d.d., NOVO MESTO, LOČNA 48

PIONIR AVTOHIŠA

Servisno prodajni center Novo mesto d.d.

Pokličite nas na tel.: (068) 22-613 ali 21-243 in zahtevajte g. Kastelica ali g. Gajiča.

**KUPON
DOLENJSKI LIST**

tedenski koledar

Četrtek, 31. oktobra — Kristof Petek, 1. novembra — Dan mrtvih Sobota, 2. novembra — Dušana Nedelja, 3. novembra — Just Ponedeljek, 4. novembra — Karel Torek, 5. novembra — Sabina Sreda, 6. novembra — Lenart

LUNINE MENE

6. novembra ob 12.11 — mlaj

kino

ČRNOMELJ: 3. 11. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Človek iz Kadilaka.
 KRŠKO: 3. 11. (ob 18. uri) ameriški avanturistični film Ninje želve.
 NOVO MESTO — DOM KULTURE: 31. 10. (ob 18. in 20. uri) ter 2. in 3. 11. (ob 20. uri) ameriški triler Misery. 2., 3. (ob 16. in 18. uri) ter 4. 11. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Filofaks.

kmetijski stroji

KROŽNE BRANE in dva komata za konje prodam. ☎ 76-508. 6137

kupim

STANOVANJSKO PRAVICO kupim. ☎ (068)85-668. 6179
KORUZO, na rasti ali storže, kupim in prodam rezan les za ostreže in suhe hrastove deske debeline 3 in 5 cm. Janez Povše, Sevno 8, Otočec. 6207

motorna vozila

Z 101 SKALA, staro 10 mesecev, prodam. ☎ (068)20-310. 6114
TRABANT 601, letnik 1985, in motor Kawasaki 60 cros, letnik 1990, zelo ugodno prodam. ☎ 27-987. 6115
R 5 CAMPUS, november 1990, kovinske barve, prodam. ☎ 57-739. 6119
JUGO 55, letnik 1989, in Z 850, letnik 1982, prodam. ☎ (0608)82-658. 6123
R 5 GTS, 1400 ccm, 1987/10, z dodatno opremo, prodam. ☎ 26-285. 6127
FIAT 126, letnik 1986, prodam. ☎ (068)25-042. 6128
OPEL KADETT 1,3 S, letnik 1987, prodam. ☎ (068)27-071. 6129
Z 101, letnik 1987, prodam. ☎ (0608)60-207. 6130
LADO SAMARO 1300, letnik 1988, bele barve, 3 vrata, 5 prestav, registrirano do 9/92, prevoženih 23000 km, prodam. ☎ 27-971, popoldne. 6132
GOLF JGL DIESEL, letnik 1984, prodam ali zamenjam za manjši avto. Tone Muhič, Koroška vas 9, Novo mesto. 6133
Z 101 1,1 GX, letnik 1988, v dobrem stanju, prodam. ☎ (068)44-168. 6136
JUGO KORAL 45, 10/89, registriran za celo leto, 21.000 km, prodam za 4700 DEM. ☎ 26-596. 6138
ZASTAVA 101, letnik 1985, prodam za 3100 DEM. Informacije: Poličeva 11, Novo mesto. ☎ 25-987, popoldan. 6140
R 4 GTL, letnik 1989, prodam ali zamenjam za letnik 1984/85. Informacije na ☎ (068)23-585. 6141
Z 101, letnik 1988, 20000 km, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)56-375. 6143
KOMBI IMV, s podaljšano kabino in kasonom, letnik 1983, prodam za 1800 DEM. ☎ (0608)60-298, od 7. do 15. ure. 6145
GOLF DIESEL, letnik 1987, odlično ohranjeno, prodam za 12.500 DEM in jugo GVS 55, letnik 1989, prodam za 5.200 DEM. Angelca Vračun, CKŽ 76, Krško, ☎ (0608)32-119. 6146
OPEL VECTRO 1,6 IGL, novo, prodam ali menjam. ☎ (068) 25-909. 6066
Prodam R4 GTL, letnik 88, za 5300 DEM ter R4 GTL, nov, za 8000 DEM. Informacije na ☎ 068/78-470.

MALI OGLASI

v ponedeljek tudi od 20. do 22. ure

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragas, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc in Ivan Zoran.
 IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 30 SLT, naročnina za 4. trimesečje 390 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 780 SLT; za tujino 4 ameriških dolarjev ali 70 DEM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.
 OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 400 SLT, na prvi ali zadnji strani 800 SLT; za razpise, licitacije ipd. 450 SLT. Mali oglasi do deset besed 350 SLT, vsaka nadaljnja beseda 35 SLT.
 ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
 NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefaks 24-898. Nenanarčenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

km, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (068)56-300. 6200
R 4 GTL, oktober 1987, prodam. ☎ (068)78-262. 6201
R 4 GTL, letnik 1989, dobro ohranjen, prodam. ☎ (0608)82-433. 6202
Z 101, letnik 1987, registrirana do maja, zamenjam za lado Karavan. ☎ (068)85-347. 6204
JUGO 45, letnik 1987, prodam. ☎ 26-270. 6206
Prodam Jugo 55, letnik 1984, reg. do maja 1992. ☎ 57-362.

obvestila

ŽALUZIJE, ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 5887
POPRAVLJAM vse vrste kmetijskih strojev. ☎ (0608)89-130. 6116
GRADITELJI, POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujem peči in boilerje za centralno ter solarno ogrevanje. Garancija za peči je 5 let. ☎ (063)39-878. 6172
CENJENE STRANKE obveščamo, da izoliramo hladilne skrinje, oz. v naši prodajalni lahko kupite set in si lahko sami izolirate. Tika servis in trgovina Trebnje, ☎ 44-940. Se priporočamo! 6203

CENJENI POSESTNIKI GOZDOV!

Obveščamo vas, da odkupujemo za potrebe proizvodnje za izvoz:
 — bukove in hrastove hlode
 — bukove in hrastove deske
 — bukove in hrastove gredice.
 Nudimo vam aktualne cene in plačilo po dogovoru.
Za informacije pokličite na telefon št. 0608 60-030 ali 068 27-012!

Gmajna 6, RAKA
 Tel., fax (0608) 75-541
 Cenjene krajane Rake in okoličane vabimo v našo **na novo odprto trgovino na »Ranču«**.
 V naši trgovini boste lahko dobili vse za svojo kmetijo in gospodinjstvo.
Za obisk se priporoča trg. podjetje ZRNO Raka

Tel. 068/22-366
 odprto vsak dan od 8. do 22. ure ob nedeljah od 11. do 22. ure

V MESECU NOVEMBRU PRIPOROČAMO

SAN DOMINGOS
 (testo, pelati, sir, šunka, česen, peteršilj, olivno olje, začimbe, olive)
SAN BERNARDINO
 (testo, pelati, sir, šunka, gobe, domača klobasa, jajce, hren, kislina smetana)
DOBER TEK!
SE PRIPOROČAMO!

TILIA

TEHNIČNA TRGOVINA BRŠLJIN 21, Novo mesto

razpisuje prosta dela in naloge

POSLOVODJE TRGOVCA

Pogoji:
 — končana poslovodska oz. trgovska šola
 — delovne izkušnje
 Pisne prijave pošljite v 8 dneh na gornji naslov.

POPRAVEK

Pri zahvali za JOŽETA KOŠA z Velikega Kala 18 bi moralo pisati kot zahvala govornikom in ne govornikom, kot je pisalo. Za napako se opravičujemo!

NOVOST IZ TOVARNE ZAVES velana

LJUBLJANA, ŠMARTINSKA 52!
 Pridemo na dom z vzorci, nasveti, metrom. Izberete za veselo, mi vam jo sešijemo in prinesemo domov po tovarniški ceni. Pokličite po tel.: (061) 325-282.

POPRAVEK

Pri zahvali za FRANCA MOHARJA bi se besedilo zahvale moralo pravilno glasiti: V 65. letu nas je zapustil dragi mož, oče in dedek. Se opravičujemo!

KEBOR p.o.
 Dobruška vas 29, Škocjan tel. (068) 76-001, 76-566

LASTNIKI AVTOMOBILOV — pozor!

Prihranite čas in denar. Opravljam celoten prepis avtomobilov, non stop, do 40% ceneje.

Se priporočam!

razno

POCENI vodim poslovne knjige. ☎ 24-203. 6113
USPEŠNO instruiram angleščino in nemščino za osnovne in srednje šole. ☎ 24-393. 6131

stanovanja

DVOSOBNO STANOVANJE v Šmihelu oddam, najrajši dekletom. ☎ 25-195. 6117
DVOSOBNO komfortno stanovanje v zasebni hiši v Novem mestu oddam. Sifra: »250 DEM MESEČNO« 6135

posest

NJIVO pri Grobljah prodam. Karolina Pavlenč, Dol. Prekopa, Kostanjevica, ☎ (0608)60-096. 6118
STAREJŠO HIŠO v Črešnjicah, Cerklje ob Krki, prodam. ☎ (0608)32-292. 6120
PRODAM 1 ha in 10 arov gozda pri Stranski vasi, ob asfaltu. Naslov v oglašnem oddelku. 6125
POLOVICO HIŠE z vrtom prodam. Ponudbe pod sifro: »ŠENTJERNEJ«. 6139
ZAZIDLJIVO PARCELO v Šmarjeti ugodno prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 6144
VIKEND — ZIDANICO v Podulcah pri Raki (Krško), z vinogradom, njivo in

gozdom, vsega 100 arov, prodam za 90.000 DEM. ☎ (061)267-142. 6149

STAREJŠO HIŠO na Otočcu pri Novem mestu, takoj vseljivo, prodam. ☎ 25-967, od 8. do 16. ure. 6160

V ŽALOVICAH pri Šmarjetških Toplicah zelo ugodno prodam dve gozdni parceli, travniško in travniško, deloma pašniško parcelo, tudi posamezno. Marjeta Bregant, Gorenjska 33 b, Radovljica. 6161

ENKRATNA PRILožNOST! Hišo s telefonom, elektriko, vodo in urejeno kanalizacijo, na lepi lokaciji na Mirni, prodam. ☎ 25-827. 6167

HIŠO v Brestanici, v III. fazi, primerno za lokal, ob glavni cesti, prodam. ☎ (0608)79-403. 6169

MEŠANI GOZD (1 ha, 90 m2) v Podturnu prodam. ☎ (061)852-215. 6174

ZIDANICO z vinogradom pri Črnomlju prodam. ☎ (068)52-918. 6175

ZAZIDLJIVO PARCELO, s plačano spremembo namembnosti in gradbenim dovoljenjem, na zelo lepem in mirnem kraju, 5 km iz Novega mesta, zelo ugodno prodam ali menjam za stanovanjsko pravico. ☎ (068)85-668. 6180

PARCELO za vikend (3000 m2) v bližini Rimskih Toplic prodam za 4.000 DEM. ☎ (063)732-755. 6190

VSELJIVO HIŠO prodam. ☎ (068) 73-663. 6194

ZAZIDLJIVO PARCELO v Beli krajini, primerno za vikend, in gozd ugodno prodam. Kličite po ☎ (061)347-814, po 16. uri. 6208

prodam

BETONSKE LEVE prodam. Franc Oberč, Hudenje 7, Škocjan. 6121

KRAVO, staro 5 let, brejo 7 mesecev, prodam. ☎ 56-483. 6122

OMARO za dnevno sobo, dva fotelja, koso z grebenom za goldoni (80 konj) in lado Karavan prodam. ☎ 23-763. 6124

TEGOLO CANADESE (200 m2), in 2 m3 oblatih desk colaric prodam. ☎ 22-184 in 25-774. 6126

MLADIČE, nemške srnaste pinče, prodam. Zofija Lužar, Mačkovec 36, Novo mesto. 6134

OVERLOCK PFAFF (entlarico), 4 nitno, novo, z garancijo, ugodno prodam. ☎ (064)215-650. 6142

PRODAM etažno peč za centralno, 23000 ccal, na olje. Poleg je gorilec, ekspanzijska posoda in črpalka. ☎ 24-012. 6148

DRVA, večjo količino, prodam. ☎ 28-706, popoldne ali zvečer. 6153

OLJNI GORILEC, nemški, malo rabljen, prodam. ☎ 25-827. 6168

SEMENSKI KROMPIR, prva množitev, jerla in petland (namesto igorja), ugodno prodam. Tone Kraševc, Šentvid pri Stični 64, Šentvid, ☎ (061)785-097.

KOZE, stare 5 mesecev, prodam. ☎ 23-562. 6186

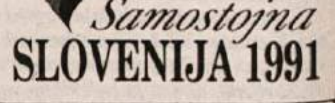
RABLJEN KUPERBUSCH ITPP Ribnica prodam. ☎ 22-611. 6189

KOMPRESOR 200 l, skoraj nov ali po naročilu, ugodno prodam. ☎ 25-894. 6191

PRODAM dve prikolici koruze v širokih, pšenico in avtoprikolico. ☎ 85-462. 6205

Prodam trobento. Informacije na ☎ 068/20-487, po 17. uri.

Prodam jedilnico Barbara. ☎ 43-736.

DELAVSKA UNIVERZA JOŽE ŠEŠKO KOČEVJE

Svet Delavske univerze Jože Šeško v Kočevju

razpisuje na podlagi 16. člena zakona o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS št. 12/91) in določil zakona o usmerjenem izobraževanju

prosta dela in naloge

direktorja Delavske univerze

Za direktorja Delavske univerze Jože Šeško v Kočevju je lahko imenovan delavec, ki poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjuje še naslednje:
 — ima visoko strokovno izobrazbo z opravljenim strokovnim izpitom pedagoško-andragoške smeri in
 — najmanj pet let ustreznih delovnih izkušenj.

Mandat traja 4 leta. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 14-ih dneh po objavi razpisa na naslov: Delavska univerza Jože Šeško, Kočevje 61330, Trg zbora odpolancev 30, s pripisom »Za razpis«.

ZAHVALA

Žalost, solza, bolečina te zbudila ni, a ostala je nišina, ki močno boli.

Nenadoma nas je v 35. letu starosti za vedno zapustil naš dobri sin, brat, stric, svak, nečak in bratranec

LUDVIK GRM

iz Velike Loke 13

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, vaškim fantom, prijateljem in znancem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in svete maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo PTT podjetju Novo mesto, sodelavcem PTT- enota Vel. Loka, Gasilskemu društvu Velika Loka za organizacijo pogreba, GD Šentlovrenc in občine, zdravniškemu osebju Splošne bolnišnice Novo mesto — oddelku intenzivne kirurgije, SO Trebnje, Trimu Trebnje, govornikom za poslovilne besede pri odprtem grobu ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Kje si, ljubi mož in očka, kje tvoj mili je obraz, kje so tvoje skrbne roke, ki skrbele so za nas? Na grobu prerana ti svečka gori, v srcih pa naših bolečina leži.

14. oktobra nas je v 58. letu starosti nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

ALOJZ PLUT

iz Drašič 39 pri Metliki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih našega življenja. Posebej se zahvaljujemo DO Beti Metlika, DO Mercator, Gala ter I. AS razreda Kovinarske šole Črnomelj za podarjene vence in izrečeno sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Slobodnik, Plut in Guštin za vsestransko pomoč, enako tudi Jožetu Mavretiču za poslovilne besede pred domačo hišo. Prav tako se zahvaljujemo gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Vsem, ki ste našega očeta spremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, sinova Alojz in Jože, hčerki Antonija in Marija z možem Dušanom, vnuka Denis in Uroš, brat Marko z družino, sestra Marija in ostalo sorodstvo

TES

Tovarna embalaže TES Brestanica d.o.o.

objavlja javno licitacijo
za prodajo sledečih odpisanih osnovnih sredstev:

1. viličar TIP VE 1002, nevozen, začetna cena 2.500 SLT
2. viličar TIP VE 1502 — 0202, nevozen, začetna cena 4.000 SLT
3. fakturni stroj TIP TRS 711, začetna cena 10.000 SLT
4. telefonska centrala ISKRA, začetna cena 30.000 SLT

Javna licitacija bo dne 12. 11. 1991 ob 10. uri v prostorih TES Brestanica.

Ogled možen eno uro pred pričetkom licitacije.
Vsi zainteresirani morajo plačati 10% varščine pred pričetkom licitacije.

Na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS št. 18/84) ter 9. člena Odloka o opravljanju in razporejanju s stavbnim zemljiščem (Ur. list SRS, št. 37/86, 40/87)

objavlja
Sklad stavbnih zemljišč občine Brežice na podlagi sklepa komisije za oddajanje naslednji

JAVNI RAZPIS

za oddajo pravice uporabe na stavbnem zemljišču za gradnjo stanovanjske hiše v ZAZIDALNEM NAČRTU HRASTINA II, lokaciji št. 5, v izmeri 672 m², k.o. Zakot.

Cena stavbnega zemljišča je 200,00 SLT za 1 m² (izračun per 30. 9. 1991).

Stroški komunalne opreme znašajo 775,00 SLT za 1 m² (izračun per 30. 9. 1991), kot akontacija.

Dokončna cena stavbnega zemljišča in komunalne opreme se bo določila po valorizaciji v času sklenitve pogodbe.

Pod komunalno opremo je šteta možnost priključka na cesto, vodovod, kanalizacijo in elektriko.

Vsak ponudnik bo moral še posebej:

- plačati spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča,
- plačati soglasje za priključek na električno, vodovodno in kanalizacijsko omrežje,
- na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave, cesto, vodovod, elektriko in kanalizacijo,
- sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene, kot npr. javna razsvetljava, telefonsko omrežje,
- plačati stroške parcelacije zemljišča,
- stroške objave javnega natečaja in zemljiškoknjižnega prenosa ter
- temeljni prometni davek.

1.

Veljavne bodo tiste prijave, ki bodo oddane na Skupščino občine Brežice do vključno 8. 11. 1991 do 15. ure.

Prijave morajo biti zapečateni, na ovojnici pa mora biti oznaka »Javni razpis«. Naslovijo se na Sklad stavbnih zemljišč občine Brežice, Cesta prvih borcev 18.

2.

Ponudnik je dolžan plačati varščino v višini 10% vrednosti komunalne opreme za površino lokacije, kar znaša 52.080,00 SLT.

3.

Varščino je potrebno nakazati na žiro račun sklada stavbnih zemljišč občine Brežice št. 51620-654-63 in potrdilo o vplačilu varščine priložiti prijavi. Varščina se uspelemu ponudniku računa brezobrestno v ceno stavbnega zemljišča, neuspelemu pa se vrne brezobrestno najkasneje v 15 dneh po izbiri najugodnejšega ponudnika.

4.

Ob odpiranju ponudb bo komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.

5.

Če se bo za posamezno lokacijo prijavilo več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v Odloku o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem na območju občine Brežice.

6.

Zoper odločitev o oddaji zemljišča lahko vsak, ki se je udeležil javnega razpisa, vložiti v osmih dneh od dneva, ko je prejel obvestilo, ugovor na upravni odbor Sklada stavbnih zemljišč občine Brežice.

7.

Ponudnik, ki najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, mora najkasneje v 5 dneh po pravnomočnosti postopka o ugotavljanju najugodnejšega ponudnika skleniti s Skladom stavbnih zemljišč občine Brežice pogodbo o oddaji zemljišča, ker bo sicer zemljišče oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku, v pogodbo se vnese klavzula.

8.

Odškodnino za zemljišče in delno komunalno opremo je ponudnik dolžan plačati v 8 dneh po podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča; po tem roku tečejo veljavne zamudne obresti.

9.

Ponudnik je dolžan začeti gradnjo v enem letu po podpisu pogodbe in zgraditi objekt do III. gradbene faze v 5 letih po pridobitvi tega zemljišča.

10.

Obrazci za prijavo so ponudniku na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Brežice, soba št. 7.

Sklad stavbnih zemljišč
občine Brežice

kamen
keramika
beton

TRAJNI MATERI ALI?

nagrobniid
spomeniik
police
ta
stana
mizna plošče

SILIFOB mp

podaljšuje trajnost
prozorna silikonska zaščita
za marmor, beton
in neglazirano keramiko

TKK SRPENICA
Tel: 065/89-610

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in stare mame

ANICE RETELJ

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikoma dr. Weissu in dr. Gradeckemu ter vsem, ki so se trudili ohraniti našo mamo pri življenju. Hvala sodelavcem iz Krke-Tovarne zdravil, Konusa iz Slovenskih Konjic in Iskre Hipot iz Šentjerneja za darovano cvetje in pomoč. Zahvaljujemo se sosedom, vaškim pogrebcom, duhovnikoma g. Matetu in g. Dularju ter pevcem iz Prečne. Vsem za vse iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka in pradedka

JOŽETA STRAJNARJA

z Dobrave pri Kostanjevici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znancem, ki so nam izrazili pisno in ustno sožalje, darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala pevcem in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: žena Pepca, sinovi in hčerke z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 61. letu nas je po težki bolezni zapustil naš dragi

FILIP POVŠE

iz Prelesja pri Šentrupertu

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in izrečena sožalja. Hvala tudi zdravniškemu osebju UKC Ljubljana, Gasilskemu društvu Šentrupert, kolektivu KZ Trebnje, vinogradnikom iz Apnenika, pevcem in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Tvoje truplo zemlja krije,
v temnem grobu mirno spiš,
tvoje srce več ne bije,
bolečin več ne trpiš.

V 40. letu starosti nas je brez slovesa in mnogo prežgodaj zapustil naš dragi mož, oče, brat, sin, stric in svak

IVAN PIRC

s Hudega Brezja 25 pri Studencu

Zahvaljujemo se sosedom, sorodnikom in prijateljem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Iskrena hvala osebju internega oddelka bolnišnice v Novem mestu, DO Jutrjanjka, Cestnemu podjetju Novo mesto, Mercatorju Sevnica in g. župniku za lepo opravljen obred. Posebno se zahvaljujemo družinama Cizerle in družini Prosenik. Še enkrat hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali v težkih trenutkih ter pokojnega v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi nam dragega

FRANCA ILAŠA

iz Dul 13, Bučka

se zahvaljujemo vsem, ki ste bili v teh težkih trenutkih z nami.

Vsi njegovi

Dule, 26.10.1991

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

ADOLF KERIN

iz Rodin pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje in pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo sosedom, sodelavcem Dolenske pekarnice Črnomelj, pevkam in gospodu dekanu za opravljen obred.

Žalujoci: žena Kristina in hčerka Frida z družino

OSMRNICA

Umrl je naš sodelavec

JANEZ HORVAT

PTT prometnik PTT enote Novo mesto

Od njega smo se poslovili v soboto, dne 26.10.1991, na pokopališču v Šmarjeti. Ohranili ga bomo v spominu.

PTT PODJETJE NOVO MESTO

ZAHVALA

Delo, trud in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine hude si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

Na pragu 69. rojstnega dne nas je zapustila draga sestra in teta

MARIJA SKUBIC

z Daljnega Vrha 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki ste jo obiskali v času njene bolezni, zlasti dr. Vovkovi za njeno zdravljenje. Hvala vsem, ki ste nam pomagali, izrekli sožalje, darovali sveče, lepo cvetje in svete maše ter jo v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

Adolf Mežan

Nekako času primeren se zdi razgovor z župnikom. Hladne sapa že vejejo čez polja, življenje se posavlja od vsakdanjih opravil opravi in se približuje duhovnosti, ko so človeku blizu premišljevanja o minljivosti in o preminulih. Vsi sveti so tu, čas, ko se spominjamo naših bližnjih, ki so že prestopili na ono stran. Za mnoge je neke vrste vez med konkretnim in abstraktnim, med tostranstvom in onostranstvom prav in skoraj edinele domači duhovnik, drugi pa iščejo po svoje in le stvar iskanja in spoznavanja je, kako si razlagajo odhajanje in posvajanje.

»Za nas je ta čas spomin najprej na svetnike, ki so dosegli svoj končni cilj, za katerega si prizadevamo, in pa spomin na naše rajne,« pravi šmihelski župnik in novomeški dekan Adolf Mežan, ko se v hladnem jesenskem jutru tik pred dnevom mrtvih oglašim pri njem. Je pa v njegovi dekaniji to še poseben čas - čas misijona - ki ostane za dolgo v spominu vsakemu faranaru. In kaj pomeni za duhovnika? »To je lep in prijeten občutek, ko se cela župnija du-

hovno prenavlja. Taka duhovna prenova je potrebna, da zajamemo tudi tiste ljudi, ki so se oddaljili od cerkve in jih pritegnemo nazaj v cerkveno občestvo, ter da tisti, ki sicer redno obiskujejo cerkev, poglobijo svojo vero.«

Z gotovostjo lahko trdimo, da župnik in dekan Adolf Mežan dobro pozna svoje ovčice, saj je tudi sam Dolenjec po rodu. Rojen je v kmečki družini v Dolenji Nemški vasi pri Trebnjem. K duhovniškemu poklicu ga je, kot sam pravi, pritegnila želja po delu z ljudmi na duhovnem področju. Najprej je v Ljubljani študiral slavistiko in tudi že diplomiral, šele potem se je odločil za bogoslovje. Toda po končanem študiju teologije ga je kljub temu čakala profesura, kajti poslan je bil na srednjo versko šolo v Vipavi. Tam je enajst let poučeval jezike - slovenščino, nemščino in francoščino.

»Šola je imela tudi splošen značaj in dijaki niso bili obvezani nadaljevati na teologiji,« pravi gospod Mežan, »vendar je bilo na druge šole za njih skoraj nemogoče priti brez dodatnih izpitov. Kljub temu, da je dala naša šola znanje, enakovredno dobri klasični gimnaziji, je bila v družbi zapostavljena, tako kot tudi ves teološki uk sicer. Sedaj je več svobode in cerkev spet dobiva svoje mesto v družbi. To pa pomeni za duhovnika seveda tudi večjo odgovornost. Naše področje je duhovno in moralno, drugo pa prepuščamo krščanskim laikom, tako politiko kot družbeno aktivnost v javnosti. Imamo dovolj svojega dela in če ga bomo opravili, je že to veliko.«

No, odgovornost gospoda Mežana je sedaj toliko večja, ker ni samo župnik v šmihelski fari, nekdanji eni največjih v Sloveniji, temveč tudi dekan, se pravi neke vrste cerkveni župan v novomeški dekaniji.

T. JAKŠE

DVOJČICI V HOTELU — Sanja Tomašević se je pred bombnimi napadi zatekla v Novo mesto in rodila dvojčici. (Foto: J. P.)

Pribežali so trije, odšlo jih bo pet

Novorojenki v Metropolu

NOVO MESTO — V hotelu Metropolu je ta čas 70 pribežnikov iz Hrvaške. V sobi 319 leži Sanja Tomašević iz Karlovca s svojima dvojicama Laro in Chiaro. V majhni sobici sta še mama Helena in Sanjin oče. V Novo mesto so pribežali 5. oktobra po neprespani noči, ko so na to mesto padle bombe, njihovo pokanje pa je bilo slišati tudi v Novem mestu.

»Sanji se je iztek rok in pripravljala se je na porod. Kaj smo hoteli? Še dobro, da se ponoči nismo zatekli v karlovaško porodnišnico, saj so jo ponoči bombe močno poškodovale. V novomeški porodnišnici so nas sprejeli in Sanja je naslednji dan rodila dvojčici,« pripoveduje mama Helena, ki je kljub vojni vesela, da se je vse tako srečno končalo.

Sanja je v bolnišnici ostala osem dni, tačas pa sta mama in oče v hotelski sobi pripravila vse potrebno za sprejem naščaja. Veselilo se je tudi osebe hotela Metropolu, saj tako majhnih gostov doslej še niso imeli. Z njihovim bivanjem se je pojavilo kup nevednosti, ki jih v hotelu z uspehom premagujejo. Na pomoč so priskočili tudi pri Rdečem križu. Organizirali so pranje plen in poskrbeli, da imajo Tomaševići vse, kar potrebujejo. Pravijo, da bodo ostali tako dolgo, da se bo vojna končala.

pravi Gotenčan.

Za konec pa omenimo še klic, ki je sicer zasebne narave, je pa vseeno poučen. Marija Retelj iz Meniške vasi želi javnost obvestiti, da njen ločeni mož ne ravna tako, kot sta se dogovorila, in je plačevanje prispevkov, od vode do elektrike, v hiši, v kateri skupaj živita, padlo samo na njena ramena. Sodišče, pogovor, jeza, nič ni zaleglo. Upa, da bo morda teh nekaj besed le pomagalo.

MiM

Prvikrat trojčki v Brežicah

Vriskovima iz Pečic so se v brežiški porodnišnici, prvič v njeni zgodovini rodile tri deklice — Občina že primaknila vsaki po sedem tisočakov

BREŽICE — Težko bi rekli, kdo je bil v ponedeljek, 21. oktobra, nekaj pol deveti zjutraj, v Brežicah bolj vesel! ali brata, šestletni Mladen in štiriletni David, ki sta kar naenkrat dobila tri sestrice, ali oče Slavko Vrisk, ki je spoznal, da bo pri delu na svoji kmetiji v Pečicah sčasoma dobil pomoč še šestih pridnih dekleških rok, ali mati Gordana, ko se je zbudila po operaciji in videla, da so vsi njeni novorojenčki živi in zdravi.

Gotovo pa je bila tistega dne zelo vesela tudi medicinska ekipa brežiške bolnišnice, ki je pod vodstvom dr. Andreja Zidariča opravila operativni poseg, s katerim so prišle na svet kot prva 2.710 gramov težka Martina, kot druga Alenka (2.930 g) in tretja Judita (2.940 g). To je bil prvi porod trojčkov v brežiški porodnišnici od leta 1958, ko je bil oddelek odprt, in tudi v vsej 110 let dolgi zgodovini brežiške bolnišnice.

»Že prej smo vedeli, da bosta najmanj dvojčka, v 29. tednu nosečnosti pa smo ugotovili, da bodo trojčki. Takrat smo mater sprejeli v oskrbo in se v 36. tednu nosečnosti odločili za poseg, kar je v takih primerih običajno. Vse štiri, mati in deklice, se počutijo normalno, pri vsem tem pa je posebnost, da so naše trojčke prišle na svet brez kakršnegakoli spodbujanja nosečnosti. Mati je že prej rodila dva zdrava dečka, posebej zanimivo pa je, da je tudi sama dvojčica in da je njena mati rodila dvojčke kar trikrat,« pravi dr. Zidarič.

ŽIVALSKI SVET NA FOTOGRAFIJI

KOČEVJE — Klub Diana, podružnica Kočevje, je pripravil 25. oktobra v dvorani gimnazije v Kočevju projekcijo diaporitov na temo živalski svet. Projekciji je sledila otvoritev razstave fotografij na isto temo v Likovnem salonu v Kočevju. Razstava, ki so jo omogočili GG Kočevje, SO Kočevje, Zveza lovskih družin Kočevje, KS Kočevje-mesto in posamezniki, bo odprta do 5. novembra, vsak dan od 17. — 18. ure.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od naših novinarjev vam bo rad prislunil.

Novi Miklavžev glasnik miru

Pri cerkvi sv. Miklavža na Gorjancih so v nedeljo na slovesnosti blagoslovili novi zvon — Boter novomeški Revoz — Prizadevni Cerovljani

GORJANCI — Sv. Miklavž je med najbolj priljubljenimi svetniki na Slovenskem, saj mu je v naši domovini posvečeno največ cerkva — okoli 200. Med njimi so velike in pomembne, kot sta ljubljanska stolnica in novomeška kapiteljska cerkev, pa tudi majhne in odmaknjene podružnične cerkve. Ena teh je Miklavževa cerkev na Gorjancih, ki se razgleduje po šentjernejski in krški dolini in po prostranih tratah tik pod kopastim vrhom Gorjancev. Pri tej podružnici šentjernejske farne cerkve je bila zadnja nedeljo lepa slovesnost ob posvetitvi novega zvona.

Pozidava cerkve sv. Miklavža na Gorjancih se izgubljata v mraku srednjega veka. Ve se pa, da je bila ob vizi-tacijskem obisku v šentjernejski fari leta 1609 že v zelo slabem stanju in je rabila pastirjem in živini za zatočišče pred nevihtami. Na pobudo Antona Miklavčiča, cerkvenega ključarja z Loke, so jo leta 1882 s prispevki župljanov pričeli obnavljati in obnovo dokončali pet let zatem, tako da je bila sredi septembra 1887 ponovno blagoslovljena. Pred dobrimi 60 leti je Miklavževa cerkev na Gorjancih dobila dva nova zvona, 250- in 500-kilogramskega. Veliko škode na cerkvi so zlasti po vojni naredili številni objestneži, vendar so ljudje iz doline, kolikor se je le dalo, skrbeli, da cerkev na tem lepem kraju ne bi spet

povsem propadla. Tako so pred tremi desetletji naredili novo ostrejšo, leta 1968 so ostrejšo obnovili in streho prekrili z bobrovcem, pred tremi leti pa so cerkev ozaljšali z novo fasado in jo prebelili. Pri vseh teh delih so se še posebej izkazali vaščani Cerovega Loga, vasice pod starodavnim gradom Prežek, tik ob vstopu v dolgo za-trepno gorjansko dolino Pendirjevko, ki se konča pod strmimi skalami Hude peči in na vrhu katere se že stoletja dviga Miklavževa cerkev.

Številni razposajeni pa tudi objestni izletniki in obiskovalci te cerkve so z nezmernim zvonjenjem dosegli to, da je manjši od litoželeznih zvonov iz leta 1927 počil. Zato so se na pobudo sedanjega šentjernejskega župnika Antona Trpina odločili, da bodo dali viliti novega, bronenege. In ta zvon so v nedeljo blagoslovili in namestili v zvonik. Miklavževa cerkev je novi zvon dobila tudi po zaslugi novomeškega Revoza, firme, ki ima tik pod Miklavžovo cerkvijo svoj počitniški dom, nekdanjo domačijo znanega gorjanskega kmeta, šegavega Naceta Hudoklina. Revoz je prispeval polovico stroškov za novi zvon, ki so ga vtili v Feralitu v Žalcu. Zvon, na katerem je vlit napis: V Gospodovem letu, letu samostojne države Slovenije — 1991 — glasnik miru, je okrašen s podobo sv. Miklavža, pod vrhom pa ga ovija venec vinske trte, tega simbo-

la dolenjske radoživosti, tehta dobro tono in je uglasen na ton E, tako da se njegovo zvonjenje lepo ujema s tonom A, v katerem odpeva stari zvon, ki je ostal v zvoniku. Novi zvon je stal okoli 300.000 tolarjev, polovico te vsote je prispeval boter, novomeški Revoz, ostalo pa so zbrali farani, drugi dobrotniki in ljubitelji Gorjancev. Med drugim so za Miklavžev zvon zbirali prispevke tudi v neki dekleški šoli v Nemčiji in ravnatelj te šole, gospod Hans Krelig, se je pridružil več kot 300 domačinom in gostom od

neprestani nevarnosti, da bo s strani republike ukinjen. »Smo dokaj dobro opremljeni in strokovno visoko usposobljeni, tako da vsa služba deluje homogeno od poroda pa do prevzema in skrbi za novorojenca, tudi za težje primere in intenzivno nego, inkubatorsko nego in terapijo poporodnih zlatenic. Je pa res, da bi čimprej potrebovali sodoben ultrazvok, kajti ta, ki ga imamo, je zastarel. Naša želja je, da bi ga v širši akciji s pomočjo podjetij in občanov čimprej nabavili,« je dodal dr. Zorčič in se poslal, češ da bi s pomočjo novega ultrazvoka gotovo še večkrat ugotovili trojčke, ki so v demografsko ogroženi brežiški občini še kako dobrodošli.

T. JAKŠE

DEKLETA PRIHAJAJO! — Ali je ata Slavko Vrisk iz Pečic zares zavriskal, ko je zvedel, da so se mu rodile tri zdrave deklice, tega še ne vemo, gotovo pa je bila vesela mati, ko sta ji Tone Podgoršek in Rudi Volčanšek v imenu občine Brežice čestitala s šopkom rož in kuverti s sedmimi tisočaki tolarjev za vsako deklico ter izrazila upanje, da bodo te gesti sledili še drugi. Martina, Alenka in Judita so zaenkrat ob takšni pozornosti ostale neprizadete. (Foto: T. Jakše)

Studio D in Dolenjskega lista

Lestvica narodnozabavne glasbe

STUDIO D

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado ANDREJI KRISTOF iz Škocjana in MATEJU PEZDIRCU iz Metlike. Nagrajencema čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (1) Gozdovi umirajo — SPOMIN
- 2 (5) Zvezda, ki se utrne — SLAK
- 3 (3) Rad zapojem ti, Slovenija — MARELA
- 4 (2) Žena je kriva — ANS. TONETA ŽAGARJA
- 5 (4) Pozdravljena Slovenija — ANS. SLAVKA PLUTA
- 6 (10) Kje moj dragi hodi — NAGELJ
- 7 (6) Polka za prijatelje — ANS. IVANA PUGLJA
- 8 (7) Moja mamica — DRUŽINSKI TRIO NOVINA
- 9 (9) Pod Kučarjem — ORHIDEJA
- 10 (—) Zdravica za vse nas — NAGELJ

Predlog za prihodnji teden: Dolenjska puška — MODRA KRONIKA

KUPON št. 44

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Zakaj za nedelo večje plačilo kot za delo? — Skrivnostni in molčeči merilci zasebnih hiš v metliški občini — Kdo si na črno pripravlja divjačino?

NOVO MESTO — Prejšnji četrtek je naš dežurni telefon kar pogosto zapel in znova smo lahko prislunili našim bralcem, ki jih teži to ali ono.

Najprej so se oglasile tri delavke iz Novega mesta, ki so povedale, da za polno opravljeno delo prejemo v povprečju 4.200 tolarjev na mesec, torej zajamčen osebni dohodek, tisti delavci iz Iskre, ki so na čakalju in seveda nič ne delajo, pa za nedelo dobijo več. »Zakaj tako?« se je predstavnica vseh treh ogorčeno spraševala. Nezadovoljstvo je toliko večje, ker se jim za nedelo bolje plačani posmehujejo. Tako pač je urejeno, bi lahko rekli. Velja pa morda tudi pomisliti, da nasmeh na licih doma čakajočih ni dolgostrajnega značaja. Po nekaj mesecih jih bo minil in se bodo morda takrat zamislili, da je le boljše imeti delo kot biti brez njega.

Po nekaterih vaseh v metliški občini se dogajajo skrivnostne stvari, nas je opozoril M.S. Krajani so opazili neznanca, ki so se potikali okoli zasebnih hiš in jih merili po dolžini in širini. »Zakaj, ne vem,« je dejal krajani in pristavil, da se najbrž pripravlja kaj glede davka na hiše. Moti ga, ker o teh meritvah ni bil nihče obveščen. »Na občini imajo vso dokumentacijo in v nji bi hitro našli podatke o velikosti hiš. Za črne gradnje pa bi prav tako hitro in z malo stroški ugotovili, ko bi pregledali teren in stanje primerjali z dokumentacijo. Najbolj zamerim, ke se merilci niso niti oglasili pri ljudeh v hišah. Hodili so po tuji zemlji, merili tujo lastnino, s se jim ni zdelo vredno niti predstaviti se in povedati, kaj so in kaj delajo,« je zares upravičeno jezen končal pogovor M.S. Naša belokranjska novinarka bo zadevo preverila in kmalu boste lahko prebrali, kaj je na stvari.

L.S. iz Novega mesta je v 42 št. Dolenjskega lista prebrala prispevek o novi šoli, ki naj bi jo gradili na Drski. V prispevku se trdi, da je »kasnejša primerjalna analiza pokazala, da bi bila mnogo boljše lokacija na Drski«. Občanko zanima, kdo je opravil to analizo, kdaj in na podlagi kakšnih ugotovitev je prišel do take ocene. Sprašuje se, ali drži argument, da bi bila taka gradnja cenejša. Omenja se, da je blizu že zgrajeno športno igrišče, vendar pa gre v resnici za igrišče krajevne skupnosti, ki sploh ni primerno za preureditev v šolsko. Lokacija »pod topom« je po njenem slabša,

F.L. iz Novega mesta je opozoril na zanimivo stvar, ki diši po stranpoteh. V nekdanjem peskokopu na Barončevem hribu v Gotni vasi so že drugič psi in druge živali izbrskale na dan ostanke srnjadi, noge, drobovino in podobno, kar ne pride v poštev za lonec. Očitno si je ta kraj izbral nezakoniti ljubitelji divjačine za skrivanje izdajalskih sledi svojega tajnega lova. Seveda ni primerno, da ostanke zakopava na mestu, kjer jih lahko raznašajo okoli psi in mačke, da o tem, da je njegovo početje kaznivo, sploh ne govorimo.

Krajani iz Dolenjskih Toplic razmišlja o več aktualnih stvareh. Sprašuje se, kdo krije stroške za sedanjo propagandno akcijo časopisa Slovenec, v kateri ponujajo naročnikom popust v trgovinah, in meni, da »računi niso čisti«. Moti ga tudi, da so prometne oznake v Bršljini pri Novem mestu, kjer stoji vojašnica nekdanje JA, še vedno take, kot da bi vojska gospodarila na našem ozemlju. Oznake »Dovoljeno za JLA« bi morali čimprej odstraniti. Kot upokojenec pa razmišlja, ali je prav, da bo moral poslej plačevati nekatere zdravniške storitve, saj je dolga plačeval prispevek za zdravstvo in mu gredo pravice do takih stroitev, kot jih je plačeval. »Tudi za stanovanjski sklad smo vsi plačevali, zdaj pa bodo lahko poceni kupili stanovanja samo nekateri,« pravi krajani.

R.G.iz Novega mesta je ogorčena, ker je zvedela, kolikšna je taksa za pridobitev slovenskega državljanstva. Sramotno nizka se ji zdi, še posebno, ker je treba za slovenski potni list odšteti precej več. »Se Slovenci še vedno ponižujemo pred drugimi, da naše državljanstvo dobi tujec za tako malo denarja, mi Slovenci pa moramo toliko plačati za svoj potni list?« je svoj pogovor z dežurnim urednikom žašpičila ogorčena Novomeščanka.

Nič manj jeze ni pokazal P.Z. iz Novega mesta, ki se je razhudil zaradi nemarnega početja skrbnikov za stanje naših cest. V Gotni vasi v Novem mestu so letos zamenjali vodovodne cevi in seveda pri teh delih razkopali ulice. Na Belokranjski cesti pa so pozabili na nekaj deset metrov dolg del ceste, ki je zdaj takšen, da bi lahko nosil ime Sama jama. »Razkopenjo so samo zasuli, niti gramoza niso nasuli. Najbrž nikjer v Novem mestu ni, tako jamaste ceste,«

drugod, ki so se kljub mrzli nedelji udeležili slovesnosti ob posvetitvi. V prisotnosti več duhovnikov je zvon posvetil škof Jožef Kvas, ki je ob tem navdahnjeno spregovoril o pomenu pesmi zvonov, ki našega človeka spremlja od rojstva do smrti, ga budi v nov dan in mu zapoje pred večernim počitkom, ga vabi k molitvi in mu pritkrava ob zadnji uri. Predvsem pa je klicar in glasnik miru. »Zvon je posvečen sv. Miklavžu, zavetniku človeške dobrote in priprošnjiku v nevarnostih. Njegov glas naj odpira srca vseh ljudi, vlija naj upanje v težavah življenja,« je sklenil svoj nagovor župnik Trpin, potem pa so z divgalom novomeškega Cestnega podjetja zvon dvignili do line v zvoniku in kmalu je njegov svetel glas zadonel po Gorjancih, šentjernejski dolini in sosednji Hrvaški.

A. BARTELJ

POSVETITEV ZVONA — V prisotnosti množice ljudi je škof Jožef Kvas v nedeljo posvetil novi zvon za cerkev sv. Miklavža na Gorjancih. (Foto: A. B.)